

ORTNAMN I ÖSTERSUND

Ortnamnsförteckning

ANVISNINGAR

Denna förteckning innehåller samtliga nuvarande ävensom tidigare gällande gatu- och kvartersnamn samt ett antal äldre och nyare bebyggelse- och naturnamn jämte namn å specialområden och, i allmänhet, korta notiser om namnens upprinnelse eller anknytning.

Med **gatunamn** avses fastställda eller eljest allmänt vedertagna namn å gator, torg, parker och andra allmänna platser.

Gruppenamn äro namn, som oftast utan särskild lokal anknytning hämtats ur en och samma kategorikrets, t.ex. djur- eller växtvärlden, och åsatts en grupp gator eller kvarter. Föreligger särskild motivering, lämnas upplysning därom.

Artal inom () efter ett namns äldre skrivform avser i regel årtal å jordeböcker, medeltidsdiplom eller för skiftes- eller annan lantmåteriför rättning, som i protokoll, beskrivning eller å karta innehåller skrivformen ifråga.

Asterisk * efter gatu- eller kvartersnamn anger, att namnet ej längre gäller.

Stg = stadsäga.

Kvarter förkortas kv.

Namn å stadsdel eller tätbebyggelse, till vilka gata eller kvarter hör, upptages i regel omedelbart efter namnet. Stadsdelarna äro: Staden, Norr, Söder, Odenslund och Karlslund samt tätbebyggelserna med fastställda gatunamn: Lugnvik, Erikslund, Lilllänge, Odenskog och Marielund.

Artal efter kvartersnamnen avser det år då namnet fastställdes av Magistraten.

Artal efter gatunamn eller därtill hörande stadsdels- eller tätbebyggelsenamn anger det år, då namnet första gången antingen fastställdes av stadsfullmäktige eller av municipalsämman i det f.o.m. 1918 inkorporerade municipalsamhället Odenslund såsom nytt namn eller i anledning av gatas ändrade läge, förkortning eller förlängning, eller ock upptagits på stadsplanekarta eller annan stadskarta under sådana förhållanden, att namnet åtminstone fått sken av officiellt godkännande. I sistnämnda avseende åsyftas 1788 års stadsplan, 1788 års tomtindelningsskarta, 1846 och 1864 års stadsplaner, E. O. Akerstedts stadskarta av år 1865 samt 1911—1912 års stadsplan för dåvarande municipalsamhället Odenslund.

ÖSTERSUND,

"staden mitt i Sverige", 322 m. ö. h. vid rådhuset, Jämtlands läns enda stad, residensstad från 1810, grundades genom Gustav III:s fundationsbrev den 23 oktober 1786 och anlades vid Östra Sundet mellan Frösön och fastlandet på jord, som Kronan inköpt för ändamålet, nämligen skatteavrådslandet Öster-sund och hemmanet nr 6 i Odensala by i Brunflo socken, den s.k. donationsjorden. Jfr **Östersundet** eller **Östra Sundet** samt **Odensalahög**.

Abborren kv Söder 1922.

ABC-boken kv Staden 1922. Namnet av Södra Folksskolan, som år 1894 uppfördes på Rådhusgatan 35 och tillbyggdes en våning 1914.

Agerbergs, gård i Odenslund, Brunflovägen 3. Gårdens ägare N. P. Agerberg, numera avliden, var ordförande i municipalnämnden vid tiden för Odenslunds inkorporering och några år dessförinnan (1908—1917). Gården kallades tidigare Cassbergsgården; se d.o. I gårdshuset inrättades 1898 stadens första mineralvattenfabrik. Vatten leddes dit från "källan i Stordiket" på Björnmyran.

Agerbergs i Furulund, se Furulund.

Ahlfort & Cronholms Nederlagsmagasin för färger m.m., Bangårdsgatan 25.

Ahlstens Lackeringsverkstad i Tottänge, Torlandsgatan 16. Under uppförande 1962. Namnet efter ägaren.

Alaska, namn på avstyckade lägenheter i tätbebyggelsen Erikslund. Namnet härledes troligen, liksom namnet Kanada på andra lägenheter i närheten, från nybyggarkaraktern hos den på 1920-talet begynnande bebyggelsen.

Alen kv Odenslund 1914.

Ana Motor, Rådhusgatan 84, verkstad för bilservice m.m.

Anders-Paulusbodarna, f.d. fäbodan på södra delen av Tannhöjden, numera gård som kallas Solhem vid sydöstligaste hörnet av Lövbergaparken.

Andra Milo, vanligt namn å det 1945 färdigbyggda stabshuset, Kyrkgatan 53, som disponeras av Andra Militärbefälsstaben.

Anhalten, uppförd 1888 samt helt om- och tillbyggd 1912, var intill för några årtionden sedan det vanliga namnet på järnvägshållplatsen vid korsningen med Samuel Permans Gata. Numera heter den Östersunds Västra och benämnes oftast Västra Station eller enbart Västra.

Anlägggarvägen Lugnvik 1958, gata mellan och parallellt med Råskillnadsvägen och Apotekarvägen, och som går mellan Östersem 3⁹² och Östersem 3¹²⁹ till i höjd med östra gränsen för Östersem 3¹⁶⁸ och Östersem 3¹⁷¹. Nam-

net vill erinra om de många järnvägsanläggare som vid byggandet av Mellanriksbanan och Inlandsbanan blevo kvarboende i Lugnvik, bland vilka rallaren Kronkvist var en av de mest kända.

Ante Jonsgården Prästgatan 41, efter ägaren i slutet av 1800-talet, den välkände trävaruhandlaren Ante Jonsson — "Ante i Geväg". Samma gård som "Jonas-Petter-Jons".

Apotekaren kv Staden 1922. Apoteket Hjorten var intill år 1934 sedan lång tid beläget i detta kv, på Storgatan 24.

Apotekarens, gård i Lugnvik, se Apotekarvägen.

Apotekarvägen Lugnvik 1958, gata från Lugnviksvägen över Mellanriksbanan till Inlandsbanan. Den har sitt namn efter apotekaren Hjalmar Wikander i Östersund, under lång tid kring sekelskiftet innehavare av apoteket Hjorten i Östersund. W. ägde fastigheten Lugnvik (nuvarande Östersem 355 m.fl.) och lät bryta den väg, som från fastighetens manbyggnad leder upp mot Nifsåsen, där W. också uppförde en jaktvilla.

Arken kv Staden 1922. Frälsningsarmén har sitt kvarter på och äger Rådhusgatan 58. Se Frälsningsarmén.

Arkivbacken Norr 1930, allmän plats mellan landsarkivet och Köpmangatan (gamla Äsvägen).

Arkivet kv Norr 1928. Namnet av den på kv år 1929 efter ritningar av arkitekten Ivar Ståhl vid Museiplan uppförda institutionen för länsarkiv och lantmäterikontor. Länsarkivet omvandlades från 1 aug. 1958 till landsarkiv. Jfr Domsagoarkivet, f.d.

Arkivvägen Norr 1928, gata söder om landsarkivet.

Artilleriet är en vanlig lokal benämning på såväl K. Norrlands artilleriregemente, A 4, som dess kasernområde. Se Norrlands Artilleriregemente.

Artillerigatan Staden 1928, leder upp till artillerikasernen från Gustav III:s Torg. Hette förut Nytorggsgatan och har ibland kallats Artilleribacken.

Artilleristen kv Staden 1949. Kv omfattar K. Norrlands artilleriregementes kasernområde mellan Regementsgatan och Genvägen och därmed förenade tomtens nr 2 i kv Ångern, jämväl tillhörig Kronan.

Artontusengården kallades i senare delen av 1800-talet gården nr 2 i kv Repslagaren, Rådhusgatan 30, före uppförandet av huset på tomtens södra hälft. Namnet anses anspela på byggnadskostnad, köpeskilling eller på barnrikedom i gården på sin tid. Det nyssnämnda huset, kanske hela gården, har brukat kallas "kappsäcken".

Asken* kv Odenslund 1914. Utgått 1955. Ingår i Fridgårdsparken och nya kv Starren.

Aspen kv Odenslund 1914.

Astern kv Odenslund 1914.

Auditören kv Staden 1922. Efter auditören, stadsfullmäktiges ordförande m.m. O. Em. Ocklind, som under lång tid från mitten av 1800-talet ägde gården Strandgatan 2.

Augustinsgården, Strandgatan 1 A, se kv Filosofen.

Augustins, gård i Lugnvik. Efter en förutvarande ägare, läroverksadjunkten N. D. Augustin. Se kv Filosofen.

Auktionisten kv Staden 1922. Namnet efter auktionisten Erik Andersson-Stål, ett välkänt original, som ägde gården Prästgatan 14 på 1870-talet. Se Stål-Erikgården.

Avamyran, se Piprörmyran.

Avesgården i Östra Odensala nr 12 har sitt namn efter framlidne lantbrukaren A. V. Petterson som förvärvade gården 1912. Bebos nu av "Avespojnkarna". F.d. Levinsgården.

Badhuset, gamla, kombinerat varm- och kallbadhus, uppfördes på 1880-talet av ett för ändamålet bildat aktiebolag med ekonomiskt stöd av staden på en genom utfyllningar bildad udde vid Storsjön norr om Sjöbacken. Badhuset nedlades 1938.

Badhuset, nya, Rådhusgatan 54, ritat av arkitekten Cyrillus Johansson, togs i bruk 1938.

Badhusparken 1928. Denna park, vilken liksom området i övrigt mellan järnvägen och Storsjön norr om Vattenverket ännu ej intagits i stadsplan, har sitt namn efter ett på området tidigare befintligt varm- och kallbadhus. Parken anlades i början av 1900-talet på en utfyllning i Storsjön. Se Badhuset, gamla.

Bagare Melanders, gård Prästgatan 25, vars gatuhus år 1921 ersattes av Svenska Handelsbankens nybyggnad och flyttats till bakomliggande tomt, Kyrkgatan 44. Bagarna J. G. Melander och Axel Melander, far och son, bedrev här efter varandra från 1850-talet till nära sekelskiftet en omfattande bagerirörelse med tillverkning bl.a. av grovt, hårt bröd.

Bagare Åslunds, gård Prästgatan 40, där Karl Åslund på 1880-talet öppnade ett större bageri.

Bagarplan* Söder 1928, norr om Östersunds Konsumtionsförenings bageri. Namnet har utgått genom stadsplaneändring 1942.

Baggen kv Karlslund 1961.

Bangårdsgatan Söder 1920, Odenslund (Odensvik) 1936. Gatan går från korsningen av Grängsgatan och Prästgatan till stor del intill järnvägens bangård och område i övrigt fram till Skogsvägen.

Baptistkapellet se Betelkyrkan.

Barberaren kv Staden 1922. I detta kv inrättades i hus på Prästgatan 26, stadens första offentliga rakstuga av barberaren N. Sundquist, troligen på 1870-talet.

Barnhemmet var från 1860-talet till 1920 det vanliga namnet på det å Kyrkgatan 50 av Stiftelsen Jämtlands läns barnhem uppförda, ännu kvarstående huset vid Kyrkgatan. Hemmet grundades på en donation av häradshövding J. G. Hasselberg, som skänkte bl.a. tomten till huset under villkor att bot-tenvåningen användes till ett hem för hittebarn och andra värlösa barn. 1920 förvärvade Östersunds stad gården, varefter stiftelsens verksamhet bedrivs i andra former i Böle, Frösö köping.

Barnhemmet i Odensala, se Alderdomshemmet i Odensala.

Behmens, gård i Lugnvik, som tillhört två fröknar Behm. Samma som Gules.

Belysningen, förr vanlig benämning å Elektricitetsverket, Gamla, vid hamnen. Se d.o.

Benikänget, f.d. slätter strax SSO Kånkbacken, möjligen inom det odlade området.

Berge, f.o.m. 1952 införlivades med Östersund bl.a. ett antal fastigheter utgörande delar av fyllnadsjord i Kånkbacken och Rannåsen under Berge m.fl. byar i Frösö köping.

Bergmansråken, östra och västra (möjligen samma som östra och västra Bergmansånge), sannolikt en slätter ca 600 m SO och Ö Malmhögen; se d.o.

Bergs gård eller **Bergens** var under några decennier från mitten av 1800-talet namn på tre, från 1870-talet fyra skilda gårdar tillhöriga tre olika ägare med namnet Berg, vilket vållat en del förväxlingar. Dessa gårdar voro:

Gården i kv **Bryggaren**, heltomt motsvarande Köpmangatan 28 och Strandgatan 11, som ägdes av färgaren och bryggaren O. Edv. Berg sedan 1856. Bryggeriet var inrättat på tomten vid Strandgatan.

Gården i kv **Boktryckaren** med adressnummer Köpmangatan 41 tillhörde boktryckaren Carl Magnus Berg, som ägde och var redaktör för Jämtlands Tidning 1848—1881. Han tillhörde den första uppsättningen av stadsfullmäktige, vald 1862.

Bergs gård i **Lägden** (utt. Läjden) norr om staden vid Litsvägen, nu utgörande stadens plantskola, förvärvades omkr. 1870 av ovannämnde boktryckare Berg och utgjorde del av Odensala nr 8 i Brunflo socken, men inkorporerades 1918. Bergs son agronom Alfred Berg brukade gården efter fadern.

Bergs gård i kv **Rektorn** även kallad Ernst Bergsgården, Storgatan 26 och Köpmangatan 33, ägdes av bokhandlaren Ernst Berg, som där i byggnad vid Storgatan drev en av honom 1867 förvärvad bokhandel. Rörelsen fortsattes av änkan. Bokhandeln, som lär räkna anor från 1848, bedrivs nu i lokal Storgatan 30 under firma Hübenettes Bokhandel, Jo-

sefsson och Pagels. — Endast ett fåtal stadsbor torde ännu känna till och använda ovanberörda gårdsnamn. Se även O. P. Bergs gård.

Bergstrandsgården Storgatan 54, efter ägaren i senare hälften av 1800-talet, postiljonen C. G. Bergstrand. Gården nedbrann vid den stora eldsvådan i Myran natten mot den 31 aug. 1884.

Berners. Benämningen avser vanligen AE Berner & Cis bilreparationsverkstad m.m., Hovvallsgränd 1.

Betelkyrkan, Kyrkgatan 51, uppfördes i början av 1880-talet av Östersunds Baptistförsamling, bildad 1864, och kallades Baptistkapellet till 1937, då församlingen delades i två fraktioner, av vilka den ena, Betelförsamlingen, nu äger kyrkan. Jfr Nya Baptistkyrkan.

Betjäningshuset, Rådhusgatan 60. Statens Järnvägars Änke- och Pupillkassa uppförde 1902 två större bostadshus av sten i kv Arken, bägge för uthyrning till aktiv järnvägspersonal, huset Kyrkgatan 50 avsett för högre tjänstemän och Rådhusgatan 60, som kom att kallas Betjäningshuset, för lägre personal. Husen kvarstå men disponeras i annan ordning.

Betong- och Takpannefabriken, Bangårdsgatan 51, uppförd och driven av K. Hörnell.

Betongstationen i Lillänge, uppförd och driven av Byggmästarnas Betongindustri i Östersund AB.

Biblioteket kv Staden 1927, efter Jämtlands Bibliotek, numera Jämtlands läns Bibliotek, som 1912 inflyttade i en på detta kv i Kyrkparkens sydöstra hörn, Rådhusgatan 42, för ändamålet uppförd byggnad. 1958 flyttades biblioteket till ny byggnad Rådhusgatan 25. Se Jämtlands läns Bibliotek.

Biblioteket, gamla, Rådhusgatan 42, f.o.m. 1959 stadsmuseum och skulpturhall. Se Jämtlands läns Bibliotek.

Biblioteket, nya, Rådhusgatan 25, se Jämtlands läns Bibliotek.

Biblioteksgatan Staden 1928, Karlslund 1939. Från Strandgatan förbi gamla Biblioteket, nuv. Stadsmuséet, till Genvägen. Hette förut Norra Skolgränd. Se Biblioteket.

Biet kv Norr 1923.

Bilbolaget bilreparationsverkstad m.m., Bangårdsgatan 2—4.

Biografanläggningar: Metropolbiografen, Storgatan 34, Royalbiografen, Storgatan 38, Röda Kvarn, Kyrkgatan 43, Sagabiografen, Prästgatan 50 A, Sveasalongen, Prästgatan 33.

Bispänget, år 1750 upptaget som slått till Östersundet, omfattande delar av bl.a. nuvarande kv Kålhagen, Hästhandlaren, Sparboken, Plånboken och Läkarboken. Namnets förled av biskop, dock okänt av vilken anledning.

Bjäckermyran, en myr ungefär halvvägs vid och sydväst vägen mellan Gräfsåsåsen och allmänna vägen till Stugun. Bjäcker = gumse.

Bjäckermyränget, slätter i Gräfsåsen, vid Bjäckermyran. Bjäcker = gumse.

Björkbacka egendom söder om Sollidenvägen, 1/10 mtl Odensala nr 1, förvärvade staden 1890 av A. Blomgren m.fl. Egendomen låg då i Brunflo socken. Namnet, som ej är gammalt, hänför sig till det redan på den tiden parkliknande skogspartiet kring manbyggnaden, som ännu kvarstår ungefär i linje med gamla ålderdomshemmet. Björkbacka samt Lövberga (f.d. Hasselbergs) söder därom ingå i Lövbergaparken.

Björkbacka kv Karlslund 1959. Stadens ålderdomshem är beläget i detta kv. Namnet är ej gammalt men fanns före ålderdomshemmets uppförande 1893. Jfr Björkbacka egendom.

Björkbackaparken är ett icke fastställt men tidigare ganska allmänt använt namn på Lövbergaparken öster om tennishallen, särskilt den del varå fotbollsplan och lekplatsanordningar finnas. Jfr Björkbacka och Lövberga.

Björkbackavägen Karlslund 1939, 1959 (förlängning). Gata från Litsvägen till Genvägen i riktning mot Björkbacka ålderdomshem. Gatans förlängning öster om Genvägen utgöres av en kort återvändsgränd inne på kv. Byalaget.

Björkbacka, ålderdomshem, se Ålderdomshemmet.

Björken kv Odenslund 1914.

Björkhem, gård varå Fornbyn Jamtli anlagts och som omfattade flera av de s.k. norra vretlotterna. Apotekaren Martin Justelius, innehavare av Apoteket Hjorten från 1866, lät där bygga upp bl.a. en vacker manbyggnad, kallad Villa Björkhem eller Justelii villa, omgiven av en välordnad park. Vatten togs från en källa i nordvästra hörnet av Jägarvallen medelst en ledning som indrogs i villan. Östersunds stad förvärvade gården 1905 och upplät 1912 större delen därav samt kort därefter även manbyggnaden till Föreningen Jämtslöjd för nyttjande. Byggnaden är efter genomgripande renovering nu restaurang Hov, som drives av Föreningen Heimbygda. Namnet Björkhem torde numera vara känt blott av ett fåtal.

Björktrasten kv Odenslund 1949.

Björnen kv Karlslund 1943.

Björnmyran vid Karlslund var förr ett myrlänt, tidvis och delvis sjöliknande område, där större delen av stadsdelen Karlslund nu ligger väster om Genvägen. Myren sträckte sig ungefär från Eriksbergsvägen söderut i Genvägens huvudriktning fram till trakten av Fyrvallaknuten, där Tortängsmyran (se d.o.) vidtog. Björnmyran omnämnes i lantmåterihandlingar bl.a. 1778 (Biörnmyra), 1791—1800 (Björnmyran), men någon tradition om björnars utträdande i trakten kvarlever ej. Ang. rester av älggropar i närheten, se Älgstråket. Avrinningen från myren skedde huvudsakligen genom Stadsbäcken (se d.o.) tills Kron diket anlades (se d.o.). Området tillhörde Brunflo socken till 1913, då Odenslund m.m. införlivades med staden. Jfr Björnmyran i norr vid stadens gamla gräns mot Ås socken.

Björnmyrflon kallades förr ett område i södra delen av Björnmyran (vid Karlslund).

Björnmyrgatan* synes före 1846 års stadsplan ha någon gång använts som namn på dåv. Regeringsgatans (Samuel Permans Gatas) fortsättning öster om Repslagargatan (Rådhusgatan) till Björnmyran. När repslagarlärningen F. O. Bäckström i mitten av 1850-talet ville anlägga en repslagarbana "på högra sidan av s.k. Björnmyrgatan", tillstyrkte municipalstyrelsen i stället banans anläggande utefter "övre eller högra sidan" av "gatan överom stadsplanen" (blivande Rådhusgatan) norrut ifrån s.k. Björnmyrgatan. I "Gamla Östersund i bilder" sid. 25 finns en av ark. A. E. Melander utförd teckning av en repslagarbana med ovannämnda läge på 1860-talet.

Björnsmyran i norr vid stadens gamla gräns mot Ås socken före inkorporeringen 1954 sträcker sig ca 1 km i sydost från Björnsmyrkällan. Se d.o. Björnsmyrkälla (1668), ... uti Björnmyran (1780), Björnsmyran (1791—98; 1791—1800, 1814—31). Förleden kommer av mansnamnet Björn.

Björnsmyrkällan i norr, förr en mycket stor, nu delvis utdikad kallkälla omkring halvvägs vid vägen Lugnvik—Nifsåsen, ca 40 m sydost om vägen. Källan utgör råmärke i den gamla Odensala-, sedermera stadsgränsen i norr mot Ås socken före inkorporeringen av s.k. Lugnviksområdet f.o.m. 1954. Kallas i handlingarna även Stolpkällan (1875); se d.o. Andra skrivformer: Björnsmyrkälla (1668), Björnsmyrkällan (1791—1800), Björnmyrkällan (1824—1831). Se bil. A.

Björnsmyränget, f.d. slätter nära Björnsmyran i norr; se d.o. Björnsmyränge (1791—98).

Björnungen, liten myr c:a 700 m Ö Björnsmyrkällan. Se d.o.

Blindsillen kv Söder 1936.

Blomängen* Odenslund 1928, allmän plats. Namnet i anslutning till de omgivande "blomkvarteren" Gökskon och Snöklockan. Har utgått genom stadsplaneändring 1953.

Blomängen, ej fastställd benämning på ett i övre Odenslund beläget bostadsområde, bestående av kvarter med blomnamn.

Blå Bandet, gård Storgatan 60, nu riven, som fick detta namn genom en matservering och Rum för resande i hus vid Storgatan från slutet av 1800-talet.

Blåhaken Odenslund 1960.

Blåklinten kv Odenslund 1914.

Blåklockan kv Odenslund 1914.

Blåmesen kv Odenslund 1960.

Blå torget* Odenslund 1958 mellan kvarteren Blåhaken och Kungsfågeln. Färgsättningen å blivande byggnader kring torget avsågs ge ytterligare skäl för dess namn. Namnet har utgått på grund av stadsplaneändring 1961.

Bo(d)vägen, väg från Ö. Odensala, förbi Lillsjön till Småbodarna.

Boktryckaren kv Staden 1922, se under "Bergs gård eller Bergens".

Bolinska villan, Regementsgatan 31 i kv Fåfången. Efter ägaren, kapten Ernst Bolin, som i början av seklet lät uppföra den 1962 rivna villan med torn, tinnar och terrasser.

Bolägdan (utt. boläjdann), samma som Solbergslägdan; se d.o. Namnet åsyftar ängsmark vid fäbod.

Bo(d)lägden (utt. läjden), förutvarande fäbodtrakt för Odensala på södra delen av Tannhöjden, norr om artilleriregementets övningsfält. Där lågo 4—5 fäbodvallar. En fäbodstuga, renoverad, kvarstår ännu ca 200 m öster om gamla samfällda Odensalavägen vid gården Solhem (se d.o.) och används såsom sommarställe. Namnet åsyftar ängsmark vid fäbod.

Bondegatan Söder 1920. Från Brunflovägen vid Katrinelund till Rådhusgatan. Namnet vill möjligen erinra om den tid intill början av 1900-talet, då jordbruk allmänt bedrevs på de södra vretlotterna.

Bondverkstaden, skämtsamt benämning på Östersunds Mekaniska Verkstad, etablerad 1876, men nu nedlagd. Namnet troligen föranlett därav att verkstaden redan på ett tidigt stadium måste på grund av borgen övertagas och drivas av en lantbrukare. Se Östersunds Mekaniska Verkstad.

Bonn-Ollegården i Odensala, stg 622+623, nu stadens, mellan Holmkvists- och Genbergsgårdarna. Namnet kom till för att skilja denna Olle från de många andra Ollarna i Odensala. Han levde vid mitten av 1800-talet.

Borgens kv Staden 1922. Kv har sitt namn efter "Borgens sal" — numera Grand Hotells matsal — ett näringsställe från början av 1860-talet, använt även för marknadsnöjen, danstillställningar m.m. — "Bal på Borgens". Gården nr 1, Storgatan 17, ägdes från nämnda tid av handlanden J. G. Borg — "Snus-Borgen" — som även 1864 inrättade stadens första offentliga teaterlokal i byggnaden vid Residensgränd, "Borgska teaterladan", numera Grand Hotells festsal.

Borgmästaren kv Staden 1922; efter stadens borgmästare i 37 år (1879—1916) Isidor von Stapelmohr, som ägde och bebyggde tomten Strandgatan 21.

Borgmästarlotten kv Staden 1922. Vid den i äldre tider företagna uppdelningen och fördelningen av stadens ej i tomtindelning ingående donationsjord undantogs vissa vretlotter, som anslogos såsom löningsjord till stadens befattningshavare. Ifrågavarande kv vid Fältjägargränd är beläget på den s.k. borgmästarlotten, som tilldelats borgmästaren för nyttjande.

Boséngården, Prästgatan 5 (7), bebyggd i nordvästra hörnet, för länge sedan nedriven. Efter den originelle ägaren pastor Jonas Bosén (1811—1890), e.o. prästman i Östersund från 1882. Samma gård som Sotargården.

Brandenburg kv Staden 1922. Namnet föranlett av de ödeläggande eldsvådor, som inträffade inom kv dels 1886, då den på tomten Prästgatan 64 i

början av 1880-talet uppförda Teatern brann ned och dels 1887, då det år 1882 på Storgatan 63 uppbyggda Järnvägshotellet eldhärjades.

Brandgropen, gamla, f.d. avstjälpningsplats för sopor nära Nyvik mellan järnvägen och Lugnaviksvägen. Omkr. 1920 flyttades brandgropen till Odensviksskogen vid Odensala gård samt därifrån 1932 till Nifsåsen.

Brandgropen, stadens, vid Nifsåsen, anlades 1932. Jfr Brandgropen, gamla. Kallas även Brännngropen. Våren 1962 flyttades avstjälpningsplatsen, enligt uppgift blott tillfälligt, till ett kalhugget område på Tannhöjdens nordöstra slutning mot Långmyran. Soporna behandlas där enligt bradfordsystem (utan att brännas).

Brandsprutan kv Staden 1922. Stadens brandstation är belägen på Regementsgatan 21—23.

Brandstationen, Regementsgatan 23, togs nyuppförd i bruk 1913, då överflyttning skedde från förläggning i s.k. Fyrkanten i Stadsgården. Jfr Spruthuset.

Braxen kv Söder 1922.

Bringåsvägen var namn på den 1917 färdiga vägen från Östersund till byn Bringåsen i Kyrkås socken, innan vägens fortsättning till Stugun blev färdig i början av 1920-talet.

Brittsbo, lägenhet i Lugnavik, ungefär mitt emot Källsprångsvägens utmynnande i Äsvägen, utbruten från fastighet i Byns by i Ås socken. Namnet Brittsbo — efter ägaren och bebyggaren i början av 1900-talet N. O. Landins hustru Brita — har kommit till användning även för angränsande bebyggelse. Platsen är vändpunkt för busslinjen från centrala staden.

Broddebodarna, f.d. fäbodan i Torråsen, nu betesäng, söder om vägen till Torråsen och Torrås(Helvetes-)bäcken, ca 500 m SSO den punkt, där Kånkbacksvägen och Torråsvägen skära vägen till Lit. Namnet efter en för länge sedan död Brodde Jonsson från Fritzhem, Frösö köping.

Brodde* kv Odenslund 1914. Erhöll 1928 namnet Fredsparken.

Brogränd Staden 1928 från Strandgatan vid bron över Östersundet till Litsvägen. Hette förut Norra Brogränd.

Bron i dagligt tal det vanligaste namnet på bron över Östersundet.

Brudsporren kv Odenslund 1954.

Brunflövägen Odenslund 1919, Söder 1928. 1936, Staden 1928. Gata från Stuguvägen vid Grindplan till Krondikesvägen nära dess utmynnande i Rådhusgatan vid södra stadsplanegränsen. Norr om Grindplan gick denna forna landsväg över nuv. Gustav III:s Torg till nuv. Strandgatan ungefär vid Törnstens Gränd och vidare till bron över Östersundet. Jfr Odensvägen. Förleden Brunflo är namnet på socknen Brunflo, varifrån stadsområdet utbröts vid grundläggningen 1786. Namnet härledes från "brunn" och "flo" (= sankmark). Skrivs Brunflo (1314) Brunnflo (1324).

Brunkullan* kv Odenslund 1914. Utgått 1954.

Brunnsgränd Staden 1928 från Köpmangatan vid dess korsning med Strandgatan till Rådhusgatan vid Grindplan. Hette förut Södra Postgränd. I sydvästra hörnet av fastigheten Prästgatan 61 fanns ännu i början av 1900-talet bevarad en av de stora brandbrunnar som före vattenledningens tid anlades på olika håll i staden.

Bryggaregatan* Odenslund 1900 (från Brunflovägen till Änge Bryggeri). Gatan erhöll 1919 namnet Ringvägen. Namnet hade gatan av Änge Bryggeri, tidigare ångbränneri, på en avsöndring från Änge gård i Odenslund. Vatten tillfördes genom en ledning av trärör från en överbyggd källa utgörande en särskilt lagfaren fastighet inom Odensala nr 1 och sedan länge utdikad, i sydöstra hörnet av nuv. kv Hjorten vid Genvägen och Biblioteksgatan. Fatkällaren finnes ännu kvar vid Ringvägen. Jfr Bryggaregatan, Söder.

Bryggaregatan* Söder 1920, från Bangårdsgatan vid Verkstadsbacken till Ångbryggeriet. Namnet beslutat i samband med namnsättning å gator i den då nya stadsdelen Söder, men gatan låg nästan helt utanför stadsplanen. Gatan uteslöts vid namnrevisionen 1928. Jfr Bryggaregatan, Odenslund.

Bryggaren kv Staden 1922. Se under "Bergs gård eller Bergens".

Bryggargränd Odenslund 1930, väster om Ängeparken. Ang. namnet se Bryggaregatan, Odenslund.

Brändrolet, f.d. slåtter i Torråsen, ca 1 km SV råmärket Rismyrholmen; se d.o. och Bil. A.

Brännropen, se Brandgropen.

Brännvinslotten en vretlott inom nuv. stadsdelen Söder, nyttjad under senare delen av 1800-talet av Utskänkningsbolaget.

Buntmakaren kv Staden 1922. Buntmakeri (körsnärs)-yrket har bedrivits på Prästgatan 24 alltsedan 1860, först av Karl Holmqvist och därefter av familjen Staverfelt i tre generationer, nu körsnärsfirman A. Staverfelt & Son.

Buntsved, en svedja ca 800 m SO Nilsvallen och SV vägen mellan allmänna vägen till Stugun och Gräfsåsen.

Busscentralen på Gustav III:s Torg, där långlinjebussarna till landsorten utgå.

Bussgaraget, Chaufförvägen 2—4 vid Odensskog, uppfört av Östersunds Omnibuss AB.

Buvallsvägen* Karlslund 1939. Namnet avsåg blivande gata å området mellan Lövbergaparken och Stuguvägen, öster om nuv. Genvägen. Området ingår ännu ej i stadsplan. Det tillhör numera A 4. Namnet torde få anses bortfallet. Gatan var planerad att leda till förutvarande fåbodtrakten Bolägdén omedelbart öster om ifrågavarande område.

Byalaget kv Karlslund 1947; 1954 och 1959 (utvidgat). Namnet har föranletts av det av ägarna gemensamt planerade och genomförda första bebyggandet av kvarterets bostadsområde 1949.

Byggnadsvirke, vanlig benämning å AB Byggnadsvirkens upplag för sågade varor å dess tomt Bangårdsgatan 15.

Byn, en i Ås socken belägen by, varav en mindre del införlivats med Östersund f.o.m. 1954.

Byvägen i Odensala. Namnet åsyftar den numera nästan helt utplånade gamla landsvägen genom byn mellan nuv. landsvägen och Storsjön till Östersund.

Bäckdrolet, f.d. slåttermyr vid Nifsåsen, nära den lilla bäcken därifrån söderut till Rannåsbäcken. Bäckänget eller Bäckdrolet (1780).

Bäckdrolet, slätter söder om Rannåsbäcken, några hundra meter väster om tjärnen.

Bäckgrubban, f.d. slätter vid Nifsåsen, ca 1 km NO rāmärket Björnsmyrkällan; se d.o. och Bil. A.

Bäckmyrnet, Västra. Rannåsbäckens utflöde ur den år 1900 torrlagda men 1961 åter uppdämda Rannåstjärnen. Namnet i beskrivning till karta av 1778. Bör rätteligen vara Norra Bäckmyrnet.

Bäckmyrnet, Östra. Rāmärke vid Rannåsbäckens inflöde i den år 1900 torrlagda men 1961 åter uppdämda Rannåstjärnen. Namnet i beskrivning till karta 1778. Bör rätteligen vara Södra Bäckmyrnet.

Bäckvägen Marielund 1943, gata från Brunflovägen till Odensalagatan. Vägens fortsättning öster om Odensalagatan leder till det tidigare bäckliknande krondiket. Se do.

Bäckänget, f.d. slätter i Kånkbacken vid en bäck nära gränsen mot Kläppe, ej långt från vägen till Lit.

Bäckänget, f.d. slätter i Torråsen, söder om och intill Helvetesbäcken.

Bäckänget i Nifsåsen, se Bäckdrolet, f.d. slåttermyr vid Nifsåsen.

Bävern kv Karlslund 1943.

Bönboken kv Staden 1922. Östersunds Missionsförsamlings kyrka är belägen på Rådhusgatan 29. På Gröngatan 28 i samma kv ligger Filadelfiakyrkan.

Bössan eller Bössbodarna, f.d. fåbodar SO Kånkbacken, nära landsvägen till Lit. Enligt en åldrig meddelare från Kånkbacken äro namnen "urgamla". En av gårdarna heter nu Sigridstorp (se d.o.) och en annan Gråbodarna (se d.o.). Det berättas, att en skytt stod vid Bössan, siktade på Siktet (se d.o.) och när han sköt föll kulan ned vid Kulan (se d.o.). Till namngruppen hör även Laddstaken. Enligt ägaren till Sigridstorp har Bössan sitt namn av ägoskiftets form, som alldeles liknar en bössa.

Bössvägen, vägen från Kånkbacken till Sigridstorp (Bössan).

Carlslund, se Karlslund.

Carlsviks Ängsåg vid Storsjön, norr om Ångbryggeriet, uppfördes 1875 såsom den första ängsågen i Jämtland. Namnet troligen efter löjtnanten Carl Frunck, som anlade sågen. 1887 nedlade Carlsviks Ängsågs- och Fabriksaktiebolag driften.

Caspolinsbodarna, f.d. fåbodar på norra delen av Tannhöjden. Ha tillhört Caspolinsgården; se d.o. Samma fåbodar som Solbergsbodarna.

Caspolinsgården, lantegendom i V. Odensala nr 8. Efter kronobefallningsmannen (kronofogden) Johan Olof Caspolin, som ägde gården i mitten av 1800-talet. Samma gård som Holmkvistgården.

Cassbergsgården Odenslund, Brunflovägen 3, hade tidigare detta namn efter kommissionslantmätaren O. Leon. Cassberg, som på 1870-talet lät uppföra det ännu kvarstående bostadshuset, ett av de allra äldsta i Odenslund. Kallas nu vanligen Agerbergs.

Cavallinsgården, del av Storgatan 1, i kv. Häradskrivaren. Efter häradskrivare C. J. Cavallin (1816—1888), som ägde och bodde på dåv. sydvästra hörntomten av detta kv. från 1850-talet. Tomten upptogs till största delen av trädgårdsodlingar, vars produkter försålades i det dåv. lilla hörnhuset.

Cellgränd* Staden 1865, 1878 (förlängning). Namnet utbyttes 1928 mot Fältjägargränd. Namnet av det 1861 uppbbyggda dåv. länscellfängelset, numera fångvårdsanstalten, mitt för Prästgatans norra ände.

Cement — Silo, Gullhögens Bruks, Bangårdsgatan 44.

Centrala Verkstadsskolan Rådhusgatan 104, med elevhem för 150 elever, togs i bruk 1948. Tillhör landstinget.

Centralförrådet, Östersunds stads, med verkstäder, vid Fagerbacken och Hyggesvägen togs i bruk 1959.

Centralpalatset, affärs- och bostadshus Prästgatan 30, uppfört i början av detta sekel. Postkontoret var inrymt där 1905—1911.

Centralstationen (Centralen), se Östersunds Centralstation.

Centrum kv Staden 1931. Detta kv upptages av busscentralen på Gustav III:s Torg, vilket är uppställningsplats bl.a. för landsortsbussarna.

Charkuterifabrik, Jämtlands kooperativa, Bangårdsgatan 11, övertages f.o.m. 1963 av Kooperativa Förbundet, som nu uppför ny fabrik Rådhusgatan 86.

Chaufförvägen, gata inom Odenskogs industriområde 1961, från Montörvägen till Odenskogsvägen. Namnet med anledning av nyligen på platsen av Östersunds Omnibus AB m.fl. uppförda garage- och servicebyggnader.

Citypalatset, affärs- och bostadshus vid Gustav III:s Torg, Kyrkgatan 47, uppfört 1937. Tillhör Jämtlands Läns Brandförsäkringsbolag.

Claréusbacken var före motorfordonens tid ett särskilt i ungdomens mun vanligt namn på Gränsgatan. Var en mycket omtyckt källbacke, som passerade förbi Claréus ångbageri. Se Claréusgården.

Claréusgården nu riven, var uppförd på vretlotten söder om och intill Gränsgatan i det nordvästliga hörn av Österängen, som bildas av nämnda gata och Bangårdsgatan. Gården ägdes från slutet av 1800-talet och ett par årtionden in på 1900-talet av fabrikören O. W. Claréus, som här bedrev en omfattande bagerirörelse, Claréus Ångbageri.

Contubernium kv Staden 1922. På detta kv vid Rådhusplan ligger Gamla läroverket ("Sapientia Duce"), uppfört efter ritningar av professorn vid Akademien för de fria konsterna Fredrik Blom-Carlsson och invigt i december 1849. Under skolans första tid var på andra våningen inrättat s.k. Contubernium, där studerande från landsorten kunde erhålla inackordering.

Cypressen* kv Odenslund 1914. Utgått genom stadsplaneändring 1926. Ingår i kv Solrosen. Namnet Cypressen har även av okänd anledning på 1920 års stadskarta (1:2000), upprättad av stadsingenjören Ad. Kjellin, åsatts nuv. kv Motboken i Staden norr om och mitt för nyssnämnda kv Cypressen.

Daggbådan* kv Odenslund 1914. Utgått genom stadsplaneändring 1954 och ingått i kv. Stormhatten.

Daggtorpet, ett soldattorp från byn Geväg i Ragunda socken, byggt där troligen 1831 samt inköpt av Jämtlands Fältjägarregementets Kamratförening och flyttat till regementets område, där det invigdes 1939. Torpets namn efter indelte knekten Per Olofsson-Dagg, som bott på torpet.

Dal-Hansgården, nu riven, i kv Pastorn, med adr. 7 vid Prästgatan — melantomt i kvarteret före nybebyggelsen 1962 — ägdes på 1870-talet och där-efter av Hans Olof Dahlström, Dal-Hans kallad.

Dalian* kv Odenslund 1914. Utgått ur stadsplan 1926. Ingår i övrigt genom stadsplaneändring 1949 i kv Lavetten m.fl.

Dederings garveri låg på gården Storgatan 8 och 8 A. Garverirörelsen bedrevs åtminstone på 1870-talet av fabrikören J. M. Dederling. Garveriet låg i en tvåvåningsbyggnad med veranda efter hela övre våningen, försedd med torkstänger för hudarna. Barkkaren voro nedgrävda i marken i botten-våningen. Gården kallades Dederingsgården (samma gård som Grönborgs). I ett äldre skede torde med Dederingsgården ha åsyftats gården Storgatan 56 som 1844 förvärvades av garverifabrikören A. Dederling, Östersunds Fabriks- och Hantverksförenings första ordförande 1847—1858 samt illiterat rådman från 1858, då staden fick rådhusrätt.

Dederingsgården, se Dederings garveri.

Deijmans, gård i Odenslund, kv Hyacinten. Efter en postiljon Deijman, som bodde där i början av seklet. Brukade även en vretlott på Söder, den s. k. Deijmanslotten.

Deijmanslotten en vretlott på de s.k. Södra lotterna, nu ingående i stadsbebyggelsen. Namnet efter vretlottens ägare.

Djurläkaren kv Staden 1922. Efter skvadronshästläkaren vid Jämtlands hästjägarekår, länsveterinären i Jämtlands norra distrikt August Eugène Edvall, som en tid på 1870-talet ägde dåv. gården Prästgatan 35. (Edvall var dock slutligen boende på Gröngatan 40, som han bebyggde på 1870-talet).

Doktor Grenholms, gården Storgatan 27, efter ägaren på 1860- och 1870-talen, provinsialläkaren i Jämtland 1853—76, E. M. Grenholm (1818—1889), lasarettsläkare 1858—69, riksdagsman, ordförande i landstinget och stadsfullmäktige.

Doktor Warodells, gård Gröngatan 16 (Samuel Permans gata 17), efter regementsläkaren vid Jämtlands Fältjägarregemente, sedermera fältläkaren Em. Warodell, som ägde och först bebyggde denna tomt under senare hälften av 1800-talet. Se även Soldathemmet.

Dolkevägen, nu igenväxt väg i Kånkbacken, från Kulan österut. Namnets härkomst okänd.

Domsagoarkivet, f.d. för Jämtlands norra, västra och östra domsagor gemensam arkivbyggnad mellan Köpmangatan och järnvägen norr om Norra Kyrkogårdens västra del. Uppförd i början av 1890-talet av tingshusbyggnadsskyldige i domsagorna. Sedan delar av arkivalierna 1930 överförts till landsarkivet och återstoden 1939 till tingshuset, har fastigheten 1945 sålts till Östersunds församling och användes som förrådslokal. Jfr Arkivet.

Domus, varuhus i kv Månadsmötet vid Prästgatan 47 och Gustav III:s Torg. Uppfört 1962 av ägaren, Konsum Östersund m.o. Namnet Domus efter en varuhusorganisation med detta namn.

Donationsjorden = de Kronan tillhöriga fastigheter, som vid stadens grundande 1786 förlänades staden för dess uppbyggande. Se under Stadsområdet i Inledning.

Doppingen kv Odenslund 1936.

Drevern kv Karlslund 1959.

Drevstigen Karlslund 1959, gata från Jaktstigen till Eriksbergsvägen. Se Älgstråket.

Drottninggatan* Staden 1865, 1878 (förlängning) från Strandgatan över Stortorget till dåv. Odensgatan (Litsvägen). Hette förut Regeringsgatan. Erhöll 1928 namnet Samuel Permans Gata.

Du Rietzgården Köpmangatan 40, efter ägaren på 1870-talet Emil Du Rietz. Tomten var då endast bebyggd med grändhuset, nu påbyggt och moderniserat. Resten var trädgård, varifrån Du Rietz' änka sålde produkter. I början av 1900-talet var postkontoret inrymt i nuv. huset vid Köpmangatan.

Edvallsgården, Gröngatan 40, längesedan borta, efter provinsialläkaren A. E. Edvall. Se kv Djurläkaren.

Ekbergsbacken, före bilismens tid en omtyckt källbacke i Färjemansgränd mellan Köpmangatan och Strandgatan. Namnet efter ägaren av gården Färjemansgatan 2 (Strandgatan 5) i senare delen av 1800-talet, landskamreraren C. H. Ekberg.

Ekbergsgården, se Ekbergsbacken.

Eken kv Odenslund 1914.

Ekorren kv Karlslund 1943.

Eldröret kv Odenslund 1949.

Elektricitetsverket, Gamla, vid hamnen omedelbart norr om järnvägsövergången i Hamngatan, numera fröklängningsanstalt, som innehaves av Skogsvårdsstyrelsen i länet. Byggnaden uppfördes 1889 av Östersunds Elektriska belysningsaktiebolag och härifrån levererades den kraft som den 10 okt. 1889 för första gången tände den elektriska belysningen i Östersund. Byggnaden kallades förr vanligen "Belysningen".

Elevhemmet, Genvägen 56, se Landstingets Elevhem.

Elritsan kv Söder 1936.

Elverket, Kyrkgatan 16, 19 och 21. Namnet efter Östersunds Elektriska AB, tillhörigt Östersunds stad sedan 1958. Jfr Elektricitetsverket, Gamla.

Emanuelskyrkan, se Metodistkyrkan.

Enen* kv Odenslund 1914. Utgått genom stadsplaneändring 1954 och ingått i kv Stormhatten.

Englundsgården, Brunflövågen 5, efter Carl Englund som 1885 uppförde det ännu kvarstående gatuhuset. Se även Grundläggargränd.

Enskilda Bankens hus Storgatan 36, uppfört 1890 av Sundsvalls Enskilda Bank, vars avdelningskontor inrättades här 1869.

Epidemien, Gamla, f.d. epidemisjukhus. Namnet hänför sig dels till stadens äldsta epidemisjukhus som 1882—1903 var inrättat i det s.k. Gammalhäktet (se d.o.) på lasarettets nuv. område, och dels till stadens 1902—1903 uppförda epidemisjukhus Rådhusgatan 24, vilken byggnad landstinget f.o.m. 1922 förhyrde för samma ändamål tills Nya Epidemisjukhuset stod färdigt 1929; se därom Östersunds lasarett.

Epidemien, Nya, landstingets epidemisjukhus Kyrkgatan 12, Se Östersunds lasarett.

Erik Jöns, gård, även kallad **Erik Jönsagården**, Prästgatan 38. Se kv Gästgivaren.

Erik Larsagården i Ö. Odensala nr 12, efter ägaren från 1873 Erik Larsson, numera Hushållningssällskapets plantskola. Se Sal-Persgården och Sal(gården).

Eriksberg kv Karlslund 1959, omfattar större delen av det bebyggda gårdsområdet på gården Näslunds. Se d.o. och Eriksbergs Gård.

Eriksbergs Gård, lantgård, stg 165 m.fl., Genvägen 9. Namnet efter hökaren (handlaren) Erik Andersson i Östersund, som jämte rådmannen och handlaren N. G. Skogh år 1850 förvärvade halva hemmanet eller 1/4 mtl Odensala nr 3 m.u.a. ett tiondelstorp, vilken hemmansdel då i väster gränsade till nuv. gatan Litsvägen. Fastigheten sämjodelade de sinsemellan, varvid Andersson övertog bl.a. den norra gårdstomten. I arvskiftet efter honom 1867 och alltsedan har gården i lagfartshandlingarna benämnts lägenheten Eriksberg om 89/960 mtl Odensala nr 3. Hemmansklyvning 1899—1902 följde sämjodelningslinjen. Den södra gården har benämnts Näslunds (se d.o.) och av ägarna förr kallats "Myran" (efter Piparmyrsveden i närheten), men namnet Eriksberg synes under några senare årtionden ha kommit att omfatta även den södra hemmansdelen, nu delvis stadsplanelagd.

Eriksbergsvägen Karlslund 1939, 1959, 1962 (förlängning), gata från Litsvägen förbi Lillskogen och gatan Skidspårets södra ände till Sollidenområdet. Se Eriksbergs gård.

Erikslund, tätbebyggelse med officiellt fastställda gatunamn, belägen nordost om artilleriregementets övningsfält och norr om allmänna vägen till Stugun, vilken väg betraktas som gräns mot tätbebyggelsen Lillänge söder om vägen. Erikslund har sitt namn efter byggmästaren Eric R. Englund, ägare av det jordområde inom Odensala nr 7, varifrån på 1920-talet avstyckades ett 20-tal lägenheter för bostadsbebyggelse.

Erikslundsvägen Erikslund 1952, gata från Stuguvägens förlängning (stg 1247) till Gillevägen (stg 317). Se Erikslund.

Erikssonbodarna en fåbod i Småbodarna, med namn efter en ägare.

Ernst Bergsgården i kv Rektorn, se under "Bergs gård eller Bergens".

Esplanaden, var det gängse namnet å den vackra, lummiga poppelallén på Strandgatans västra sida från bron i norr till Tullgatan i söder, som anlagd 1843 skattade åt förgängelsen 1941, då järnvägslinjen elektrifierades.

Expo Norr, en f.o.m. 1950 årligen återkommande varumässa, "Norrlands årliga varumässa", under ledning av en stiftelse med brett underlag. Mässan hålles på ett av staden upplätet område öster om Genvägen och i Tennishallen.

Fabriksgatan Söder 1920, från Rådhusgatan till Bangårdsgatan söder om Gasverket, nu nedlagt. Gatan går mellan två för industrier avsedda kvarter.

Fagerbacken Odenslund 1943, 1958 (förlängning), Odenskog 1961 (dito), gata från Brunflovägen till Stallvägen. Namnet av den vackra utsikten över Storsjön och Oviksfjällen.

Fagervallen kv Söder 1948. Namnet åsatt genom fastställande av tomtbe-teckning å tomten nr 1, som omfattar hela kv Fagervallen, Fagervallssko-lans tomt, Brunflovägen 52. Jfr Fagervallen, allmän plats.

Fagervallen* Söder 1936, allmän plats invid Brunflovägen. Erhöll sitt namn på grund av den vackra utsikten över Storsjön och Oviksfjällen. Utgick genom stadsplaneändring 1947 för uppförande av Fagervallsskolan. Jfr kv Fagervallen.

Fagervallsgränd Söder 1936, Odenslund 1943, leder från Rådhusgatan förbi skolkvarteret Fagervallen till Skolgatan.

Fagervallsskolan, folkskola, Brunflovägen 52, som disponerar kv Fagervallen; togs i bruk 1949.

Fastborgsgården, nu riven, på f.d. nordöstra hörntomten av kv Onkel Adam, där landstatshuset nu uppförts. Namnet efter förutvarande ägare: skräddaren N. M. Fastborg från 1844 och bagaren Aug. Fastborg från 1860. Den förre förvärvade i början av 1850-talet den första ångbåten på Storsjön — "Jämtland" — och trafikerade därmed Storsjön i flera år.

Festingsgården, Storgatan 5, riven för några få år sedan, har sitt namn efter ägaren på 1870-talet fanjunkaren, sedermera underlöjtnanten R. Festin.

Filadelfiakyrkan Artillerigatan 4, uppförd 1959 av Östersunds Filadelfiaförsamling, bildad 1921.

Filosofen kv Staden 1922. Efter den originelle läroverksadjunkten N. D. Augustin, som ägde gården Strandgatan 1 A under senare hälften av 1800-talet.

Fjellmansgården, Köpmangatan 30, efter ägaren under senare hälften av 1800-talet, rådmannen och färgaren A. P. Fjellman (1824—1893). I denna gård spelades teater på 1840-talet av det av regementsläkaren C. A. Wetterbergh, med författarnamnet "Onkel Adam", stiftade Soiré-Sällskapet. Fjellman har nedskrivit sina minnen om Östersund, vilka tryckts i Föreningen Gamla Östersunds Årsskrift 1941.

Fjellmanslotten en rådmannen och färgaren A. P. Fjellman tillhörig vretlott vid Åsvägen inom de s.k. Norra vretlotterna. Jfr Fjellmansgården.

Fjällkon kv Karlslund 1961.

Fjälllämmeln kv Karlslund 1950.

Fjällviolen kv Odenslund 1954.

Fjäriln* kv Norr, intaget i stadsplan 1922. Namnet, tillkommet på ej utrett sätt, har utgått genom 1928 års stadsplaneändring och kvarteret ingått i utvidgade kv Lasarettet.

Flickskolan, se Östersunds Kommunala Flickskola.

Floragatan* Norr 1920, från Tysta Vägen vid Norra Kyrkogården till Rådhusgatan. Namnet hämtat från de förutvarande rätt stora handelsträdgårdarna i trakten av gatan. Se Trädgårdsvägen. Erhöll 1928 namnet Lugnevägen.

Flugblomstret* kv Odenslund 1954. Utgått genom stadsplaneändring 1958 och delvis ingått i kv Stjärntmesen och Talgoxen.

Flyghangaren vid Göviken, norr om Järnvägsövergången vid Fornbyn Jamtli och nedanför gården Nyvik, Lugnviksvägen 18.

Fläcken, bebyggelse vid Torråsen. Äsyftar troligast Tillfället. Se d.o.

Flädern kv Odenslund 1914.

Folkbankens hus, Storgatan 33, uppfört 1889. Jämtlands Folkbank, som trädde i verksamhet 1874, förvärvade gården 1900 och flyttade verksamheten dit.

Folkparken, även kallad Folkan, förr vanligast Parken; dansbana m.m. Området ligger utom stadsplan, sydväst Östersunds Travbana. Vägförbindelse från Kronrikesvägen. Anlades 1928 och äges av Föreningen Folkets Hus Östersund u.p.a.

Folksams hus, Stortorget 10 och Prästgatan 22—24. Under uppförande 1962.

Folkskolan på Spruthustomten, nu rivet folkskolhus på Samuel Permans gata 13, där tingshuset nu ligger, var nyuppfört 1880, då undervisningen flyttades dit från den s.k. Lindahlskolan (se d.o.). Hösten 1881 brann skolan ned, men redan 1883 kunde den nyuppförda Norra skolan i stället tagas i bruk.

Folkskolvägen Lugnvik 1956, gata från Lugnviksvägen till Semsån vid Inlandsbanan. Vägen passerar folkskolan mellan Lugnviksvägen och Mellanriksbanan.

Forellen kv Söder 1922.

Fornbyn, Jamtli Norr, specialområde (delen öster om järnvägen), som får användas endast som fornminnespark och får bebyggas endast med museibyggnader, hembygdsgård, restaurang, friluftsteater o.d. enligt av K. M:t 1954 fastställd stadsplan. Fornbyn började anläggas 1912 av Jämtslöjd, förening för hemslöjd och kulturella mål (bildad 1908), och specialområdet med visst undantag (enligt uppgift) är av staden enligt beslut av stadsfullmäktige senast 1961 upplåtet till Heimbygda, hembygdsvårdande förening för Jämtland och Härjedalen, bildad 1923 genom sammanslagning av nyssnämnda förening Jämtslöjd, Jämtlands läns Fornminnesförening av år 1886 samt Jämtlands och Härjedalens Naturskyddsförening. Fornbyn Jamtli hette intill 1923 Fornvallen Jamtli. Specialområdet motsvarar till största delen förutvarande gården Björkhem. Se d.o.

Fornbyvägen Norr 1928, 1954, gata söder om Fornbyn Jamtli, från Rådhusgatan till förlängningen i norr av kv Arkivets östra gräns. Enligt äldre stadsplan skulle gatan fortsätta till Gamla Äsvägen, men denna del bortföll genom stadsplaneändring 1954. Se Fornbyn Jamtli.

Forngravarna i Odensala från vikingatid, möjligen omkr. år 1000 e. Kr., ligga på ett sammanhängande gravfält, sluttande mot Storsjön, inom stadsägan 649+650+652 — Genbergsgården, se d.o. — samt de två fastigheterna söder därom.

Fornvallen Jamtli, se Fornbyn Jamtli.

Frankens, gård Köpmangatan 6, nu ersatt med ny bebyggelse, ägdes på 1870-talet av kakelugnsmakaren O. Frank.

Fredsgatan* Odenslund 1919, 1928 (förlängning), från Odenslundsvägens förlängning i nordväst, förbi Fredsparken och Östra kyrkogården till Od-larvägen. Genom stadsplaneändring 1949 utgick Fredsgatans sträckning mellan Stuguvägen och Mariavägen. Fredsgatan norr om Stuguvägen erhö-ll 1954 namnet Rekylvägen. Namnet i övrigt utgick 1955. Se Fridgårdsgatan.

Fredsparken* Odenslund 1928, allmän plats väster om Krematoriet och Östra kyrkogården. Hette förut kv Brodden 1914. Efter stadsplaneändring 1954, varvid större delen av parken hänförts till en nybildad, större park, har namnet utgått 1955. Se Fridgårdsparken.

Freidenfeltsgården, Prästgatan 48, förvärvades på 1890-talet av patron G. A. R. Freidenfelt på Sandnåset i Dvärsätt, även kallad "Kejsarn".

Frejagatan Odenslund 1911—1912, Söder 1928. Från Skolgatan till Bangårdsgatan söder om kv Kräftan.

Freskens fårhage, f.d. betesmark där bebyggelsen Odensvik nu ligger. Namnet efter ägaren av Marielund, dit betesmarken hörde, rådmannen och handlanden Robert Fresk.

Freskens, gård, Storgatan 19 i hörnet av denna gata och Stortorget. Namnet efter ägaren under senare hälften av 1800-talet, rådmannen och handlanden Robert Fresk som här bedrev sin livliga handelsrörelse, startad 1862 i den gård, som senare blev Stadsgården. Hörnhuset kvarstår med i stort sett oförändrad exteriör.

Freskvägen Odenslund 1936, gata från Brunflovägen genom Odensviksområdet till Sjövägen. Namnet efter förutvarande ägaren och odlaren av Marielunds gård, rådmannen och handlanden m.m. Robert Fresk.

Fridgårdsgatan Odenslund 1955, från Mariavägen till Od-larvägen. Går omedelbart väster om Östra kyrkogården. Utgör del av förutvarande Fredsgatan.

Fridgårdsparken Odenslund 1955, väster om krematoriet. Omfattar bl.a. förutvarande Fredsparken.

Frisendalsgården, Storgatan 30, efter ägaren i senare hälften av 1800-talet, bleckslagaren F. A. Frisendal, som i gården även bedrev en glas- och porslinsaffär. Den dåtida bebyggelsen är borta.

Fruktkompaniets Nederlagsmagasin, Bangårdsgatan 27.

Frälsningsarméns böne- och församlingshus Rådhusgatan 58 uppfördes 1905 av Östersunds Frälsningsarmé, som började sin verksamhet här 1898.

Främmeränget, f.d. slåtter i Nilsvallen. Se d.o. Änge = skogsslåtter av viss beskaffenhet.

Fröjden kv Staden 1927. Östra delen utgjorde tidigare kv Violen i Odenslund, 1914. I kv Fröjden och i kv Ångern öster därom lågo under senare hälften av 1800-talet utanför dåvarande stadsgränsen några kåkar, en kallad "Kuckelimumuck", vilka voro tillhåll för diverse obskyra "fröjder".

Fröklängningsanstalten vid hamnen, se Elektricitetsverket, Gamla.

Frömans(gården) på tomt nr 1 i kv Repslagaren, Kyrkgatan 27, som från 1880-talet ägdes av repslagaren J. W. Fröman. Han hade intill slutet av 1800-talet sin repslagarbana på den norr om Samuel Permans Gata då ännu ej framdragna Repslagaregatan (nuv. Rådhusgatan). Se detta namn.

Frösöbron, det numera vanligaste namnet å bron över Östersundet. Se Östersundsbron.

Furulid, gård vid södra sidan av vägen till Lit, ca 250 m bortom avtagsvägarna till Torråsen och Kånkbacken. Vändplats för busslinjen från centrala staden. Ungt namn. Tidigare låg fåbodar på platsen. Jfr Furuliden.

Furuliden (nr 1), fastställt namn å en från Odensala nr 7 avsöndrad lägenhet norr om och intill Lövlunda gård. Se d.o. Jfr Furulid.

Furulund var en stor, välbyggd lantgård norr om och nära allmänna vägen till Stugun samt något öster om avtagsvägen till Spikbodarna. Gården, som i mitten av 1890-talet uppodlats och bebyggt av Jonas Agerberg, vilken även gav gården dess namn disponeras nu av Norrlands artilleriregemente. Alla byggnader ha rivits. Den yngre bebyggelsen i närheten består delvis av avstyckningar med namnet Furulund. Platsen där Furulund anlades, lär förr ha kallats Vingården; "Agerbergs i Vingården". Se Vingården.

Furutorp, lägenhet utbruten från Västra Odensala by och enligt k. brev den 25 aug. 1905 tillika med från lägenheten upplåtna byggnadstomter lagd till dåvarande Odenslunds municipalsamhälle f.o.m. 1 januari 1906.

Furutorpsgatan Odenslund, Söder 1928, från Skolgatan vid allmänna platsen Totten till Bangårdsgatan. Gatan leder genom f.d. gården Furutorp. Hette förut Parkgatan.

Futtar Petterssons gård, Köpmangatan 61, efter ägaren i slutet av 1800-talet. Futtare = ett slags försäljare av mat och dryck.

Fyrkanten, ett fristående, kvadratisk hus i två våningar med lanternin på den i Stadsgården ingående tomten Strandgatan 9 i hörnet av denna gata och Samuel Permans Gata. Huset som i stadens ägo fått tjäna som polis- och brandstation, köttbesiktningebyrå m.m., uppfördes av grosshandlaren Nils Wikström senast 1838 och revs för ett 20-tal år sedan.

Fyrvallaknuten Staden, Odenslund 1961, allmän plats omedelbart intill A 4:s idrottsplats Fyrvalle och knutpunkt för fyra gator: Genvägen från norr, Stuguvägen från öster, Kronrikevägen från söder samt åter Stuguvägen, tidigare benämnd Odenslundsvägen, från väster.

Fåfången, förr slätter i en kvadratformad ägofigur NO och invid landsvägen till Brunflo ca 750 m NV nuvarande Odenskogsvägens skärningspunkt med landsvägen. Fåfången (1791—1800), Torpet Fåfången (1824—1831). I en tomtförteckning år 1794 kallades fastigheten "stadstorpet i Odensala" med tomtnummer 133. Benämndes Odensalatorpet vid 1808 års delning av stadsmarken. Ägdes då av apotekaren Samuel Perman.

Fåfången kv Staden 1922. Vid bebyggandet av vissa tomter i detta kv har icke så litet skattats åt den i namnet antydda mänskliga svagheten.

Fågelviken vid Badhusparken. På initiativ 1933 av Föreningen Gamla Östersund bildades Föreningen Fågelvikens Vänner vilken inplanterade en del sjöfågel i Östersundet och i den förut livlösa vik, som i samband därmed fick namnet Fågelviken. Nu skötes denna av staden genom stadsträdgårdsmästaren.

Fångvårdsanstalten i Östersund, se Fängelset.

Fälldingsgården i Gräfsåsen, efter ägare inom släkten Fälldin under förra hälften av 1900-talet, bland dem Jonas Fälldin. Ägs nu av staden. Har även benämnts Kallegården.

Fältgränd* Odenslund 1928, från Odlarvägen till Norrlands artilleriregementes övningsfält. Har utgått genom stadsplaneändring 1949.

Fältjägaren kv Norr 1928. Omfattar K. Jämtlands Fältjägarregementes kasernområde.

Fältjägargränd Staden 1928, Karlslund 1939, från Strandgatan förbi Fältjägarregementets kasern till Stapelmohrs Väg. Hette före 1928 Cellgränd.

Fältvägen* Odenslund 1919, gata från korsningen mellan dåvarande Odenslundsvägen och Ringvägen till Norrlands Artilleriregementes övningsfält. Erhöll 1928 namnet Stuguvägen.

Fängelset, fångvårdsanstalten i Östersund i Prästgatans norra ände, uppfördes 1861. Jfr Gammalhäktet.

Färgare Holmbäcksgården, se Holmbäcksgården.

Färgaren kv Staden 1922. På Köpmangatan 36 (jämte södra hälften av Strandgatan 14) bedrev färgaren J. O. Holmbäck under lång tid från mitten av 1800-talet ångfärgeri med vadmalsstamp.

Färjemansgatan Staden 1928, Karlslund 1939 (förlängning), från Strandgatan till Stapelmohrs Väg. Hette före 1928 Södra Brogränd. Östersunds färjemansstuga, troligen den första gård, som uppförts vid Östersundet, var belägen på dåvarande kronoavrådslandet Östersund och i närheten av den plats där nuv. Färjemansgatan utmynnar i Strandgatan. Under åtminstone en del av den tid då bro icke fanns över Östersundet, intill dess ny bro slagits 1712, var färjevakt anordnad, och kronoavrådslandet uppläts antagligen på 1600-talet till färjemansboställe, men skattelöstes 1756.

Fölet kv Karlslund 1961.

Förgätmigej kv Odenslund 1914.

Förklädet kv Staden 1922. Namnet hänsyftar på kvarterets första bebyggare på Artillerigatan 8, en änkefru, som under lång tid kring sekelskiftet ut-
hyrde rum i gården till yngre officerare och andra ogifta tjänstemän.

Förlandsgränd Söder 1928, från Södertorg till Bangårdsgatan. Hette förut Verkstadsgatan. Trafikleden utmed norra sidan av Södertorg plägar även benämnas Förlandsgränd. "Förland" kallades vanligen i stadens tidigare skeden avröjd, till slätter nyttjad mark utanför den egentliga staden.

Församlingsgården vid Nya Kyrkan, se Östersunds församlingsgård.

Förskinet kv Staden 1922. Namnet har föranletts av att kv. först bebyggt — under senare hälften av 1800-talet — av bl.a. stenhuggare.

Galoppstigen, Odenslund 1954, gata från Högåsvägen till Remontvägen, öster om kv Lavetten och en del av kv Eldröret.

Gamla apoteket (Hjorten), i kv Apotekaren, gården Storgatan 24, därå apotekshuset var uppfört. Därtill hörde även hela tomten Köpmangatan 31. Apotekshuset uppfördes sanolikt i början av 1830-talet av apotekaren i Östersund från 1826 Per Nyholm, som köpt tomterna vid Storgatan och Köpmangatan år 1829 resp. 1830. I huset i hörnet av Storgatan och Stortorget bedrevs en omfattande restaurang- och krogrörelse. Apoteket var till 1934 inrymt i denna fastighet, som under större delen av perioden ägdes av vederbörande apoteks innehavare. År 1953 revs apoteks- och övriga byggnader. Ny bebyggelse täcker bägge tomterna.

Gamla Elektricitetsverket, se Elektricitetsverket, Gamla.

Gamla Epidemien, se Epidemien, Gamla.

Gamla Kyrkan i Kyrkparken. Ritningarna av arkitekten vid Överintendents-
ämbetet, professor F. M. Bäck fastställdes av K. M:t 1833, men bygget försenades så att invigningen kunde ske först Nyårsdagen 1846. Pietetsfullt och smakfullt restaurerad 1953—54.

Gamla Kyrkogården, se Kyrkparken.

Gamla läroverket i kv Contubernium mellan Rådhusplan och Kyrkgatan togs i bruk f.o.m. höstterminen 1849 av Östersunds elementarskola, förutvarande Frösö trivialskola, som inflyttats från Stocke på Frösön 1847. Under byggnadstiden imrymdes skolan i förhyrda lokaler. Byggnaden, som uppförts efter ritningar av arkitekten C. G. Blom-Carlsson, kallas ibland "Sapientia Duce" — se d.o. — och i äldre tid även Storskolan. Skolhuset disponeras numera för folkskolans undervisning i slöjd, skolkök och gymnastik och har benämnts Västra skolan. Gamla läroverket torde vara det vanligaste namnet bland äldre generationer stadsbor och bland forna elever i det gamla läroverkshuset. Jfr Gamla skolan.

Gamla skolan, av stadsfullmäktige 1960 fastställt namn å Gamla läroverket; se d.o.

Gamla Staden. På 1886 års stadskarta har under den länge vanliga benämningen Gamla Staden markerats det stadsplaneområde, som var beläget inom nuv. Rådhusgatan, Hamngatan, Strandgatan och Fältjägargränd. Se även Nystaden samt under "Namn å stadsdelar" i Inledningen.

Gamla Äsvägen.* Sedan långt före stadens grundläggning fanns en allmän färdled, som från östra landfästet för Östersundsbron ledde till Hov i Äs socken. Vägen hade inom stadens område ungefär samma sträckning som nuvarande Köpmangatan norr om Fältjägargränd och dennas fortsättning norrut, numera åsatt namnet Lugnviksvägen. År 1951 färdigställdes en ny trafikled till Äs, utgörande en förlängning norrut av Rådhusgatan. Sedan nämnda trafikled ingått i stadsplanen, blev namnet Äsvägen 1956 och 1958 (förlängning) flyttat till samma trafikleds sträckning från Inlandsbanan till stadsgränsen mot Äs. Se Äsvägen (nya) och Äsvägen.

Gammalhäktet, ett tvåvånings stenhus, uppfört 1834 av statsverket till länsfängelse. Det var beläget på nuvarande lasarettområdet mellan norra delen av huvudbyggnadens mittparti och Tysta Vägens tidigare sträckning genom området till Fältjägargränd. 1871 förvärvade staden besittningsrätt till själva byggnaden av landstinget, som 1866 blivit ägare till densamma, och använde byggnaden huvudsakligen till fattigvård i övre våningen till 1879, då fattigvården flyttades till Lugnet, och till arrestlokal i den nedre samt, 1882—1903, till epidemisjukhus. Sedan staden 1887 av kronan förvärvat även tomten, överläts fastigheten 1902 till landstinget och användes bl.a. till kurhus, varefter Gammalhäktet slutligen revs, sedan nya epidemisjukhuset uppförts 1927—1929.

Gammallandsvägen, en f.d. allmän kärrväg från Torvalla by i Brunflo socken till Gräfsåsen och vidare över Kyrkås gamla kyrka och Bye till Lit. Vägen, som i äldre tid var en viktig förbindelse mellan Storsjöbygden och norra Jämtland, är ännu farbar. Kallas även Gräfsåsvägen.

Gammalsågen, gammal samfärdlig sågplats vid Semsån, ungefär mitt emellan Äsvägen och Inlandsbanan. Nu ingen såg där.

Gammalvägen, gamla landsvägen från Östersundsbron över Kläppe i Kyrkås socken till Lit. Se Kläppevägen.

Garvaren kv Norr 1928. Detta kv, som numera upptages av bostäder avsedda för länslasarettets läkare, har sitt namn av de garverier, vilka under senare hälften av 1800-talet voro belägna på södra delen av kvarteret, Sjöströms garveri närmast Storsjön och Sandbergs öster därom.

Genbergsgården, Storgatan 43, efter ägaren på 1870-talet änkan Anna Jonsen, född Genberg. Hon uppförde det ännu kvarstående huset vid Storgatan. Gården kallades även "Landbys" efter den originelle krut- och diversehandlaren P. A. Landby.

Genbergsgården, Storgatan 36, efter ägaren på 1870-talet änkan Elisabet Eriksson Genberg, "Lisa i Borgen", från Borgen i Oviken, en energisk kvinna som hade inkvarteringsställe och färdstall på gården, anlade tegel-

bruk på sitt torp i Lugnvik m.m. Hon var syster till biskopen i Kalmar Paulus Genberg och mormor till löjtnanten E. Chr. Genberg som utgivit minnesanteckningarna "Då järnvägen kom till Östersund". Jfr Genbergsgården i Odensala.

Genbergsgården i Odensala nr 3 (stg 649+650+652), efter statsrådet, biskopen i Kalmar, en av de aderton i Svenska Akademien Paulus Genberg (1811—1875) som var född på denna gård, son av bonden Anders Pålsson och h.h. Anna Persdotter. En minnessten har rests på gården av Genbergs släktingar och Föreningen Gamla Östersund. Tillhör nu Östersunds stad.

Genvägen Karlslund 1939, gata från Fyrvallaknuten till allmänna vägen till Lit. Gatan är bokstavligen en genväg mellan utfartslederna Stuguvägen och Litsvägen.

Gersen kv Söder 1936.

Geten kv Karlslund 1961.

Getingen kv Norr 1924.

Giljaregränd Staden 1928, mellan kv Fåfången och Fröjden norr om Odenparken. Namnet hänsyftar på "ung mans väg till ena pigo" i kv Fröjden i slutet av 1800-talet. Se kv Fröjden.

Gislénska Villan, Regementsgatan 20, efter förste lantmätaren A. O. Gislén, som uppförde villan i början av 1900-talet. Kvarstår ännu.

Gla(d)-Hans-Märtagården, heltomt, omfattande Storgatan 14 och Köpman-gatan 23, efter näringsidkerskan Märta Hansson, kallad Gla(d)-Hans-Märta, dotter till en jägare Glad. Hon ägde gården från senare hälften av 1800-talet och bedrev krogrörelse där. Den gamla bebyggelsen på gården kvarstår tämligen oförändrad. Se även kv Lagmannen.

Gläntan Karlslund 1962, allmän plats mellan Eriksbergsvägen och Älgstråket samt kv Hingsten och Tjuren. Från denna lilla park öppnar sig en fjärrsyn över Åssjön och vidderna därbakom.

Gillevägen Erikslund 1952, gata från Erikslundsvägen (stg 310) till Östersunds Skyttegilles skjutbana.

Godscentralen, Storgatan 63, bedriver samlastningsservice beträffande gods inom länet på nämnda fastighet, som äges av Föreningen Godscentralen u.p.a.

Godscentralen, Svenska. Aktiebolag för samlastningstrafik med bil m.m. Äger magasin Bangårdsgatan 22.

Godtemplarhuset i kv Logen (utt. Låsjen) vid Gustav III:s Torg, Rådhus-gatan 50, är jämte Teatern vanligt namn å det av Verlds Good Templar Ordens i Östersund Byggnadsaktiebolag 1883—1884 uppförda ordenshuset, vid tillblivelsen kallat "Sveriges största trähus". Godtemplarhuset, vars öden skildras av Carl Melin i "Hus med dubbel ingång" (Östersund 1960),

användes från 1886 också som teaterlokal. 1944 inköpte staden huset, som nu huvudsakligen inrymmer teaterlokaler.

Grammatikan* kv Staden 1922. Efter bankkamreraren och läroverksadjunkten i latin och grekiska A. Gillberg, känd sällskapsbroder och tillfällighetsdiktare, som från kvarterets första bebyggande i flera decennier i slutet av 1800-talet och därefter bodde i gården Gröngatan 17. Namnet har utgått efter stadsplaneändring 1959 och kv ingår nu i kv Läroboken.

Granaten kv Odenslund 1949.

Grand Hotell, ett av stadens äldsta stenhus, Storgatan 17, uppfördes 1888 av tomtägaren, trävarupatronen N. O. Näs. Arkitekt: A. E. Melander.

Grindplan Staden 1928, allmän plats norr om Nya Kyrkan. I stadens "staket" norr om Brunflo socken fanns här ännu långt in på senare hälften av 1800-talet en grind över landsvägen till Brunflo.

Grindstugvägen Karlslund 1960, gata från Sollidenvägen vid Centralsanatoriet Sollidens grindstuga mot nordväst till Hästhagsvägen.

Grubbsvedjan, söder om och intill Stakasved; se d.o.

Grundläggargränd Odenslund 1928, från Brunflovägen vid Nya Kyrkan till Regementsgatan. Namnet efter de fyra stenhuggare och grundläggare (Carl Englund, Adolf Kilander, C. P. Pettersson och Nils Hansson) som voro bland de första bebyggarna i Odenslund och redan på 1880-talet uppförde sina gårdar vid trakten av denna gata, som förut hette Järnvägsgatan. Jfr detta namn.

Grythyttargården, äldre namn av okänd uppkomst å "Kuckelimuck"-huset i kv Fröjden eller Ångern. Se kv Fröjden.

Gråbodarna. Alla tillfrågade äldre invånare i Känkbacken betyga, att namnet Gråbodarna är felplicerat på Generalstabskartan 67 SV Östersund (försöksbladet). Namnet tillkom rätteligen fåbodarna i det gamla Bössan (se d.o.), vilka senare börjat kallas Gråbodarna. En lägenhet där har ännu detta namn.

Grågården, Ängegatan 9. Här stod för länge sedan en byggnad med gråsmutsig färg. Gården har även kallats Tattargården och Skojargården.

Gråhunden kv Karlslund 1959.

Gräfsåsen, tidigare by i Brunflo socken, inkorporerad med Östersund f.o.m. 1918. "I Grefftisas" (1508). Äges till största delen av staden. Åbyggnaderna skola rivas. Enligt P. OLSSON innehåller namnet ordet "grav". V. JANS-SON: "Namn och Nytt" 1940 hävdar att namnet innehåller ordet "grävt", besläktat med "gräva" och "betecknar någonting grävt", ofta i någon särskild betydelse. (FLEMSTRÖM).

Gräfsåsvägen från Torvalla by i Brunflo socken till Gräfsåsen och vidare till Kyrkås och Lit. Se Gammallandsvägen. Norr om Gräfsåsen passerar vägen en gammal gränspunkt vid bro över Gällerrån, i handlingar rörande

mätning av Gräfsåsens avradsland (1782), kallad "Allwi Brud" (troligen Alvars bro?) "uti landsvägen till Kyrkås s:n", samt Alvarsböle, där den gamla Kyrkåskyrkan ligger.

Grändgatan* Staden 1865. Erhöll 1878 namnet Grängsgatan.

Grängsgatan Staden 1878. Från Strandgatan till Brunflovägen vid Grindplan. Gatan utgjorde stadsplanens gräns i söder enligt 1864 års stadsplan och 1881 års stadsplan (till större delen). Hette förut Grändgatan. Se även Grängsgatan (Odenslund).

Grängsgatan* Odenslund 1900. Namn å planerad grängsgata mellan Östersund och dåvarande municipalsamhället Odenslund. Denna gräns mellan samhällena sträckte sig från korsningen av Brunflovägen och Stuguvägen (förutvarande Odenslundsvägen) i rak linje mot nordost genom Odenparken (västra delen) till mitten av kv Fröjdens södra begränsningslinje och vidare såsom beskrivits i Inledningen under Stadsplaner. Grängsgatan avsågs från början att följa nämnda linje men flyttades något söderut i stadsplanen 1911—1912. Gatan erhöll 1919 namnet Odenslundsvägen och 1961 namnet Stuguvägen. Se även Grängsgatan (Staden) samt Odenslundsvägen.

Grävlingen kv Karlslund 1943.

Gräsanden kv Odenslund 1936, 1947.

Gröna Gången kallades av gammalt en av förbindelserna till och mellan de på gårdsägarna utskiftade vretlotterna utanför Stadsplanen. Den sammanföll i huvudsak med nuvarande Gröngatan. Tidigare synes Kyrkgatan ha benämnts Gröna Gången (nedre).

Grönborgs, gården Storgatan 8 och 8 A, efter Grönborgs Bryggeri i Sundsvall, som förvärvade gården i senare hälften av 1800-talet och där hade en filial.

Gröngatan Staden 1878, Odenslund 1928 (förlängning). Från Fältjägargränd till Ängegatan. Gatans sträckning inom stadsdelen Staden sammanfaller i huvudsak med den vägförbindelse med vretlotterna, som av gammalt kallades Gröna Gången. Enligt av K. M:t 1959 fastställd ändring av stadsplan för kv Läroboken m.fl. har Gröngatan mellan Samuel Permans Gata och Biblioteksgatan igenlagts, men gångtrafiken skall obehindrat ledas genom det nya skolkvarteret. Jfr kv Läroboken.

Grönkullan kv Odenslund 1954.

Gubbdölet, odlad mark vid Lillsjön. Namnets efterled = sidlänt skogs-slätter.

Gubbhålet, sank plats i Kånkbacken, vid vägen därifrån till Brandgropen. Det tros att någon gubbe kört ner där.

Gulles(gården), Prästgatan 14, efter gårdens ägare från 1880-talet matvaruhandlaren, slaktaren och skinnhandlaren J. P. Gulle, som från ett litet, nu rivet hörnhus bedrev sin stora och inbringande rörelse. En son, Eror Gulle,

äger en gård i Lugnvik, Äsvägen 31, som kallas Gullesgården (samma gård som Behmens). Gården Prästgatan 14 har även kallats Stål-Erikgården (se d.o.) efter en tidigare ägare.

Gullvivan kv Odenslund 1914.

Gustav III:s Torg Staden 1928. Hette förut Nytorget (1864). Östersund är den enda stad Gustav III grundat. Det skedde i fundationsbrev den 23 oktober 1786, varigenom Kronan till stadens anläggning donerade skatteavrådslandet Östersund och skattehemmanet Odensala n:r 6 i Brunflo socken.

Gustinsgården i Gräfsåsen, efter Frans Gustin, vars hustru ägde gården i början av 1900-talet.

Gustinsgården Kyrkgatan 43, efter glasmästaren Gustin och hans änka som fortsatte rörelsen. Hustrun ägde gården under senare delen av 1800-talet.

Gustinsgården Storgatan 34, efter ljusstöparen F. Gustin och hans efterlevande, som ägde gården på 1870-talet.

Gårdvaren kv Karlslund 1959.

Gäddan kv Söder 1922.

Gärdin & Perssons, AB, lagerhus å Bangårdsgatan 49.

Gärdsmygen kv Odenslund 1960.

Gästgivaregården Prästgatan 39 i kv Postiljonen. Se kv Gästgivaren.

Gästgivaren kv Staden 1922. Efter den driftige, framgångsrike och originelle gästgivaren Erik Jönsson, som år 1883 på Prästgatan 38 uppförde ett hotell med rum för resande, Nya Hotellet, och redan tidigare på gården mittemot, Prästgatan 39 i kv Postiljonen, den egentliga gästgivaregården, bedrev en omfattande restaurangrörelse, sedermera Stadshotellet, nu i annan form "Nya Stadt". Hit kom hösten 1864 från Stockholm en ung man såsom överkypare. Hans namn var August Lindberg och han kom att spela med i amatörspektakel, "upptäcktes" av musikläraren vid Elementarskolan, sändes hösten 1865 till Dramatens elevskola och blev sedan den kände, store skådespelaren och framstående teaterledaren.

Göken kv Odenslund 1949.

Gökskon* kv Odenslund 1914. Utgått 1954.

Götgatan* Söder 1920. Erhöll namnet Frejagatan 1928.

Gövikdrolet. Vid Gövikens strand, i norra delen av viken. Drol = sidlänt slätter. Gövikdrole (1778), Göviksdrolet (1828).

Gövik en vik av Storsjön, någon kilometer norr om järnvägsövergången vid Fornbyn Jamtli. Förleden innehåller troligen ett gammalt ord för fiskjuse, på fornvästnordisk botten *giodr* (FLEMSTRÖM).

Göviksröset, rämärke i hörnet vid landsvägen närmast staden och sjön, i gränsen mellan Ås socken och staden före inkorporeringen av Lugnviks-

området 1954. 'En råsten . . . omskolad och står tätt intill Åhsvägen på norra sidan, samt vid en liten bäck som rinner förbi bryggan'. Röset nu raserat och ersatt med rör.

Göviksved(en), i höjd med södra delen av Göviken, ca 800 m från stranden. Giöviksved (1778), Göviks sved (1828).

Göviksängarna, namn på nordligaste delen av Norra vretlotternas till Göviken gränsande område. Se Göviken. Namnet i 1804 års beskrivning av vretlotsindelningen. Jfr Göviksänget.

Göviksänget, ca 500 m NO Göviken. Andra skrivformer: Gjövikånge (1791—1798), Giöviksånge (1778), Giövikånje (1791—1798).

Hackstigen Odenslund 1958, gata från Nyängsvägen till Hyggesvägen. Se Nyängsvägen.

Hagtorn kv Odenslund 1914, 1955 (ändr.).

Hagvägen Odenskog 1948, 1961, gata från Skiftesvägen till stadsägoområdet 1363.

Hallbergsstället, gård i Torråsen, tillhörig Frösö köping. Namnet efter tre syskon Hallberg från Hallens socken, som bott där.

Hallgården Rådhusgatan 38, ägdes på 1870-talet av Erik Nilsson och Per Bertilsson i Hallen, därav gården fått sitt namn. Bebyggelsen är oförändrad.

Hallmyran, myriänt område, senare delvis odlat, nära Gräfsåsen, ca 300 m N Bjäckemyran; se d.o.

Hallströmsgården Storgatan 40 och 42, efter ägaren i senare delen av 1800-talet, tullvaktmästaren G. Hallström. Dåvarande bebyggelsen nu borta.

Halvskyldrolet, troligen samma som Halvskildrolet, uppges förr varit "mager starrslätter", nu inom I 5:s kasernområdes nordvästra del. Halfskyldrolet (1778), Halfskiddrolet (1791—1798), Halfskeddret (1791—1800).

Hamngatan Staden 1928, från Strandgatan till Regementsgatan. Hette förut Norra Nygränd. Hamngatan förmedlar större delen av trafiken från stadens hamn samt vintertid från nedfarten till Storsjön och de plogade vägarna över sjön.

Hamntorget* Staden 1788. Mittför nuv. Samuel Permans Gata, väster om Strandgatan. Namnet på 1788 års stadsplan. Ersattes på samma års tomtfördelningskarta med namnet Sjötorget.

Handelsbankens hus Prästgatan 25, uppfört 1921. Arkitekt: F. B. Wallberg. Efter Svenska Handelsbankens avdelningskontor, som började sin verksamhet här genom att 1916 övertaga Jämtlands Kreditbank, grundad 1900.

Handelsmannen kv Staden 1922 (Handelsman), 1930 (Handelsmannen). Namnet efter den framgångsrika affärsmannen, ekonomidirektören Pehr Wikström (1782—1859) och hans son och efterträdare 1837 Nils Wikström.

Pehr Wikström, som inflyttade från Medstugan och erhöll burskap i staden 1810, kallades vanligen "Handelsman" (med tonvikt på första stavelsen), en titel som Nils ärvde. De bedrovo den omfattande rörelsen på dåvarande tomt nr 129 i detta kvarter, som var indelat i sex tomter, av vilka de tre vid Köpmangatan från norr räknat hade nr 132 (nuv. adr. nr 24), 129 och 128 (nuv. gemensamt adr. nr 26). På tomt nr 132 uppförde Nils W. mot slutet av 1840-talet hörnhuset vid Köpmangatan och Samuel Permans Gata och flyttade sin rörelse dit efter att ha avhänt sig gården nr 129. På kryddgårdstomten, nr 131, Strandgatan 9, uppfördes ett kvadratisk tvåvåningshus, kallat "Fyrkanten"; se d.o. Hörntomten med tillhörande kryddgårdstomt, kom år 1874 i stadens ägo och blev stadens rådhus till 1912. Se Stadsgården. All bebyggelse inom kv har nu (1962) rivits.

Hantverkaregatan* Staden 1788. Erhöll 1846 namnet Prästgatan sedan Prästgården å nuv. Prästgatan 27 uppförts år 1827.

Hantverksgatan Odenslund 1900, Söder 1930 (förlängning), från Rådhusgatan söder om Nya Kyrkan till Krondikesvägen. Namnet efter de många vid gatan inom Odenslund i början av seklet boende hantverkarna. Ännu är ett antal hantverkare boende där.

Hantverkshuset, Tjalmargatan 6, 8 och 10, uppfört 1958 i tre byggkroppar av Hantverkshuset AB, däri initiativtagaren Östersunds Fabriks- och Hantverksförening är största intressenten. Innehåller verkstadslokaler för olika slag av hantverk.

Haren kv Karlslund 1943.

Harren* kv Söder 1922. Utgått genom stadsplaneändring 1953, därvid kvarteret utlagts till park. Jfr Storsvelunden.

Hasseln kv Odenslund 1914.

Haubitsen kv Odenslund 1949.

Havremagasinet, stort förrådshus nära Rådhusgatans slutpunkt i norr vid Inlandsbanan.

Hasselbergsgården, Prästgatan 31 A, där Hotell Standard nu ligger, efter ägaren och byggaren, häradshövding J. G. Hasselberg, som här med någon mindre ändring återuppförde det av honom 1849 inköpta äldsta residenshuset på kv Hovdingens sydvästra hörntomt. Hasselberg ägde även tomten mitt emot, Prästgatan 30, dåmera en välskött trädgård med ett runt s.k. lusthus mitt på tomten.

Hassels, en gård i Odenslund, Skolgatan 5 i kv Hasseln. Efter slaktaren E. W. Hassel, en av de första bebyggarna i Odenslund, som uppförde sin gård här 1885.

Hemvägen, utom stadsplan 1961, från landsvägen till Brunflo vid Västra Odensala i nordlig riktning fram till stadsågan nr 615. Namnet var hävdvunnet på platsen.

Hedmansgården, Storgatan 56, efter gårdens ägare i slutet av 1800-talet, postiljonen Johan Hedman, vilkens döttrar Lydia — markisinna de Albournoz et di Santa Rosa — samt Märta House blevo internationellt berömda skådespelerskor med engagement på Englands och Amerikas främsta scener.

Helvetesbäcken utgör avlopp från Torråstjärnen, rinner i huvudriktning NV och faller in i Rannåsbäcken ca 400 m Ö Björnsmyrkällan; se d.o. och Bil. A. Det uppges att det vintertid brukar råda stark kyla utefter Helvetesbäcken. Kallas även Torråsbäcken. Jfr Helvetesmyran.

Helvetesmyran, myr i Torråsen, belägen söder om och nära Helvetesbäcken, ca 1,5 km från Torråstjärnen. Ang. namnförklaring, se Helvetesbäcken, Helvetesmyran (1835—36).

Hermanssons, Köpmangatan 42, efter ägaren, sadelmakaren J. Hermansson och hans son Jonas, som senare drev åkerirörelse. Nytt hus har ersatt det gamla, lilla tvåvåningshuset.

Herr Major Ihres Swens Myra, f.d. myrslätter i Torråsen. Se Svensmyran. Namnet, som uppgivits vid uppmätning 1782 å Torråsens avradsland, efter majoren och riddaren Johan Ihre, då ägare av bl.a. Östersundet och hemman i Odensala. Annat namn s.å.: Pål Olofssons i Odensala Swensmyra.

Hestermans(gården) på vretlotten $\frac{1}{2}$ 66, norra hälften, mellan Köpmangatan och Storsjön i nuvarande kv Garvaren. Namnet efter färgaren J. C. Hesterman, av tysk börd men naturaliserad svensk medborgare, som byggde gården på 1870-talet och där hade färgeri. Nuvarande överläkarbostaden ligger på hestermanska gårdstomten. Hade även gård i Lugnvik.

Hestermansstället i Lugnvik = Östersem 1⁴, efter ägaren i slutet av 1880-talet J. C. Hesterman. Se Hestermans-(gården).

Himmelriket, gården Prästgatan 19, har detta binamn efter gårdens ägare en del år från 1910, vilken lär ha visat en mer utpräglad religiositet än som var vanligt i hans krets. De gamla gatuhusen ha grundligt moderniserats.

Hinden kv Karlslund 1945.

Hingsten kv Karlslund 1961.

Hjelmens, gård vid Stortorget 2, Samuel Permans Gata och Köpmangatan med namn efter ägaren från slutet av 1850-talet, handlanden A. T. Hjelm. Gårdsnamnet torde nu minnas blott av ett fåtal. Samma gård som "Korg-Olles".

Hjorten kv Karlslund 1954.

Hjortsved, f.d. slätter väster om och intill Norra Storsved vid gamla Kläpplandsvägen; se Storsved. Namnets förled troligen av ett familjenamn Hjort.

Hjul-Jons, en gård i kv Solögat. Efter ägaren, benämnd Hjul-Jon, därför att han satte hjul på järnvägsvagnar. Nu annan ägare.

Holländska huset, Prästgatan 32, revs 1959 och gav plats åt Z-huset. Namnet Holländska huset kom i bruk redan då det uppförts omkr. 1905 och kan möjligen ha föranletts av de höga, smala och delvis tättsittande fönstren, vilket anses betecknande för en viss holländsk byggnadsstil.

Holmbäcksgården, Köpmangatan 36, i kv Färgaren, efter färgaren J. O. Holmbäck. Se kv Färgaren.

Holmersgården, hemmanet Odensala nr 2 om 1/3 mantal, efter ägarna Nils Petter Holmer 1866—96 och sonen Nils Otto Holmer 1896—1912. Den herrgårdsliknande gården äges nu av Östersunds stad. Bebyggelsen tillkom med all sannolikhet före 1850 genom ägaren från början av 1800-talet ekonomidirektören Per Wikström i Östersund. Byggnadernas exteriörer äro i stort sett oförändrade. Kallas även Odensala gård.

Holmkvists, gård i kv Buntmakaren, Prästgatan 24, riven 1904, ägdes i senare hälften av 1800-talet av buntmakaren Karl Holmkvist, som där bedrev en omfattande pälsvaruaffär, fortsatt av Staverfelt & Son.

Holmkvistgården i Odensala, stg 620+624 numera Östersunds stads hemman, ägdes och brukades i 1800-talets senare hälft av buntmakaren (körsnären) Karl Holmkvist i Östersund. Här låg en tid stadens barnhem samt tidigare ålderdomshemmet i Odensala. Har även kallats Caspolinsgården.

Hoppets Kapell, krematorium med omkringliggande område, Odenslund, specialområde. Får användas endast för kyrkligt ändamål (krematorium) och begravningsändamål enligt av K. M:t 1954 fastställd stadsplan. Kapellet med Krematoriet har ritats av arkitekten B. A. T. Borgström och färdigbyggdes 1952. Jfr kv Krematoriet.

Hotell Norrland, Prästgatan 47, hotellfastighet från senare hälften av 1800-talet. Numera riven och ersatt av helt ny bebyggelse.

Hotell Standard, hotell- och restaurangbyggnad Prästgatan 31 A, uppfördes 1906—07 och användes ännu för samma ändamål.

Hotell Östersund Kyrkgatan 70, uppfört 1956.

Hov, restaurangbyggnad på Fornvallen Jamtli. Se Björkhem.

Hovvallen Norr, specialområde endast för idrottsändamål och därmed samhörigt ändamål enligt av K. M:t 1954 fastställd stadsplan. En del av specialområdet uppläts av stadsfullmäktige 1914 till Jämtland-Härjedalens idrottsförbund, som även nu disponerar det utvidgade området.

Hovvallsgränd Norr 1954 mellan idrottsplatsen Hovvallen och kv Motorn.

Hults. Namnet avser smides- och konstsmedsmästaren G. Hults Smides- & Mek. Verkstad i Lilllänge, grundad 1922.

Humlan kv Norr 1923.

Hummern kv Söder 1922.

Hushållningssällskapets plantskola på dess fastighet Ö. Odensala nr 12 (Salgården) vid gränsen mot Torvalla by i Brunflo socken.

Hyacinten kv Odenslund 1914. År 1927 efter stadsplaneändring 1926, varvid kvarteret delats i två delar, har namnet åsatts den östra delen. Jfr kv Näckrosen.

Hyggesvägen Odenslund 1958, 1961 (förlängning), gata från Tegelbruksvägen till Krondikesvägen. Gatan är belägen på mark som i senare tid kallhuggits.

Hylténs, gård vid Stuguvägen i kv Viden, uppförd vid sekelskiftet och förr bebodd av musikdirektören vid A 4 C. A. Hyltén.

Hyveln kv Staden 1922. Efter tre snickerifabrikörer som uppförde var sin villa i detta kv på 1920-talet.

Hårds magasin, fem lagerbyggnader vid Hamnens södra del för byggnadsmaterial m.m., tillhöriga AB J. P. Hård.

Hårdänge(t), en från V. Odensala utbruten jordlägenhet, som med därifrån upplåtna byggnadstomter f.o.m. 1906 lades till Odenslunds municipalsamhälle. Hårdänge är även namn på ett 60-tal inom Odensala nr 5 avsöndrade lägenheter (byggnadstomter) i Odenslund. Änge = skogsslätter av viss beskaffenhet.

Hårdänget i Gräfsåsen, odlad mark 1 km sydväst om gårdarna. Kallas även Ängt. Hård Änge (1782).

Hårdängegatan Odenslund 1919, 1949, 1955. Från Odensalagatan till Fridgårdsgatan. Gatan går i gränsen mot lägenheten Hårdänge och därifrån avsöndrade lägenheter. Se Hårdänge.

Häggen kv Odenslund 1914.

Hägglundsgården, Gröngatan 40, efter ägaren, rektorn vid h. allm. läroverket 1888—1918 C. A. Hägglund. Samma gård som Edvallsgården.

Häggmarsbodarna, fäbodstuga i Spikbodarna, efter ägaren.

Häktet, se Fängelset.

Hällebräcken, råmärke i stadsgränsen mot Torvalla by i Brunflo socken vid den punkt, där gränsen från SV når Gräfsåsens sydligaste punkt. Se Bil. A. Råmärket utgöres av ett stenröse i jämn, skogbevuxen terräng. Namnet här svårförklarligt.

Hälsokällan på Södertorg. Under 1850- och 1860-talen och ännu i början av 1900-talet brukade äldre stadsbor hämta vatten för dess hälsobringande verkans skull i en naturkälla på den s.k. Sundströmska vretlotten, där Södertorg nu ligger. Av hälsokällan med dess friskt rinnande (numera vattenlednings-!) vatten har nu skapats en smakfullt blomkransad spegeldamm.

Häradshövdingen kv Staden 1922. Efter häradshövdingen i Jämtlands norra domsaga Joh. Gunno Hasselberg, som från mitten av 1800-talet ägde tomterna Prästgatan 31 och 31 A. På tomten nr 5 återuppförde Hasselberg år

1854 med vissa förändringar den gamla residensbyggnaden, som 1849 försåldes på offentlig auktion. Jämtlands norra domsagas kansli var under en lång tid på 1900-talet inrymt i "Jämtlands-Postens hus" på tomten Kyrkgatan 48, intill dess nya tingshuset togs i bruk 1938.

Häradsskrivaren kv Staden 1922. Efter häradsskrivaren C. J. Cavallin. Se Cavallinsgården.

Härbärg kv Staden 1922. Hänсыftar på ett gammalt härbärke som länge stod kvar i kv och på de många "rum för resande" inom kv.

Häsislätten, förr tre myrslätter norr och söder om Vellomsdrolet; se d.o. Andra skrivformer: Häsi Slätte (1778), Hässislätten (1791—1800), Häsie Slätte (1791). Häsie = hässja.

Hästhagen Karlslund 1959, park mellan kv Settern och Lapphunden. I en hästhage i skogsslutningen nordost om detta parkområde lät förre ägaren av egendomen Karlslund, bankdirektören Carl Lignell, på ett därifrån avstyckat område benämnt Hästhagen nr 1, uppföra ett hem i gammal jämtländsk stil, som han bebodde från 1926 till sin död 1949. Med nuvarande ägarens medgivande har namnet åsatts den angränsande parken.

Hästhagsvägen Karlslund 1959, gata från Eriksbergsvägen förbi och norr om kv Settern till Grindstugvägen. Leder till en gammal hästhage. Se Hästhagen.

Hästhandlaren kv Staden 1922. På tomten nr 2 låg stadens äldsta s.k. handelsstall. Se Stål-Ollegården, gamla.

Hästhoven kv Odenlund 1914, 1954.

Högre allmänna läroverket, f.o.m. 1928 samläroverk, i kv Läroboken. Skolhuset uppfördes 1896—1897 efter ritningar av stadsingenjören Adolf Kjellin och har därefter flera gånger om- och tillbyggt. Jfr Gamla läroverket.

Högre Tekniska Läroverket i sydöstra delen av kv Läroboken togs i bruk 1961.

Högåsränd* Odenlund 1928. Hette förut Lillgatan. Se detta namn. Namnet Högåsränd har utgått genom stadsplaneändring 1949. Gränden ledde upp mot södra delen av Tannhöjden öster om staden.

Högåsvägen Odenlund 1954, gata sydost om kv Karbinen, från Rekylvägen till Galoppstigen. Vägen leder upp mot södra delen av den breda åsen Tannhöjden öster om staden.

Högåsparken Odenlund 1954 invid Högåsvägen. Se d.o.

Hövdingen kv Staden 1922. Hela kv tillhör K. M:t och Kronan. Därå är uppfört landshövdingeresidens med lokaler även för en del av länsstyrelsen. Se Residenset.

Hövägen. Ett skjul med höväg till allmänhetens tjänst fanns på den dåmera obebyggda tomten nr 2 i kv Borgens. Senare inrättades en höväg med infart från Stortorget i ett ännu kvarstående uthus i torgets sydvästra hörn.

Idegranen kv Odenslund 1914, 1952.

Iden kv Söder 1922.

I 5 = Kungl. Jämtlands Fältjägerregemente och dess kasern- och övningsområde inom staden. Se Jämtlands Fältjägerregemente.

Igelkotten kv Karlslund 1943.

Illern kv Karlslund 1945.

Inlandsbanan, se Östersunds Centralstation.

Instrumentmakaren kv Staden 1922. Efter instrumentmakaren E. G. Moberg, "stadens farbror". Invald i stadsfullmäktige 1862 och kvarstod i 31 år. Ägde gården Prästgatan 12 i detta kv.

Instrumentmakare Mobergsgården Prästgatan 12, efter ägaren under senare hälften av 1800-talet instrumentmakaren E. G. Moberg. Se kv Instrumentmakaren.

Isaksons, Ringvägen 2, huvudkontor och lagerhus för AB Isakson & Co, som även äger en lagerbyggnad Bangårdsgatan 41—43 (förut Fresks grosslager).

Ivar Jonssons AB, motorverkstad, Prästgatan 57.

Jaktstigen Karlslund 1959, 1962 (förlängning), gata från Stenstigen till Eriksbergsvägen vid kv Killingen. Se Älgstråket.

Jamtli, se Fornbyn Jamtli.

John Ericsson-huset. På gårdshuset Köpmangatan 34 ha K. Jämtlands Fältjägerregementes officerskår och länets lantmätare uppsatt en minnestavla till erinran om att John Ericsson, propellerns och "Monitors" uppfinnare, enligt tradition i unga år en tid bott i detta från Kungsgården på Frösön inflyttade hus. John Ericsson (1803—1889) var militär och lantmätare i Jämtland 1820—1826 tills han sistnämnda år, 23-årig, för alltid lämnade Jämtland och Sverige.

Jonas-Petter-Jons, gården Prästgatan 41, har sitt namn efter gårdsägaren Jonas Petter Jonsson från Stugun, som bodde här med sin familj i senare delen av 1800-talet. Namnet nu föga känt. Samma gård som Ante-Jonsgården.

Jan-Persgården eller **Jo-Persgården** i kv. Skinnhandlaren utgjorde en hel-tomt, omfattande Prästgatan nr 15 och Kyrkgatan 34. Namnet efter Jonas Persson, som på den ännu idag öppna, stora gården handlade med skinn, sill, renkött m.m. och kallades "Sill-Jonke".

Jordbrånan i Ö. Odensala; ett skogsområde ca 800 m SV rånmärket Hällebräcken, där det, efter en skogsbrand, troligen 1832, brann i jorden en hel vinter. Se Svartsluten.

Judegården, med adr. nr Storgatan 48 och Thoméegränd 7, se Synagogan.

Juhréns en gård, nu riven, i kv Väcklingen nr 1 vid Fyrvallaknuten, som kring sekelskiftet tillhörde en regementsskräddare S. J. Juhrén.

Justelii källa, en förr rikt flödande källa, nu källåder nära nordvästra hörnet av Jägarvallen på I 5:s övningsfält. Namnet efter apotekaren Martin Justelius, som ledde vatten från källan till sin villa, Björkhem, nuvarande Hov på Fornbyn Jamtli. Se Björkhem.

Justelii villa, nu restaurang Hov inom Fornbyn Jamtli, se Björkhem.

Jägarvallen, Jämtlands Fältjägarregementets idrottsplats norr om kasernområdet.

Jämthunden kv Karlslund 1959.

Jämtlands Fältjägarregemente, I 5; före år 1928: I 23; inflyttade från Frösö läger till Östersund år 1910 och förlades på av staden upplåtet kasern- och övningsområde.

Jämtlands läns Bibliotek, centralbibliotek för Jämtlands län, Rådhusgatan 25, inflyttade 1958 i nyuppfört hus å denna tomt, ritat av arkitekten Bo Cederlöf. Biblioteket, som hette Jämtlands Bibliotek intill 1947, då det blev centralbibliotek för länet, är vårt lands äldsta provinsbibliotek, grundat på en testamentarisk donation 1816 av Jämtlandssonen, medicine professorn Carl Zetterström, Uppsala. Den donerade boksamlingen om 12.000 band, som nu (1962) vuxit till 150.000, förvarades 1833—1912 i en ännu kvarstående vacker stenbyggnad på Stocke, Frösön. Sistnämnda år inflyttades biblioteket till en i Kyrkparkens sydöstra hörn, Rådhusgatan 42, efter ritningar av arkitekten F. B. Wallberg uppförd byggnad, i vars översta våning Jämtlands läns Fornminnesförening fick ett hemvist för sina samlingar, tills Länsmuséet uppförts 1930. Efter bibliotekets överflyttning till den nya biblioteksbyggnaden har den gamla upplåtits till stadsmuseum och skulpturhall.

Jämtlands läns centralsanatorium Solliden, nordost om Lövbergaparken, uppfördes av landstinget 1930 intill den gamla Tuberkulossjukstugan Solliden; se d.o.

Jämtlands Maskinaffär, bilreparationsverkstad m.m. Fabriksgatan 3.

Jämtlands-Postens hus, Kyrkgatan 48, har varit vanligt namn å det på denna hörntomt ännu kvarstående stenhuset, uppfört 1885 efter ritningar av arkitekten A. E. Melander. Jämtlands-Posten redigerades och trycktes här alltifrån dess grundande 1885 t.o.m. 1925, varefter den nedlades.

Jämtlands Tidnings hus, Kyrkgatan 58, kallades det av Jämtlands Tidnings AB år 1952 uppförda hörnhuset på denna tomt. Tidningen, som grundades 1845, nedlades 1957.

Jämtländska Tvärbanan, se Östersunds Centralstation.

Järnhandlare Lundholms (gård) i Lugnvik, norr om Wikandersgården.

Namnet efter järnhandlaren i Östersund Gustav Lundholm, som ägde gården lång tid kring sekelskiftet. Kallas även Järnhandlarns.

Järnvägsgatan* Odenslund 1900, från Brunflovägen till Odenslagatan. Genom 1911—1912 års stadsplan avkortades gatan i bågge ändar och behölls endast för delen mellan nuv. Regementsgatan och Gröngatan. 1926 förlängdes gatan åter till Brunflovägen. — Erhöll 1928 namnet Grundläggargränd. Namnet Järnvägsgatan har icke tillkommit på grund av en direkt anknötning till järnvägslinjen eller -station, ty vid den tiden skildes municipalsamhället från järnvägen av Östersunds område — södra vretlotterna, nuv. stadsdelen Söder. Namnet torde ha föranletts därav att åtskilligt folk, som "kom med järnvägen", på 1870- och 1880-talen började slå sig ned i Odenslund, förvärvade och bebyggde tomtmark, ej minst vid denna gata, och på olika sätt verksamt bidrog till municipalsamhällets tillväxt.

Järnvägsgatan, Övre och Nedre. Se resp. Övre och Nedre Järnvägsgatan.

Järnvägshotellet, Gamla, var uppfört på Storgatan 63, i kv Brandenburg. Se d.o.

Järven kv Karlslund 1943.

Jörn-Pålsgården, Prästgatan 13, heltomt mellan denna gata och Kyrkgatan, efter ägaren från 1870-talet Göran Pålsson, D.N.-signaturen "Den Blyges" fader.

Kallan* kv Odenslund 1914. Utgått delvis ur stadsplan 1926. Ingår i övrigt genom stadsplaneändring 1949 i kv Karbinen m.fl.

Kalle-Pernillas, gården Köpmangatan 38. Se Pernillagården.

Kalkkällvägen Erikslund 1952. På nuvarande stadsågan 312 intill denna väg fanns tidigare en av nybyggarna i Erikslund flitigt utnyttjad kalkkälla.

Kalven kv Karlslund 1961.

Kanada, namn på avstyckade lägenheter i tätbebyggelsen Erikslund. Namnet härledes troligen, liksom namnet Alaska på andra lägenheter i närheten, från nybyggarkaraktern hos den på 1920-talet begynnande bebyggelsen.

Kanonan* kv Odenslund 1949. Namnet utgått s.å. Ingår i kv Pilen.

Kapellsdrolet, förr slätter inom och väster om nuvarande allmänna platsen Trekanten; se d.o. Capelsdrole (1778). Drol betyder här ungefär "sidlänt skogsslätter" och har möjligen sitt namn av att det anslagits till något kapell eller någon kapellan.

Kappsäck-Anders, gården Rådhusgatan 30. Kallas även Kappsäckgården eller Kappsäcken liksom en gård i Lugnvik. Namnet efter hästhandlaren A. D. Persson, som troligen i början av 1900-talet uppförde ett stenhus på Rådhusgatan 30. Se även Artontusengården.

Kapten Burmans, gård i kv Kaptenen, Kyrkgatan 23, efter förste lantmätaren, kapten Erik Christiansson Burman (1814—1903), som ägde gården i senare delen av 1800-talet.

Kapten Hammarströms, gården Storgatan 39, efter ägaren på 1870-talet sjökaptenen E. A. Hammarström, befälhavare på Tunadals bogserbåt "Framåt" på Storsjön. Nu helt ny bebyggelse på tomten.

Kaptenen kv Staden 1922. Namnet efter kaptenen och förste lantmätaren E. C. Burman (1814—1903), som ägde gården Kyrkgatan 23.

Karamellbacken* Söder 1928, gata söder om och intill Österängen. Namnet efter en i denna trakt i slutet av 1800-talet uppförd byggnad innehållande bl.a. en karamellfabrik av mindre omfattning. Namnet utgått genom stadsplaneändring 1949.

Karamellfabriken på Söder, se Karamellbacken.

Karbinen kv Odenslund 1949.

Karbinvägen Odenslund 1954, gata mellan Stuguvägen och Högåsvägen vid kv Karbinen.

Karlbergsgården i Lugnvik vid Stenhuggarvägen. Namnet efter en stenhuggare Karlberg, som först byggde på platsen.

Karlshem i Lugnvik, Folkskolevägen 9, utgör nu lärarbostad. Namnet efter ett utvårdshus eller kafé med samma namn, som förr har funnits i huset.

Karlslund, en av de fem stadsdelar, vari Östersunds stad nu (slutet av 1962) är indelad. Namnet härledes från egendomen Karlslund, på vars mark huvuddelen av stadsdelen är anlagd. Stadsdelen ligger öster om Litsvägen. Jfr Karlslunds gård.

Karlslunds gård var förr en jordegendom, som omfattade större delen av nuvarande stadsdelen Karlslund. Egendomen, en del av hemmanet Odensala nr 1, då i Brunflo socken, förvärvades 1852, uppodlades och bebyggdes av den driftige apotekaren i Östersund Carl Anton Lignell (1816—1892). I sina "Anteckningar om Jemtlands län", 1866, uttalar provinsial- och lasarettsläkaren Per Rissler om Karlslund bl.a.: "Utom staden finnes intet, som är mera skådansvärt än hr apothekaren och Riddaren Lignells täcka Carlslund. Det är en mönsterfarm... En hög vattenkonst sorlar framför det i schweizerstil uppförda boningshuset, som omgifves af de rikaste gräsmattor och de nättaste partier af buskar, hvilkas förekomst här uppe är en verklig upptäckt af den för naturförsköning så nitiske ägaren; alltnog, det hela är en anläggning, som för Jemtland är en prydnad och föresyn, och för egaren en heder." Manbyggnaden och flyglarna kvarstå fortfarande om och delvis förändrade. De bilda nu en gård med ursprungsnamnet Karlslund, inom det utvidgade kv Bylaget.

Karlslundsskolan, folkskola i stadsdelen Karlslund, Genvägen 19, togs i bruk år 1960.

Karlslundsvägen Karlslund 1939, 1959 (förlängning), gata från Litsvägen vid allmänna platsen Vilan till Genvägen. Förlängningen öster om Genvägen bildar en kort återvändsgränd inne på kv Bylaget. Ang. namnet Karlslundsvägen, se Karlslund.

Kastanjen kv Odenslund 1914, 1954.

Katrinelund, gård i Odenslund, Regementsgatan 63, öster om Katrinelunden. Se d.o. och Katrinelund, lägenhet,

Katrinelund, lägenhet utbruten från Odensala nr 2 och enligt K. brev 25 aug. 1905 lagd till dåvarande Odenslunds municipalsamhälle f.o.m. 1 januari 1906.

Katrinelunden Odenslund 1928, park invid Brunflovägen. Namnet efter Katharina Holmer, gift med possessionaten N. P. Holmer, som ägde parkområdet och ett angränsande område redan på 1870-talet och byggde där.

Katrinelundsgatan* Odenslund 1919, från Brunflovägen vid Katrinelunden till Odlarvägen (dåv. Torvallagatan) och vidare till Hårdängegatan. Erhöld 1928 namnet Katrinelundsvägen, dock endast till Odlarvägen. Se även Katrinelunden.

Katrinelundsparken, vanligt men ej fastställt namn på Katrinelunden. Se d.o.

Katrinelundsvägen Odenslund, Söder 1928, 1954, 1955. Gata från Rådhusgatan till Brunflovägen vid Katrinelunden samt från Regementsgatan vid Katrinelunden, förbi allmänna platsen Totten till Torlandsgatan. Odenslundsdelen hette förut Katrinelundsgatan och Söder-delen Villagatan. Jfr Katrinelunden.

"Katthavet" en numera igenfylld mindre vattenbassäng vid Storsjön mitt för bangårdens norra del. Man använde bassängen bl.a. som båtplats ett tjugotal år från omkring 1910 och dränkte inte så sällan katter där.

K.F.U.M. är det gängse namnet på den gård som Kristliga Föreningen av Unge Män år 1903 uppförde på tomten Kyrkgatan 46, tidigare gamla Prästgårdens trädgård.

Kilandersgården, Grundläggargränd 4, efter förre ägaren, stenhuggaren och grundläggaren Adolf Kilander. Se Grundläggargränd.

Kilanderslotten en f.d. åkerlott där Grindplan är belägen, och som tillhört stenhuggaren och grundläggaren Adolf Kilander.

Kilen Odenslund 1936, allmän plats mellan Rådhusgatan och Brunflovägen vid Odensviksskogen. Namnet av platsens form.

Killingbacken Karlslund 1962, allmän plats mellan gatorna Eriksbergsvägen, Skidspåret och Krumhornet samt kvarteren Tackan och Lammet. Vid korsningen mellan Eriksbergsvägen och Skidspåret börjar i närheten av kv Killingen en brant backslutning, som fått namnet Killingbacken.

Killingen kv Karlslund 1961.

Kilvägen Marielund 1943, gata från Brunflovägen vid allmänna platsen Kilen till Odensalagatan.

Kjellbergsgården i kv Pionen, Regementsgatan 33, efter en ägare från seklets början, lokföraren N. A. Kjellberg.

Klappbryggorna. Av staden anlagda klappbryggor för klädtvätt funnos sedan gammalt på ett par ställen vid hamnen, senast ett klapphus mittför Hamngatan, som användes ännu vid sekelskiftet.

Klingermynan, myr i Torråsen, ca 600 m SO Sigridstorp.

Klingersveden(-svedjan) var förr en stor, rund svedja på ömse sidor om nuv. Sollidenvägen, öster om Grindstugan vid Grindstugvägen. Förleden innehåller sannolikt ett adj. "Klingrug" = rund (FLEMSTRÖM).

Klinten* kv Odenslund 1914. Utgått ur stadsplan 1926.

Kläppevägen Karlslund 1939, gata från Litsvägen till Tallåsvägen. Namnet efter gamla allmänna vägen till Kläppe i Kyrkås socken och vidare till Lits socken. Den senare vägen, även kallad Kläppvägen, utgick från gamla Åsvägen ca 350 m norr om Östersundsbron och ledde i östlig riktning genom nuvarande Norra Kyrkogården via Lugnevägen, Fältjägarregementets nuvarande kaserngård och rektorsbostället Lugnet till Litsvägen. Därifrån, delvis sammanfallande med gatan Kläppevägen, gick den gamla vägen, som omlades på 1880-talet, till korsningen mellan Genvägen och Tannhöjdsvägen samt vidare, ännu farbar, mot nordost, mellan gårdarna Lägden och Eriksberg till ÖSK-stugan på stadsägan 185 A, där den gamla samfällda Odensalavägen anslöt sig. Se Odensalavägen.

Kläppvägen, gamla landsvägen från Östersundsbron över Kläppe i Kyrkås socken till Lit. Kallades förr även Litsvägen. (Liths vägen 1824; Liths landsvägen 1824—31). Se även Kläppevägen.

Klövern kv Odenslund 1914.

Knipan kv Odenslund 1936.

Knäroten kv Odenslund 1954.

Kokboken kv Staden 1922. Namnet anknyter till flickskolan på tomterna Rådhusgatan 23 och Gröngatan 22. Se Flickskolan.

Kolbolagets magasin, två lagerbyggnader vid Hamnens södra del för byggnadsmaterial m.m. Tillhöriga Östersunds Stenkols- & Olje AB.

Kolotten, en vretlott, där stadsdelen Söder nu ligger, på vilken slaktaren Pelle Solberg hade en del av sina kor sommartid intill slutet av 1800-talet.

Koltrasten kv Odenslund 1949.

Konsumbageriet, Rådhusgatan 82, efter ägaren Östersunds Konsumtionsförening.

Konvaljen kv Odenslund 1914.

Kooperativa Förbundets Lagercentral, Bangårdsgatan 19.

Kopparslagaren kv Staden 1922. Efter kopparslagaren A. A. Lundholm, som ägde gården Prästgatan 21 från 1880-talet och utövade yrket i byggnad inne på gården.

Kopparslagare Holmbergs, gården Storgatan 29, efter kopparslagaren J. A. Holmberg, som ägde gården från 1840-talet. Nu helt ny bebyggelse.

Korallroten kv Odenslund 1954.

Korea, slangartad benämning på bostadsområdet Blomängen i övre Odenslund.

Korg-Olles, gård vid Stortorget 2, Samuel Permans Gata och Köpmangatan. Namnet efter ägaren från 1918 korghandlaren C. Olausson. Den gamla bebyggelsen kvarstår oförändrad. Samma gård som Hjelmens.

Kotorget, äldre, skämtsam benämning på Gustav III:s Torg. Se kv Månadsmötet.

Krabban kv Söder 1922, 1958. På grund av stadsplaneändring 1953 har kvarteret jämte Storsvelunden och Magasinsgränd ingått i ett nybildat kv med samma namn, åsatt 1958 i samband med fastställandet av tomtbeteckning.

Krematoriet* kv Odenslund 1949. Utgått på grund av stadsplaneändring 1954. Namnet efter det i kv 1952 uppförda krematoriet. Se Hoppets Kapell.

Krematoriet, se Hoppets Kapell.

Krickan kv Odenslund 1947.

Krondiket genom Björnmyran och Tortängsmyran, se Krondikesvägen.

Krondikesvägen Odenslund 1928, 1955, 1958 (förlängning), 1960 (dito), gata från Fyrvallaknuten till Rådhusgatan vid allmänna platsen Kilen. Gatan är framdragen vid ett av de första s.k. krondiken, som med statsbidrag byggdes i Jämtland, och gick genom Björnmyran väster om Karlslunds gård samt Tortängsmyran i övre Odenslund och vidare söderut. Det var ett för sin tid stort dräneringsföretag, nödvändigt för skapande av odlingsmöjligheter på dessa sankt myrmarker. Företaget leddes av "Directionen för utdikning af Björn- och Tortängsmyrorna". Egendomen Karlslund utvecklades också till ett verkligt mönsterjordbruk, vilket besöktes och studerades även av främlingar, bland vilka märktes hertigen av Dalarna, prins August, som då gästade ägaren och uppodlaren av Karlslund, apotekaren C. A. Lignell. Diket som grävdes 1846—47 och delvis finns markerat på A. Kjellins stadskarta av 1920, är nu nästan helt igenlagt. Krondikesvägen hette före 1928 Norrlandsgatan. Namnet Krondikesvägen har utsatts för flera attacker. Till namnets försvar anförde gatunamnskommittén vid ett tillfälle 1955 bl.a. följande: "Namnet Krondikesvägen har alltså, liksom den korsande Tegelbruksvägen, något att berätta för den som gör sig mödan att taga reda på dess innebörd. Ju mer ifrågasvarande stadsdel utbygges, ju mer stadliknande den blir, desto intressantare blir namnet och dess mer har det att förtälja om gatans utveckling från en trampstig på en dikesren till en kanske esplanadliknande trafikled och om de angränsande områdenas förvandling från vattensjuka myrar till moderna stads-kvarter". Se även Karlslund.

Kronofogden kv Staden 1922. Efter kronofogden Per Englund (1826—1888), som ägde och bebodde gården Storgatan 2.

Krumhornet Karlslund 1962, gata som från Eriksbergsvägen går mellan kv Oxen, Lammet, Tackan och Baggen till gatan Skidspåret vid kv Geten. Namnet på denna vinkelformade gata mellan husdjurskvarteren har hämtats från det gamla träblåsinstrumentet krumhornet, med vars form gatan överensstämmer. Man vill förmoda, att det skall framstå som en lättande omväxling att någon gång i gatunamnsbestånd träffa på ett eller annat namn utan efterleden gata, väg, stig etc.

Kruslarsänget, en slåtter vid södra delen av Göviken. Krus Lars änge (1824—31).

Krutkällarskogen, äldre benämning på skogen omkring idrottsplatsen Odenvallen. Kruthandlaren Pelle Landby hade förr ett spängämnesupplag där.

Krut-Märtagården, Storgatan 37, ägdes av hustrun Märta Krut, som höll s.k. bondkvarter i senare delen av 1800-talet. Den gamla bebyggelsen är borta. Skomakaren Erik Andersson Krut ägde gården på 1860-talet.

Kräftan kv Söder 1922.

Krögar-Per-Jons, Prästgatan 23 i kv Traktören, se Per Jons.

Krögar-Per-Jonslotten, förr en vretlott inom nuv. stadsdelen Söder, vilken åtföljt Per-Jons-Gården. Se Per Jons.

”Kuckelimuck”-huset i kv Fröjden. Se d.o.

Kulan, gård ca 500 m SSV Kånkbacken, tillhör nu staden. Mot slutet av 1800-talet och en tid därefter ägdes Kulan av Kulkungen (Olsson), som där uppförde en stuga åt sig samt några småkåkar. Dessa hyrde han ut till folk som ej alltid hade det bästa rykte. Den bebyggelsen är nu helt utplånad. Ang. namnet Kulan, se Bössan.

Kullen Karlslund 1962, allmän plats utgörande en markerad kulle mellan gatorna Älgstråket och Jaktstigen samt kv Fölet och Kalven.

Kungsfågeln kv Odenslund 1960.

Kungsgården. F.o.m. 1952 införlivades med Östersund bl.a. ett antal fastigheter, tidigare utgörande delar av fyllnadsjord i Kånkbacken under kronoegendomen Kungsgården i Frösö köping.

Kvarnplatsen, namn å en gammal kvarnplats mellan Semsån och gatan Kvarnvägen. Numera finns inga kvarnar där.

Kvarnvägen Lugnvik 1956 från den s.k. Persudden över Mellanriksbanan och kvarnplatsen (stg 13) till Äsvägen.

Kvastriket, skämtsamt benämning på ett par smärre bebyggelser i norra och östra delarna av stadsområdet, syftande på att invånarna förr brukat göra kvastar för försäljning till stadsborna.

Kyrkan. Se Gamla Kyrkan och Nya Kyrkan.

Kyrkgatan Staden 1846, Norr 1920. Från Fornbyvägen till Grängsgatan. Passerar Gamla Kyrkan vid Törnstens Gränd.

Kyrkgatan, Övra,* se Övra Kyrkgatan.

Kyrkgränd* Staden 1865, från Kyrkgatan vid Gamla Kyrkan till Strandgatan; 1878 även från Repslagargatan (nuv. Rådhusgatan) till Odensgatan (nuv. Litsvägen). Gränden erhöll 1928 namnet Törnstens Gränd väster om Kyrkgatan och Läroverksgränd öster om Gröngatan.

Kyrkogården. Se resp. Gamla Kyrkogården, Nya Begravningsplatsen, Norra Kyrkogården, Östra Kyrkogården samt Odenslunds Kyrkogård.

Kyrkparken Staden 1928. Park omkring Gamla Kyrkan. Parkens nordligaste och sydligaste delar, markerade på 1865 års stadskarta, äro icke av ecklesiastisk natur. Den ecklesiastiska marken utgjorde en tid begravningsplats (Gamla Kyrkogården). Se härom Norra Kyrkogården. Kyrkparken var vedertaget namn långt före 1928. Se även Parken.

Kyrksångare Erikssons, gård i kv Pionen vid Stuguvägen, efter en förutvarande ägare. Konstnären August Berg bodde i gården de år han utövade sitt måleri.

Kålhagen kv Staden 1922. Namnet vill minna om de kálhagar, som jämte kryddgård, vretlott och skogsskifte under stadens äldre skede tilldelades varje byggnadstomt men som i mån av stadens tillväxt omvandlades till byggnadstomter. De flesta kálhagarna voro belägna mellan Kyrkgatan och Rådhusgatan.

Kånkback(en) utgör en f.o.m. 1952 med staden inkorporerad bebyggelse, vackert belägen med vid utsikt. Invånarna bruka kallas "kånkbackarna". Äldre skrivformer: I rannsagningsprotokollen 1613 efter Baltzarfejden 1611—1613 nämnes Kannkebacke; Enn gård Kånckebacke (1565), Kanckebacke (1570), Kånkbacken (1780). Enligt P. OLSSON kommer namnet av kånke = tupp, senare kånka = gå tungt och vacklande. Dock ovisst.

Kånkbackflon, myr ca 1 km Ö Sigridstorp.

Kånkbackbodarna, f.d. fäbodar ca 1000 m S Kånkbacksgårdarna. Kånkback fäbodvallen (1780).

Kånkbackvallen, slättermark inom nuvarande Kånkbackens odlade område.

Källdrolet i Torråsen, stor, långsträckt f.d. myrslätter mellan Helvetesbäcken och Torråsbyn.

Källdrolet, vid Rannåstjärnen. Liten myr med kalkkälla intill sydvästra delen av egentliga Rannåstjärnen.

Källmyran, f.d. slättermyr ca 1200 m Ö Lillsjöns sydöstra strand. Det finns kalkkällor på myren.

Källsprångsvägen Lugnvik 1958, från Lugnviksvägen till Åsvägen. Efter en norr om vägen på Byn 117 belägen kalkkälla.

Kärriesen kv Odenslund 1960.

Köpmangatan Staden 1788, Norr 1920 och 1956 (förlängningar). Namnet fanns redan på 1788 års tomtindelningsskarta. Kartans författare J. Törnsten torde ha avsett, att Köpmangatan skulle komma att göra skäl för det av honom åsatta namnet. Så blev också fallet från 1810 till mitten av 1800-talet, åtminstone såtillvida att stadens och Jämtlands största affärsrörelse under den tiden, den Wikströmska, bedrevs vid denna gata. Se därom kv Handelsmannen. — I söder torde gatan böra anses nå fram till Brunnsgränd. Stadsfullmäktiges beslut 1920 torde åsyfta, att Köpmangatan förlängning norr om Fältjägargränd skulle benämnas Åsvägen "inom denna stadsdel" (Norr). 1956 åsattes namnet även Köpmangatan fortsättning norrut till järnvägsövergången vid Fornbyn Jamtli, där Lugnviksvägen vidtager. Jfr Åsvägen och Gamla Åsvägen.

Körfältet för Norrlands artilleriregemente, se Övningsfältet.

Körsvennen kv Odenslund 1960, nordväst Travbanan.

Köttbesiktningsbyrån med besiktningshall vid Hamnen, norr om Hamngatans förlängning. Uppförd 1939. Innehåller även Hälsovårdsnämndens expedition och laboratorium.

Laboratoriegatan* Odenslund 1919. Gatan utgick från Stuguvägen mitt emot A 4:s s.k. Laboratorium. Namnet ersatt med Laboratoriegränd 1928.

Laboratoriegränd* Odenslund 1928. Hette tidigare Laboratoriegatan. Har utgått genom stadsplaneändring 1949.

Laddstaken, nu skogsbevuxen plats i Torråsen, där Torråsgatan (bygata) sammanträffade med landsvägen till Lit. För 60—70 år sedan fanns där en ladugård, ett "föus", i två våningar med kor i den övre och getter i den nedre. Jfr Bössan.

Lagboken kv Staden 1922. Efter rådhuset på detta kv. Se Rådhuset.

Lagmannen kv Staden 1922. Heltomten, omfattande Storgatan 14 och Köpmangatan 23, ägdes på 1840- och 1850-talen av lagmannen J. M. Behm och i senare delen av 1800-talet och början av 1900-talet av disponenten O. P. Bergs ("Justitierådet") hustru Märta Hansson. I huset vid Köpmangatan ("Lilla Hovrätten") var Jämtlands västra domsagas kansli inrymt några år och där bodde många notarier. Stadens första egentliga advokatbyrå, Sjöbergs advokatbyrå, började där sin verksamhet 1914.

Laken kv Söder 1922.

Lammet kv Karlslund 1961.

Landsarkivet i Östersund, vid museiplan. Se kv Arkivet.

Landshövdinglotten. Namnet torde åsyfta de 3/7-delar av det långsträckt skogsskiftet litt. S vid Göviken, som efter vissa jordbyten tillhörde residenstomterna från mitten av 1840-talet. Återgick sedermera i stadens ägo.

Landsstatshuset i kv Onkel Adam, Köpmangatan 16—18, uppfört 1956, inrymmer länsstyrelsen tillhörande avdelningar.

Landstingets elevhem, Genvägen 56, stod färdigbyggt och togs i bruk 1959.

Lantmännens Centralförenings lagerbyggnader å Bangårdsgatan 13 för fodermedel m.m. och Bangårdsgatan 45 för maskiner m.m.

Lapphunden kv Karlslund 1959.

Lappmesen kv Odenslund 1960.

Larstorpet, en liten gård, nu borta, i trakten av kv Haubitsen, Mörsaren och Karbinen, norr om Stuguvägen. Namnet efter en ägare för länge sedan. Samma gård som Tupptorpet.

Lasarettet* kv Norr, intaget i stadsplan 1922, har genom stadsplaneändring 1928 ingått i ett nytt kv som likaledes benämnts Lasarettet. Se d.o.

Lasarettet kv Norr 1928. Kvarteret bildat av kv Lasarettet, Fjäriln och Spindeln enligt 1922 års stadsplan. Se Östersunds lasarett och kv Garvarn.

Lastbilscentralen, Bangårdsgatan 32, en central för beställning av lastbilar av åkare i Östersund. Fastigheten äges och rörelsen drives av AB Östersunds Lastbilcentral.

Lavetten kv Odenslund 1949.

Laxen kv Söder 1922.

Laxenskolan, se Östersunds praktiska realskola i kv Laxen.

Lekatten kv Karlslund 1943.

Levins, gården Storgatan 28, efter ägaren under 1800-talets senare decennier och i början av 1900-talet konditorn E. P. Levin, som där bedrev en av stadens äldsta konditorirörelser. De båda bostadshusen vid gatan kvarstå sedan Levins tid. Han ägde och brukade även ett hemman i Odensala.

Levinsgården i Ö. Odensala nr 12, efter konditorn E. P. Levin i Östersund, som här hade en större, välskött lantgård under 1800-talets senare decennier fram till 1912. Samma som A. V. Petterssons gård ("Avesgården"). De av Levin uppförda byggnaderna kvarstå i huvudsak.

Lignellsgården. Troligast gården Prästgatan 9 i kv Pastorn, som bebyggdes av fältnusikanten Lignell på 1880-talet. Han öppnade även diversehandel där.

Lignells Väg Karlslund 1939, gata från Lägdevägen till Björkbackavägen. Namnet till minne av ägaren, uppbyggaren och den framstående odlaren av Karlslund från 1850-talet, apotekaren Carl Anton Lignell.

Liljan* kv Odenslund 1914. Utgått genom stadsplaneändring 1926. Ingår i kv Blåklinten. Namnet Liljan förekommer även på 1920 års stadskarta (1:2000) av stadsingenjören Ad. Kjellin såsom beteckning för nuv. kv Skogsskiftet i stadsdelen Staden norr om och mittför förstnämnda kv Liljan.

Lillbrändrolet, slätter ca 500 m NNO Rismyråsen.

Lillgatan* Odenslund 1919, gata norr om och parallell med Stuguvägen vid artilleriregementets s.k. laboratorium. Erhöll 1928 namnet Högåsgränd. Se d.o.

Lillhårdänget, f.d. odlingsmark ungefär inom nuvarande kv Solrosen och Blåklinten.

Lilliesköldsgården, Kyrkgatan 64, efter ägaren en tid före 1880, häradshövdingen C. G. Lilliesköld. Nu ny bebyggelse.

Lillkrogen, f.d. krog i en liten stuga i nordvästra hörnet av tomten Prästgatan 17, där Stadskällaren nu ligger. Lillkrogen brann ned 1882.

Lill-Lasses, torpstuga på stadsågan 308 intill den gamla Odensalavägen över artilleriets övningsfält. Lill-Lasse och Lång-Lasse, två stenhuggare, numera döda, byggde här var sitt torp på 1890-talet.

Lill-Rannåsvallen, f.d. fäbodvall längst österut i bebyggelsen Rannåsen. Lill Rannås Bovallen (1834).

Lillsjön norr om Ö. Odensala by, den enda sjön inom stadsområdet. Jfr dock Rannåstjärnen och Torråstjärnen.

Lillsjövägen* Odenskog 1948, gata som ledde i riktning mot Lillsjön från Odenskogsvägen. Namnet har utgått 1961 enligt beslut av stadsfullmäktige.

Lillskogen Karlslund 1939, allmän plats omfattande en skogsbeklädd kulle vid Tallåsvägen.

Lilllänge, tätbebyggelse med officiellt fastställda gatunamn, belägen nordost om artilleriregementets övningsfält och söder om allmänna vägen till Stugun, vilken väg betraktas som gräns mot tätbebyggelsen Erikslund norr om vägen. Namnet efter Ånge gård (se d.o.), på vars mark samhället började bebyggas i slutet av 1800-talet.

Lillängevägen, gata i Lilllänge 1952, från Stuguvägen till stg 1235. Se Lillänge.

Lindhllsskolan, f.d. folkskola, stadens första folkskolhus, å en tomt på Stortorgetts sydöstra hörn, s.k. RådhusTomten, ibland benämnd även stadshustomten, uppförd i mitten av 1850-talet. Namnet efter stadens första folkskollärare, tillika klockare och organist. 1880 flyttades undervisningen till nyuppfört folkskolhus på Spruthustomten där tingshuset nu ligger. Lindahlsskolan kvarstod till 1905, då den revs, och tomten ingick i Stortorget.

Linden kv Odenslund 1914, 1954.

Lindbloms (källare), Prästgatan 17 och Kyrkgatan 36, var 1893—1901 namn på nuv. Stadskällaren. Efter ägaren nämnda tid källarmästaren L. O. Lindblom. Se Stadskällaren.

Lindgrensgården, Prästgatan 26, efter bagaren C. A. Lindgren och h.h. Charlotta Lindgren, dotter till stadens första ordningsman, apotekaren Samuel Perman, vilka makar ägde gården från 1840-talet och bedrev sin rörelse där. Den gamla bebyggelsen är borta.

Linnéan kv Odenslund 1914, 1954 (utvidgat).

Linnégatan Odenslund 1911—12, 1955, från Brunflovägen till Odensalagatan. Med namnet lär man velat hedra en trädgårdsodlare Lönnberg, som hjälpte sina grannar med trädgårdsskötsel, anordnade små utställningar av trädgårdsalster m.m.

Lisa i Borgens gård se Genbergsgården, Storgatan 36.

Litslandsvägen, allmänna vägen till Lit. Se Litsvägen och Kläppevägen.

Litsvägen Staden, Karlslund 1928, 1962 (förlängning), från Biblioteksgatan till stadsplanegränsen vid Genvägen. Hette förut Odensgatan. Trafikledens fortsättning norrut mot Lit kallas även allmänt Litsvägen eller Litslandsvägen. Se Kläppvägen och Kläppevägen.

Livéngården, Prästgatan 11, efter snickaren Lars Persson Livén och h.h. Ingeborg, vilka ägde gården från 1850-talet. En son, häradskrivaren Emerik Emanuel Livén (1861—1945) var i många år stadsfullmäktiges ordförande och testamenterade huvudsakliga delen av sin betydande förmögenhet till Östersunds stad.

Livénska Villan Regementsgatan 18, nu Ungdomsgård, efter häradskrivaren E. E. Livén. Kallades tidigare Gärdins. Huset finns ännu. Jfr Livéngården och Ungdomsgården.

Ljungen kv Odenslund 1914.

Lodjuret kv Karlslund 1943.

Logen (utt. låsjen) kv Staden 1922. Se Godtemplarhuset.

Lommen kv Odenslund 1936.

Lotterna, förkortning av Vretlotterna, Norra och Södra. Se d.o.

Lottgatan Söder 1920, 1936, från Vattugatan till Tjalmargatan. Området kring gatan, liksom stadsdelen Söder i övrigt, är beläget på de s.k. Södra vretlotterna. Se d.o.

Lugnebacken.* Namnet blev 1930 åsatt "området mellan kvarteret Fältjägaren och Ringvägen" (rätteligen Norra Ringvägen, sedermera Tannhöjdvägen). Detta område ingick emellertid i kv Fältjägaren redan enligt 1922 års stadsplan, varför namnet utgår. Lugnebacken kallades egentligen den kulle, på vilken Fältjägarregementets soldathem är uppfört. Se Lugnet.

Lugnet, förr boställe för rektor vid Östersunds Elementarskola. Tillhör nu Kronan och ligger inom Fältjägarregementets kasernområde där huvudbyggnaden, påbyggd en våning, kvarstår. Staden, som ägde jorden sedan 1840, hade inköpt byggnaderna av tullförvaltaren, löjtnanten S. F. Siösteen. Lugnet uppläts sedermera till fattigvården 1879—1893. Där bedrevs en tid även vårdshusrörelse. Se även under Stadsområdet i Inledningen. Namnet Lugnet förekommer första gången — därefter oavbrutet — i överlåtelsehandling 1837 ("Odensala nr 3, Lugnet kalladt"). 1835 benämndes denna hälft av hemmanet nr 3: "Sahlstedt Torpet å norra sidan om Östersunds stad".

Lugnevägen Norr 1928, från Tysta vägen vid Norra kyrkogården till Rådhusgatan. Se Lugnet. Hette förut Floragatan.

Lugnvik, tätbebyggelse med officiellt fastställda gatunamn, belägen vid Storsjön nordväst om gamla stadsgränsen mot Ås socken. Inkorporerad med Östersund f.o.m. 1954. Namnet veterligen första gången belagt 1851 i handlingar och på karta angående avsöndring från Östersem nr 3 i Ås socken av ett 1/10-dels torp, som ekonomidirektör Per Wikström i Östersund inköpt 1849. Lantmäteriförrättningen säges åsyfta avsöndring av lägenheten Lugnviken. Namnet förekommer ej i köpehandlingen. Enligt anteckning å kartan gränsar lägenheten i sydost till "Lugnet och Östersunds stad". (S.k. Lugnet — hälften av hemmanet Odensala nr 3 i Brunflo socken — inköptes av staden 1840 men inkorporerades först 1890. Se Lugnet.) FLEMSTRÖM antyder möjligheten av att namnet Lugnvik tillhör gruppen av "lunger-namn" i Jämtland (Lungre i Kyrkås m.fl.), vilket strandkantens beskaffenhet ej direkt motsäger men ej heller otvetydigt bestyrker. Enligt T. EUCHT i Namn och Bygd 1951 åsyftar det jämtländska "Lunger" med säkerhet grus- och vattenåsar. Jfr Lugnviken och Lugnviksområdet.

Lugnviken. Detta namn åsattes ett 1/10-dels torp inom Östersem nr 3 i Ås socken, f.o.m. 1954 i Östersund, vid torpets avsöndring 1851. Torpet var beläget vid Storsjön med gräns i sydost, som sammanföll med stadens dåvarande gräns mot Ås. Vid laga skifte 1857 inom Östersem m.fl. byar fick lägenheten en regelbunden figur. Inom dess gränser står på kartan namnet Lugnvik. Man torde få anse, att det är namngivningen på denna lägenhet, som är upphov till namnet å tätbebyggelsen Lugnvik. Se d.o.

Lugnviksområdet, ett numera allt vanligare, sammanfattande namn å de med Östersund f.o.m. 1954 införlivade områdena av Ås socken. Se därom under Stadsområdet i Inledningen. Ang. namnets förled, se Lugnvik.

Lugnviksskolan, folkskola i Lugnvik vid Folkskolvägen 9, togs i bruk 1931.

Lugnviksvägen Lugnvik 1956, 1958 (förlängning), gata från dess korsning med järnvägen väster om Fornbyn Jamtli till Semsån och vidare till korsningen med mellanriksbanan. Utgjorde tidigare allmän landsväg till Ås, benämnd Åsvägen. Jfr Gamla Åsvägen.

Lundholmgården i Lugnvik, se Järnhandlare Lundholms (gård).

Lundholmsgården, Prästgatan 21, efter kopparslagaren A. A. Lundholm, som ägde gården från 1870-talet och bebyggde den med bostadshus vid Stortorget och vid Samuel Permans Gata. Hela tomten upptages nu av Sparbankshuset.

Lundholmsgården Rådhusgatan 32, efter ägarna kopparslagaren A. A. Lundholm från 1860 och sonen August L., som uppförde ett i ursprungligt skick ännu kvarstående hus på tomtens norra del vid Rådhusgatan.

Lundholmslotten, en vretlott vid gamla vägen till Ås, som tillhörde kopparslagaren A. A. Lundholm. På lotten fanns en balkongförsedd lada, som var ett utflyktsmål för ägarna sommartid.

Lutfisken kv Söder 1936.

Lutherska Bönhuset Gröngatan 43, uppfördes 1934 av Jämtlands läns Ungdoms- och Missionsförening, som till 1922 hade namnet Jämtlands läns Missionsförening, grundad 1864.

Långan kv Söder 1949. Ett namn bland gruppnamnen ur fiskfaunan.

Lång-Lasses, torpstuga, se Lill-Lasses.

Långlotten Norr 1930, allmän plats mellan järnvägen och Köpmangatan norr om Norra Kyrkogårdens västra del.

Långreven kv Staden 1922. Efter en under senare delen av 1800-talet välkänd gårdsägare Mattias Andersson ("Tias"), som ägde tomt i kvarteret. Han bedrev ett ivrigt fiske i Östersundet.

Långmyran, ett myrlänt område från Lillsjön till Rannåstjärnen, NO Tannhöjden.

Långmyrbäcken, ett vid storskiftet å Odensala utmark 1791—1800 använt namn å den till krongrike omkr. år 1900 omvandlade del av Rannåsbäcken på Långmyran, som utgör Rannåstjärnens tillflöde från söder. Jfr Långmyrbäcken vid Nifsåsen.

Långmyrbäcken vid Nifsåsen, från Dagsådalen till Rannåsbäcken, i vilken den utmynnar ca 150 m norr om Torrås-(Helvetes-)bäcken. Jfr Långmyrbäcken på Långmyran.

Långmyrsvedjan, ca 700 m S. Malmhögen; se d.o.

Långsluten, f.d. slätter, ett smalt område SV Kånkbacken.

Långsved, f.d. slätter inom A 4:s kasernområdes sydvästra del. Långsved (1791—1800).

Långåker. F.o.m. 1952 införlivades med Östersund bl.a. ett antal fastigheter utgörande delar av fyllnadsjord i Kånkbacken och Rannåsen under Långåker m.fl. byar i Frösö köping.

Lägden (utt. läjden), gård norr om staden vid Litsvägen. Kallas även Bergslägden. Se under "Bergs gård eller Bergens".

||

Lägdevägen (utt. Läjdevägen) Karlslund 1939, gata från Litsvägen till Genvägen. Se Lägden.

Läkarboken kv Staden 1922. Efter regementsläkaren vid Jämtlands Fältjägarregemente, Em. Warodell; se Doktor Warodells.

Läkaren kv Staden 1922. Efter provinsialläkaren i Jämtland E. M. Grenholm. Se Doktor Grenholms.

Länsmuséet, mellan Museiplan och Rådhusgatan togs i bruk 1930. Arkitekt: F. B. Wallberg. Ägare är Jämtlands läns museiförening, bildad 1922, vars styrelse utgöres av Föreningen Heimbygdas styrelse. Samlingarna tillhöra i regel Heimbygda.

Länstidningens hus, Rådhusgatan 37, uppfördes 1937 av AB Länstidningen. Tidningen grundades 1924.

Läroboken kv Staden 1922. Namnet efter Östersunds högre allmänna läroverk, som uppförts å detta kv 1896—1897. Enligt av K. M:t den 10 april 1959 fastställd stadsplanändring ingår i detta kv även kv Grammatikan och Pressjärnet samt delar av Gröngatan och Läroverksgränd. Kv begränsas alltså av Rådhusgatan, Samuel Permans Gata, Regementsgatan och Biblioteksgatan och avses bliva ett skolkvarter.

Läroverket, se Högre allmänna läroverket.

Läroverksgränd Staden 1928, från Regementsgatan till Litsvägen. Intill 1959 års ändring av stadsplan för kv Läroboken m.fl. sträckte sig gränden från Gröngatan vid Läroverket till Litsvägen. Gränden hette Kyrkgränd före 1928. Se detta namn.

Löjan kv Söder 1936.

Lönnkvistens, gård i Torråsen, ursprungligen av Mällbyn, Frösö socken.

Lövberga, det s.k. Hasselbergska hemmanet, 17/180 mtl Odensala nr 1, söder om Björkbacka, inköpte staden 1896 av häradshövdingen J. G. Hasselbergs änka. Egendomen låg då i Brunflo socken. Namnet ej gammalt. På egendomen, som huvudsakligen var sommarställe, uppfördes bl.a. ett nu rivet, åttkantigt s.k. lusthus i två våningar med veranda runt övre våningen. Egendomen ingår nu i Lövbergaparken. Se d.o.

Lövbergaparken Karlslund 1939, allmän plats öster om Tennishallen och Genvägen. Se Lövberga och Björkbackaparken.

Lövbergavägen,* 1939. Namnet avsåg blivande gata å området mellan Samuel Permans gata och Odenslundsvägen, öster om Genvägens sydligaste del. Området ingår ännu ej i stadsplan. Tillhör numera A 4. Namnet torde få anses bortfallet. Se Lövberga.

Lövlunda, den äldsta gården på norra delen av Tannhöjden, ca 400 m norr om ÖSK-stugan. Den kvarstående äldsta byggnaden lär ha uppförts under förra hälften av 1800-talet. Namnet Lövlunda har kommit till användning även för angränsande bebyggelse.

Lövlundabacken, del av gamla Odensalavägen. Se Solbergsbacken.

Magasinsgatan* Söder 1920. Erhöll 1928 namnet Magasingränd. Se detta namn.

Magasinsgränd* Söder 1928, från Frejagatan till Furutorpsgatan. Gränden låg mellan dåv. Storsvelunden och stadens materialförråd och hette förut Magasinsgatan (1920). Genom stadsplaneändring 1953 har grändens namn utgått. Jfr kv Krabban.

Magistern kv Staden 1922. Efter läroverksadjunkten 1859—1896, fil. dr N. M. Jonsson som ägde gården Rådhusgatan 48. J. var ordförande i drätselkammaren 1875—76 samt 1886—1902. Han ansågs något självständig men effektiv, var omtyckt och respekterad. Kallades "Macken" på grund av sin beundran för den store franske härföraren Mac Mahon, vars namn och befrifter han ofta förde på tal i skolan.

Majoren kv Staden 1922. Efter majoren J. H. Hjärne, som från mitten av 1800-talet ägde och bebodde dåvarande heltomten Köpmangatan 13 och Storgatan 6 i detta kv.

Majsen kv Odenslund 1914.

Malmhögen, en kulle inemot 3 m hög och 8 m i diameter, belägen på Långmyran ca 700 m SSO dammen vid Rannåstjärnen och ca 100 m öster om kron diket. Kullen innehåller myrmalmsliknande stenar, och i dess topp framväller en kalkälla, Malmhögsällan. Se d.o. och Bil. A.

Malmhögsällan råmärke på Långmyran öster om Tannhöjden; se Malmhögen och Bil. A.

Mangeln kv Staden 1922. På en tomt i detta kv anordnades den första offentliga mangelinrättningen i staden.

Margarinbolagets Nederlagsmagasin Bangårdsgatan 23.

Mariavägen Odenslund 1919 från Skolgatan till Fridgårdsgatan vid Östra Kyrkogården.

Marielund, tätbebyggelse med officiellt fastställda gatunamn nordost om gatan Brunflovägen i dess sydliga del. Namnet efter förutvarande ägaren och uppodlaren av Marielunds gård under senare hälften av 1800-talet, rådmannen och handlanden m.m. Robert Fresks hustru Maria Fresk. På mark tillhörande Marielund har större delen av tätbebyggelsen Marielund och av gårdarna i Odensvik anlagts.

Marielunds gård, ursprungligen 7/36 mtl Odensala nr 8, därå tätbebyggelsen Marielund anlagts (se d.o.). Huvudbyggnaden kvarstår ännu, delvis ombyggd, på Marielundsvägen 11.

Marielundsvägen Marielund 1943, gata från Brunflovägen till Odensalagatan. Se Marielund.

||

Markska gården utgjorde en del av kv Fröjden och kv Ångern. Namnet efter ägarne. Jfr kv Fröjden.

Markussonsbodarna, f.d. fäbod i Småbodarna. Namnet efter en ägare.

Marteliusgården i Odenslund, Hantverksgatan 19, efter en skräddare Martelius, som bebyggde tomten i början av seklet.

Medskogen i Gräfsåsen, se Midskogen.

Mejeriet, Rådhusgatan 96—98, togs i bruk 1956 då rörelsen överflyttades från Kyrkgatan 64. Tillhör Jämtlands läns Mejeriförening.

Melandersgården, Köpmangatan 39, efter ägaren från 1850-talet, urmakaren Olof Melander. Bebyggelsen vid Köpmangatan, ett envåningshus med vindskammare, kvarstår ännu.

Melandersgården, Prästgatan 25, nu riven, se Bagare Melanders gård.

Mene(d)sgärdet, se Minnesgärdet.

Metodistkyrkan, Storgatan 48, uppfördes 1904 av Emanuels Metodistförsamling i Östersund och kallades då Emanuelskyrkan, ett namn som för 15—20 år sedan ändrades till Metodistkyrkan. En ny kyrka, avsedd att ersätta den gamla, är f.n. under uppförande på Regementsgatan 28.

Mickelsgård. F.o.m. 1952 införlivades med Östersund bl.a. ett antal fastigheter utgörande delar av fyllnadsjord i Torråsen under Mickelsgård i Frösö köping. Namnets förled = mansnamnet Mikael.

Mickelsgårdsbodarna, f.d. fäbodar, nu odlingar vid vägen, delvis stig, mellan Nilsvallen vid vägen till Stugun samt Torråsen, ca 600 m från sistnämnda väg. Namnet från byn Mickelsgård på Frösön.

Midgårdsgatan Söder 1936, från Vattugatan till Tjalmargatan och ungefär mitt emellan Rådhusgatan och Bangårdsgatan. Gatans sträckning från Vattugatan till Verkmästargränd tillkom genom stadsplaneändring 1954.

Midskogen, skogsområde vid Gräfsåsen strax öster om byn. Namnet av områdets läge mellan Odensala och Kyrkås, "mitt på skogen".

Midskogsgrinden i Gräfsåsen strax öster om byn.

Midvägen Lugnvik 1958, gata från Mellanriksbanan genom en föreslagen torgbildning mitt i Lugnvik till byggnadsplanens nordöstra gräns.

Minken kv Karlslund 1950.

Minnesgärdet Söder 1936, 1962 (utvidgning väster om Vattenverket), allmän plats vid Storsjön söder och väster om Vattenverket samt väster om järnvägen. Området utgör del av ett med berörda namn av ålder betecknat område på Södra vretlotterna. Namnet skrevs i slutet av 1700-talet Menesgårde och i början av 1800-talet Menedsgårde. Förledens tolkning är oviss. Möjligen häntyder den på något personnamn eller personbinamn. Något "minnesgårde" är det i alla fall ej fråga om. (FLEMSTRÖM).

Minnesgårdsgård Söder 1936, 1945 (förlängning) 1948 och 1949 (förkortning), från Midgårdsgatan samt mellan kv Spiggen och Långan till järnvägens område. Ang. namnet, se Minnesgårdet.

Missionskyrkan Rådhusgatan 29, uppfördes 1882 av Östersunds Brödraförening, som tillkom året förut genom ombildning av Jämtlands Ynglingaförening av 1877. Brödraföreningens namn ändrades 1920 till Östersunds Missionsförsamling.

Mjälle. F.o.m. 1952 införlivades med Östersund bl.a. ett antal fastigheter utgörande delar av fyllnadsjord i Torråsen under Mjälle by och Önets kro-noegendom i Frösö köping. Namnförklaring se Mjällsluten.

Mjällsluten, f.d. "hästfoderslätter" ca 300 m NV Rismyråsen. Förleden innehåller sannolikt bynamnet Mjälle på Frösön. Detta skrivs Miellem 1345, vars förled enligt J. NORDLANDER hör samman med isl.melr = sandbank, dock ovisst. Efterleden = heim, hem, gård.

Mjällänget, f.d. starrslätter vid Nilsvallen. Namnet innehåller troligen bynamnet Mjälle på Frösön. Äldre skrivformer för Mjälle: Mieldeim (1345), i Maeldhem, Miella, i Miellom, i Miellem. Namnförklaring se Mjällsluten.

Mogården, Rådhusgatan 17, uppges ha detta, nu ej använda namn efter en person från Mo i Hallen, som ägt gården.

Monopolet kv Staden 1922. När AB Svenska Tobaksmonopolet inrättats, inrymdes dess lokala kontors- och lagerlokaler i detta kv å Prästgatan 65.

Mons, gården Storgatan 11, bebyggd i slutet av förra seklet av Mons trävarubolag; bostadshuset vid gatan kvarstår ännu.

Montörvägen, gata inom Odenskogs industriområde 1961, från Fagerbacken till stadsågan nr 745 A. Namnet av nyligen på platsen uppförda verkstads-m.fl. byggnader för olika slag av motorservice.

Motboken kv Staden 1922. Kvarteret, som var intaget i 1864 års stadsplan men uteslöts i 1881 års stadsplan, intogs åter i stadsplan 1926. Se även kv Cypressen. Kv Motboken har sitt namn av att det är det yttersta (sydligaste) i en rad kvarter vid Rådhusgatan med namn på -boken samt ligger i "motet" mellan den gamla stadsdelen Myran samt Staden och Odenslund.

Motorn kv Norr 1954.

Morbrordrolet (Måbrådrolet), slätter vid Mickelsgårdsbodarna.

Mossadrolet, f.d. myrslätter ca 600 m V Mickelsgårdsbodarna. Namnet troligen av att man där hämtat mossa till torvströ för kreaturen, enligt FLEMSTRÖM.

Mossadrolet, f.d. myrslätter strax SSO Torråstjärnen. Fahlbergs Mossa Drol (1782).

Moster Saras gård, Köpmangatan 5, efter ägaren från 1847 mamsell Sara Fahlström, mest känd under namnet Moster Sara och för den privata små-

barnsskola som hon i flera årtionden ensam höll. Ätminstone i 1850-talets början hade hon skolan i "Fastborgs lillbyggning" på Fastborgsgården, Köpmangatan 16.

Mullvaden kv Karlslund 1945.

Murgrönan* kv Odenslund 1914. Utgått genom stadsplaneändring 1945 och ingått i kv Stormhatten.

Muséet kv Norr 1928. Disponeras helt för länsmuséet. Se d.o.

Museiplan Norr 1928, allmän plats mellan kv Muséet och kv Arkivet.

Musslan kv Söder 1922.

Myggan kv Norr 1930.

Myntan* kv Odenslund. Utgått genom stadsplaneändring 1926. Ingår i Odenparken (östra delen).

Myran var den vanliga benämningen på det femte och sista kvarter, vari hela den stadsplanlagda staden var indelad intill början av detta sekel. Området begränsades av nuvarande Hamngatan, Rådhusgatan, Grängsgatan och Strandgatan och var långt in på 1800-talet en sumpig skogsmark. Nat-ten mot den 31 aug. 1884 vid den stora "Branden i Myran" härjades 16 går-
dar av bebyggelsen där. Kallades även "Öst i myran".

Myrstacken kv Staden 1922. Namnet hänsyftar på kvarterets form och vill anknyta till den gamla stadsdelen Myran, i vars sydvästra hörn vid Grängsgatan detta kv ligger.

Myrstigen Odenslund (Odensvik) 1936, gata från Freskvägen till Skogsvägen. I närheten av ett gammalt myrtag.

Myrten kv Odenslund 1914.

Mystadrole synes ha legat invid nuvarande Hovvallen, Mystadrole (1791—1800). Drol = sidlänt skogsslätter.

Målare Edlunds, gården Köpmangatan 47, efter ägaren på 1870-talet. Den äldre bebyggelsen kvarstår ännu.

Målare Edlundsgården, Storgatan 52, efter målaren Nils C. Edlund som ägde gården i slutet av 1800-talet. Gården brann ned vid den stora "Branden i Myran" 1884 men återupbyggdes.

Målare Mobergs, gården Prästgatan 2, efter ägaren från 1860-talet J. P. Moberg. Han har målat den s.k. Karlslundstapeten, nu på Stadsmuséet, och hade en tid studerat vid Konstakademien.

Målare Viklundsgården, Köpmangatan 32 och Strandgatan 13, heltomt mellan dessa gator. Efter ägaren från 1870-talet, målaren Olof Viklund.

Månadsmötet kv Staden 1922. Namnet vill erinra om de månatliga s.k. torg-dagar eller månadsmöten, som från 1889 höllos för handel med hästar och

boskap och som i allmänhet bedrevs å Gustav III:s Torg, förutvarande Nytorget ("Kotorget"), å en grönplan i torgets sydvästra del. Planen var försedd med träbommar å stolpar för kreaturens fastbindande. Mitt emot planen, på gården Kyrkgatan 68, uppfördes på 1880-talet stora handelsstallar, som blevo centrum särskilt för hästhandeln under nära ett halvsekel.

Månsmyran, f.d. myrslätter strax söder om Nifsåsvallen, väster om den lilla bäcken från Nifsåsen till Rannåsbäcken.

Mården kv Karlslund 1943.

Mårtens, gård i Ö. Odensala nr 10, tillhörig Mårten Eriksson till i början av 1900-talet. Även kallad Tian. Mycket gammal gård, en av de allra största i Odensala på 1800-talet och tidigare. Den gamla gården, nu riven, var helt kringbyggd. På väggen en trappa upp i manbyggnaden stod konstfärdigt målad denna inskription: "Jesu Kristi, alla världens ljus, för eld och våde bevara detta hus." Därunder ett par namn och ett årtal från 1700-talet. (Meddelat av f. stadsfullmäktigeledamoten Karl Eriksson, Odensvik, född på fädernegården Salgården.)

Mårtensbodarna, fäbodar 2 km öster om Spikbodarna, tillhörande gården Mårtens i Odensala.

Mårtensviken, vik i Storsjön nedanför gården Mårtens; se do.

Mällbyn; f.o.m. 1952 införlivades med Östersund bl.a. ett antal fastigheter utgörande delar av fyllnadsjord i Rannåsen och Torråsen under Mällbyns och Östbergs byar i Frösö köping. Äldre skrivformer för Mällbyn: Meleby å Frösön (1523), Mellby, Mählby. Av medal = i mitten enligt P. OLSSON.

Mörsaren kv Odenslund 1949.

Mörten kv Söder 1922.

Nattviolen* kv Odenslund 1954. Utgått genom stadsplaneändring 1958 och delvis ingått i kv Gärdsmysgen.

Nedre Järnvägsgatan Odenslund 1936, väster om och invid järnvägen i Odensvik, från Minnesgårdet till Skogsvägen.

Nejlikan kv Odenslund 1914.

Nejonogat kv Söder 1936.

Nifsåsen eller Nifsåsområdet, förr i Ås socken, f.o.m. 1954 införlivad med Östersund. Var förut huvudsakligen en fäbodtrakt, nu enbart sportstugebebyggelse, som sträcker sig även norr om stadsgränsen. Äldre skrivformer: Haaffwardh Nielsson i Niffsaas (1552), Niffsaasin (1552), En gård Nielsåsen (1565), Ett ödligotz öster Nifsåsen (1568), Väster och Öster Nifs Asen (1780), Nifsåsen fäb. Om den förste invånaren, Nifsåsgubben, se under Torråsen eller Torråsbyn. Jfr Nifsåsen, en skogshöjd.

Nifsåsen, en skogshöjd i norr, vars sydligaste del införlivades med Östersund f.o.m. 1954. Jfr Nifsåsen eller Nifsåsområdet.

Nifsåsvägen är sedan länge namn på den väg, numera framkomlig även med bil, som från gatan Apotekarvägens slutpunkt i nordost leder från Lugnvik upp till Nifsåsen. Kallas ofta "Wikandersvägen". Jfr Apotekarvägen.

Nils-Jonsgården, Storgatan 7, efter ägaren på 1870- och 1880-talen, åkaren Nils Jonsson, som senare flyttade sin rörelse till Kyrkgatan 24; den senare gården revs 1962.

Nilsvallen, några lägenheter vid vägen till Stugun, öster om Furulund, vilka utbrutits från en fastighet, benämnd Nilsvallen efter en ägare.

Nordenssons, gården Prästgatan 37, efter handlanden Per Olof Nordensson, som ägt gården på 1870-talet.

Norderökungens, gården Storgatan 29, efter ägaren från 1887 Olof Fredrik Johansson från Önsta på Norderön, kallad Norderökungen, som uppförde det nuvarande gatuhuset. Gården har också kallats Kungsgården eller, efter en senare ägare, (O. A.) Byströms.

Nordin & Co, Vattugatan 12, verkstad för bilservice m.m.

Nordsvenska, vanlig benämning å Nordica-Nordsvenska Köpmanna AB:s härvarande fastigheter och anläggningar på dels Prästgatan 64 för huvudkontor, kafferosteri m.m. och dels Bangårdsgatan 37—39 för distriktskontor (Östersundskontoret) och centrallager.

Norr, en av de fem stadsdelar, vari Östersunds stad nu (slutet av 1962) är indelad. Stadsdelen är belägen norr om Fältjägargränd.

Norra Brogränd* Staden 1865, 1878 (förlängning), från Strandgatan vid bron över Östersundet till Litsvägen. Hette förut Norra Trädgårdsgatan. Erhöll 1928 namnet Brogränd.

Norra Kyrkogården Norr, (delen öster om Köpmangatan) redovisad såsom specialområde i fastighetsregistret på grund av beskrivning i år 1949 av K. M:t fastställd stadsplan. Får användas för begravningsplats och därmed sammanhängande ändamål samt för uppförande av kultbyggnad. I stadens första stadsplan (1788) upptogs såsom begravningsplats en mindre del av nuv. Norra Kyrkogården, men först 1810 invigdes den. Dessförinnan begravde man sina döda i Brunflo Kyrkogård, 1842—1869 flyttades begravningsplatsen till området närmast omkring nuv. Gamla Kyrkan, varefter man återgick till den första, utvidgade begravningsplatsen, som invigdes 1869. Denna benämndes därefter vanligen Nya Kyrkogården (begravningsplatsen). Namnet Norra Kyrkogården synes ha kommit till användning först efter det bl.a. byarna Västra och Östra Odensala samt municipalsamhället Odenslund jämte den för byarnas och samhällets gemensamma behov anlagda begravningsplatsen öster om samhället inkorporerats med staden f.o.m. 1918. Jfr Östra Kyrkogården och Odenslunds Kyrkogård. — Den väster om Köpmangatan belägna delen av Norra Kyrkogården hade tagits i bruk 1875, möjligen tidigare.

Norra Nygränd* Staden 1865, 1878 (förlängning), från Strandgatan till Regementsgatan. Den äldsta stadsplanen begränsades i söder av nuv. Postgränd. Vid sedermera fastställd utvidgning av stadsplanen fick den nordligaste av de nya gränderna i söder namnet Norra Nygränd. Gränden erhö 1928 namnet Hamngatan såsom ledande till hamnen.

Norra Postgränd* Staden 1865, 1878 (förlängning) från Strandgatan, förbi Odenparkens (västra delen) norra sida till Stuguvägen. Stadens postkontor var vid tiden för namnets åsättande beläget i det ännu kvarstående lilla hörnhuset å fastigheten Köpmangatan 56 (nuv. tomt nr 6 i kv Borgmästaren). Gränden erhö 1928 namnet Tullgatan.

Norra Ringvägen* Norr 1920, gata från Äsvägen (nya) förbi och norr om Fältjägarregementets kasernområde till vägen till Lit. Erhöll namnet Tannhöjdsvägen 1939 i samband med förlängning genom Karlslund till Genvägen. Se även Ringvägen.

Norra Skolan, folkskola som disponerar kv Ståndraden, Samuel Permans gata 19—21, uppfördes efter ritningar av arkitekten A. E. Melander och togs i bruk 1883. Har senare delvis ombyggt.

Norra Skolgränd* Staden 1865, 1878 (förlängning) från Strandgatan till dåv. Odensgatan (Litsvägen). Erhö 1928 namnet Biblioteksgatan. Gränden passerade Östersunds Elementarläroverks skolhus, nu kallat Gamla Läroverket i kv Contubernium.

Norra Trädgårdsgatan* Staden 1788, från dåv. Sjögatan (Strandgatan) strax norr om bron över Östersundet till dåv. Skolgatan (Kyrkgatan). Erhö 1865 i samband med förlängning till nuv. Rådhusgatan namnet Norra Brogränd.

Norrgård, tre gårdar i norr vid vägen till Lit, nära dess korsning med den gamla samfällda s.k. Odensalavägen.

Norrlands Artilleriregemente, A 4, uppsattes 1893 och förlades på av staden upplåtet kasernområde. Regimentet var hästanspänt till 1954, därefter motoriserat.

Norrlandsgatan* Odenslund 1919, från nuv. Fyrvallaknuten till Vattugatan. Erhö 1928 namnet Krondikesvägen.

Norsen kv Söder 1936.

Norska bageriet, bostadshus vid nuvarande Köpmangatan rakt nedanför Tingshuset på Fornbyn Jamtli. Rivet för något årtionde sedan. En norska lär ha haft ett hembageri där några år.

Nya Baptistkyrkan, Stuguvägen 18, uppfördes 1961 av Östersunds Baptistförsamling. Jfr Betelkyrkan.

Nya begravningsplatsen. Namnet åsyftar Norra kyrkogården. Så bl.a. på Ad. Kjellins stadskarta 1920.

Nya Hotellet, se kv Gästgivaren.

Nya Kyrkan vid Österängen invigdes år 1940. Kyrkan uppfördes efter ritningar av arkitekten, professor L. I. Wahlman.

Nya Äsvägen.* Detta icke fastställda namn, nu i utdöende, brukas ibland i stället för Äsvägen (nya), då det är av vikt att särskilja sistnämnda trafikled från Gamla Äsvägen.

Nygatan.* Staden 1878, från dåv. Cellgränd (Fältjägargränd) till dåv. Norra Postgränd (Tullgatan). Fick 1928 namnet Regementsgatan. Se även Södra Nygatan.

Nygränd.* Norra och Södra. Se resp. Norra och Södra Nygränd.

Nylunds, gård med nu riven smidesverkstad Prästgatan 50 A och 50 B. Efter ägaren ett par årtionden från 1900-talet, smeden C. J. Nylund. Ägdes tidigare av smeden J. E. Myhr.

Nylunds Smides- och Mek. Verkstad, AB, Vattugatan 10.

Nystaden, en förr mera vanlig benämning på den del av staden öster om Rådhusgatan samt väster om Litsvägen och artillerikasernen, varmed 1864 års stadsplan utvidgades genom stadsplanen av 1881. Se även Gamla Staden samt under "Namn å stadsdelar" i Inledningen.

Nystedts Bageri, Vattugatan 8, efter ägaren Nystedts Bageri aktiebolag.

Nysvedalsbäcken, bäck i Odensala, som upprinner på myren 800 m Ö Spikbodarna och rinner i huvudriktning söderut till Lillsjön, där den utmynnar 300 m nordost om utloppet Odensalabäcken. Kallas på senare tid även Överbäcken.

Nytorget.* Staden 1864. Ersattes 1928 med namnet Gustav III:s Torg till erinran om stadens grundläggare.

Nytorrgsgatan.* Staden 1878, från dåv. Nytorget (Gustav III:s Torg) till Odensgatan. Erhöll 1928 namnet Artillerigatan till nuv. Regementsgatan.

Nyvik, gården Lugnviksvägen 18, vid Jämtlands-Aeros flyghangar vid Storsjön.

Nyänget, en slätter tillhörande det forna skatteavradlandet Östersundet och som synes ha legat strax öster om nuvarande Rådhuset.

Nyängsvägen Odenslund 1958, gata från Tegelbruksvägen till Fagerbacken. Vägen går till stor del över det område av egendomen Odensäng, som brutits under senare tid och benämndes Nyängen. De från denna väg till Hyggesvägen ledande smågatorna ha erhållit namn efter handredskap som använts vid kalhyggets omvandling till en nyäng.

Näckrosen kv Odenslund 1927. Efter stadsplaneändring 1926, varvid kv Hyacinten delats i två kvarter, har den västra delen vid Brunflövägen åsatts namnet Näckrosen.

Näsens, gårdarna Köpmangatan 12 och 14 samt Strandgatan 3 och 4, två heltomter mellan nämnda gator. Med Näsens äsyftades främst heltomten

Strandgatan 3 och Köpmangatan 12, som från 1863 ägdes, bebyggdes och beboddes av den framgångsrike trävaruhandlaren, sågverksägaren m.m. patron N. O. Näs (1829—1900). Bostadshuset Strandgatan 3 kvarstår ännu, liksom en av Näs på Strandgatan 4 uppförd villabyggnad. Stadens första ordningsman apotekaren Samuel Perman ägde Strandgatan 4 och Köpmangatan 14 till kort före sin död 1839. Det på sistnämnda gård nu (1962) befintliga grändhuset vid Färjemansgatan är enligt traditionen stadens äldsta bevarade bostadshus.

Näsenslotten, en vretlott vid gamla vägen till Ås, som tillhört N. O. Näs; se Näsens.

Näslunds, förr lantgård om 89/960 mtl Odensala nr 3, Hästhagsvägen 3, numera delvis ingående i stadsdelen Karlslund. Namnet efter ägaren från 1875 inspektoren Andreas Näslund och hans söner. Kallades senare några årtionden även Eriksberg, ett namn som dock rätteligen tillkommer lantgården norr om Näslunds. Se Eriksbergs gård.

Nässlan kv Odenslund 1914.

Näsströms Villa, Regementsgatan 24, efter bankdirektören Nils Näsström, som uppförde villan 1908. Nu riven.

Nästdrolet i Kånkbacken, f.d. myrslätter mellan Kånkbacken och vägen till Lit, intill denna väg.

Nästdrolet i Torråsen, ca 700 m Ö Torråsbyn. "Drol" uppges ha innebörden "skogsslätter".

Nästmyran vid Kånkbacken, troligen samma som Nästdrolet mellan Kånkbacken och vägen till Lit.

Norderänget, en f.d. slätter i Nilsvallen. Även kallad Överänget. Änge = skogsslätter av viss beskaffenhet (FLEMSTRÖM).

Ocklindsgården, Strandgatan 2, se kv Auditören.

Odenparken (övre och nedre). Staden 1928, 1949, allmän plats i gränsområde mellan stadsdelarna Staden och Odenslund. Vid bestämmandet av stadsdelsgränserna 1949 hänförde magistraten hela Odenparken till stadsdelen Staden.

Odensala är gemensamt namn på de i Östersunds stadsområde ingående, från Brunflo socken avskilda byarna Västra Odensala och Östra Odensala (se dessa namn). Äldre namnformer äro bl.a. Odinsahl (1410), Odhinsall (1448), Onsala (c. 1500), Odensal (1509), Onsal (1552), Odensalen (1568). Namnet Odensala har säkerligen samband med den forntida kulturen (P. OLSSON, FLEMSTRÖM). Förleden Oden åsyftar enligt FLEMSTRÖM tvivelsutan den fornnordiska guden, och den senare leden innehåller fornspråkets sal = "stort hus (med ett enda rum)", alltså icke al = helig lund, tempel eller liknande. Inom byn finns en gård, Ö. Odensala nr 12, ännu känd under namnet Sal (se d.o.), vilket namn FLEMSTRÖM anser ha ett

mycket gammalt samband med Odensala. Det finns ytterligare endast två O(de)nsala i vårt land, ett i Halland och ett i Uppland. Det sistnämnda är dock ett ursprungligt Odensharg och hör alltså ej hit.

Odensalabäcken, från Lillsjön till Storsjön. Äldre namnform: i Odhinsals bekke (1451). Kallas även Onsalbäcken.

Odensalagatan Odenslund 1919, 1943 (förlängning), 1958 (dito), från Stuguvägen vid Odenparken (övre) till Krondikesvägen vid entrén till travbanan.

Odensala gård, en inom stadens förvaltningar och även eljest använd benämning på stadens nu utarrenderade jordbruksfastighet Odensala nr 2 — stg 654 m fl. — söder om Odensviksskogen och väster om vägen till Brunflo. Se Holmersgården.

Odensalahög, ett namn som ägaren av skatteavradslandet Östersundet i mitten av 1700-talet, auditören Fredrik Björner, åsatte detta av honom till skatte inlösta kronoavradsland. Jfr Östersund.

Odensalaskolan, folkskola i V. Odensala, öster om vägen till Brunflo, på mark från staden tillhöriga Odensala gård. Skolan uppfördes 1922.

Odensalavägen, en gammal för Västra Odensala by samfälld väg från byn till Kläppe i Kyrkås socken och vidare till Lit. Med utgångspunkt från vägen till Brunflo vid stadsägan 620, tillhörig staden, gick vägen över nuvarande tätbebyggelsen Odensskog och artilleriregementets övningsfält samt förbi Björkbacka och Östersunds Skidlöparkklubbs skidstuga vid Lägden till en punkt ungefär 400 m söder om korsningen mellan Rannåsbacken och nuvarande landsvägen till Lit. Odensalavägen kallades även Kläppvägen. Den är fortfarande samfälld. Se även Kläppevägen.

Odensala, Västra, förut by i Brunflo socken med hemmansnumren 1—8, nu ingående i Östersunds stadsområde. Hemmanet V. Odensala nr 6 donerades jämte annan jord genom det av Gustav III den 23 oktober 1786 utfärdade fundationsbrevet till anläggning av Östersunds stad. De övriga sju hemmanen inkorporerades med staden f.o.m. 1 januari 1918 enligt K. Br. 29 juni 1917. Byn kallas inom Östra Odensala vanligen "Väst i byn".

Odensala, Östra, förut by i Brunflo socken med hemmansnumren 9—13. F.o.m. 1 januari 1918 inkorporerad med Östersund enligt K. brev 29 juni 1917. Byn kallas i Västra Odensala vanligen "Öst i byn".

Odensberg nr 1, 2, 3 och 4 äro fastställda namn å lägenheter, avsådrade från fastigheter under Odensala nr 7. Odensberg har även angivits såsom namn på änd- och vändplatsen på Rismyråsen för busslinjen från centrala staden.

Odensgatan* Staden 1878, från dåv. Cellgränd (Fältjägargränd) och rakt söderut över Norrlands artilleriregementes senare utlagda kasernområde till Norra Postgränd (Tullgatan). Erhöll 1928 namnet Litsvägen för delen norr om Biblioteksgatan. 1878 utgjorde Odensgatan del av stadens gräns mot Odensala by i Brunflo socken.

Odenskog, tätbebyggelse med officiellt fastställda gatunamn, belägen nordost om Östersunds travbana. Namnet bildat på Odensala och Odenslund. Första bebyggaren var J. Martelius, som 1915 uppförde ett mindre bostadshus på nuvarande Vallvägen 1 och 1918 en byggnad på den från del av Odensala nr 7 avstyckade lägenheten Furuskog nr 1 vid Odenskogsvägen. Enligt uppteckning 1932 av C. LINDBERG hette före bebyggelsens tillkomst skogsskiftet här Förlandet.

Odenskogsvägen Odenskog 1948, 1961, gata från landsvägen till Brunflo vid Västra Odensala över icke stadsplanelagt område, genom tätbebyggelsen Odenskog till A 4:s övningsfält. Gatan följer i sin nyssnämnda sträckning, den gamla samfällda vägen från V. Odensala, över Tannhöjden till Kläppe by i Kyrkås socken och kallades en tid Holmkvistgatan (fä- och fäbodgata för bl.a. Holmkvistgården). Se Odensalavägen.

Odenslund, en av de fem stadsdelar, vari Östersund nu (1962) är indelad. Namnet efter Odenslunds med staden inkorporerade municipalsamhälle. Stadsdelen motsvarade till en början municipalsamhället, men har senare utvidgats. Jfr Inledning under Stadsplanerna och Stadsdelarna.

Odenslunds Kyrkogård, Odenslund. Se Östra Kyrkogården.

Odenslunds municipalsamhälle inkorporerades med Östersund f.o.m. 1918 — se Inledning under Stadsområdet. Namnets förled har hämtats från Odensala by, som samhället utbrutits från, och namnet antogs vid ett möte med fastighetsägarna i området den 19 april 1887 (se Gamla Östersunds årsskrift 1946 s. 4). Först vid municipiets inrättande genom K. Brevet 10 febr. 1899 erhöll dock samhället officiellt namnet Odenslund.

Odenslundsskolan, folkskola i sydvästra delen av kv Linnéan — Mariavägen 1 och Skolgatan 11 — var i sin äldsta del uppförd före Odenslunds inkorporering. Den togs i bruk 1899. Skolan utvidgades med en ny fristående skolbyggnad 1932.

Odenslundsvägen* Staden, Odenslund 1919, 1939 (förlängning), gata från Grindplan till Fyrvallaknuten. Vägens förlängning 1939 i rak linje från Fyrvallaknuten till artilleriregementets dåvarande remonthage utgick genom stadsplaneändring 1949. Odenslundsvägen var en gränsgata mellan staden och det 1918 inkorporerade municipalsamhället Odenslund och hette förut Gränsgatan, 1900. Jfr Gränsgatan, Odenslund. År 1961 utbyttes namnet Odenslundsvägen mot namnet Stuguvägen, efter motion i stadsfullmäktige, trots avstyrkanden av namnberedningen, byggnadsnämnden och, i första omgången, även av drätselkammaren. Det om municipalsamhället erinrande namnet Odenslund, vilket åsattes samhället genom k. brevet 10 febr. 1899 ang. municipiets inrättande, men redan 1887 antagits av tätortens fastighetsägare, förekommer därefter icke såsom namn å gata eller allmän plats i Östersund.

Odensvik. Namnet avser bostadsbebyggelse inom stadsdelen Odenslund väster om Brunflövägen samt söder om Odensviksvägen och Skottvalls-

gränd. Gårdstomterna ha utbrutits från Holmersgården i Odensala och från Marielund. Bebyggelsen började i slutet av 1800-talet. Namnet bildat på Odenslund och Odensala. Någon vik av Storsjön finns dock ej här.

Odensviksgatan* har på Ad. Kjellins stadskarta 1920 upptagits som namn på dåv. Repslagaregatans (Rådhusgatans) planerade förlängning genom stadsdelen Söder. Namnet hade 1920 föreslagits av byggnadsnämnden men stadsfullmäktige fastställde s.å. i stället namnet Sveavägen.

Odensviksskogen Odenslund 1936, allmän plats (barrskog) väster om Rådhusgatans sydligaste del samt mellan Skogsvägen och södra stadsplanegränsen. Jfr Odensvik.

Odensviksvägen Söder och Odenslund 1936, Marielund 1943, gata från Odensalagatan i Marielund till Bangårdsgatan.

Odensvägen* Odenslund 1900, namn å landsvägen till Brunflo, den inom municipalsamhället liggande delen. Namnet torde så småningom ha fallit ur bruk och upptages ej på 1911 års stadsplanekarta för Odenslund. Se Brunflövägen.

Odensäng, ej fastställt namn å en lägenhet, stg 746 A, i kv Rödhaken, avstyckad från Odensängs Gård (se d.o.) och tillhörig Karl Karlsson.

Odensängs Gård, förr lantgård om 5/24 mantal under Odensala nr 4, nu inom stadsplan för stadsdelen Odenslund, Odensängsvägen 14. Såsom specialområde redovisad i fastighetsregistret på grund av beskrivning uti år 1949 av K. M:t fastställd stadsplan och utgör ett område för ändamål avseende att bevara byggnader o.dyl. av kulturhistoriskt intresse. Gården består av tre äldre byggnader, en troligen från 1600- eller 1700-talet, kring en öppen gårdsplan. Odensängsvägen förbinder gården med Regementsgatan vid Odensängsplan. Namnet Odensängs Gård är ej gammalt. Troligen 1906 beslöto ägarna kalla gården Odensäng. När sedermera från gården avstyckats en lägenhet, stadsägan 746 A (se Odensäng), som Karl Karlsson, född på nämnda gård, förvärvat av sin moder, började lägenheten kallas Odensäng, medan stamfastigheten så småningom benämndes Odensängs Gård.

Odensängsplan Odenslund 1943, allmän plats öster om Brunflövägen och väster om kv Björktrasten. Se Odensäng.

Odensängsvägen Odenslund 1943, gata från Regementsgatan vid Odensängsplan till egendomen Odensäng. Se Odensängs Gård.

Odenwallen Odenslund 1936, allmän plats söder om Folkets Park, använd som idrottsplats. Torde framdeles i samband med en planerad stadsplaneändring upptagas såsom specialområde för idrottsändamål.

Odlarvägen Odenslund 1928, 1939 (för då planerad förlängning norrut), 1954. Gatan hette före 1928 Torvallagatan. Efter stadsplaneändringar 1949, 1953 och 1954 har namnet Odlarvägen överförts till en delvis ny gata från Mariavägen till Tegelbruksvägen vid Östra Kyrkogården, därifrån väg fortsätter till Odenskog.

Ol-Johansbodarna, fäbodars i Odensala, nordost om Lillsjön. Efter bröderna Olof och Johannes i Odensala.

Olof-Mårtenssongården, Storgatan 31, efter kyrkvärden och trävaruhandlaren O. Mårtensson, som vid sekelskiftet ägde och bebyggde gården med stenhus.

Onkel Adam kv Staden 1922. Kv har fått sitt namn efter regementsläkaren vid Jämtlands Fältjägarregemente, förf. C. A. Wetterbergh med diktarnamnet "Onkel Adam", som antogs ha under sin östersundstid 1837—1845 ägt en gård i sydöstra hörnet av detta kv med nuvarande adressnummer Köpmangatan 20. Det har emellertid befunnits, att Wetterbergh aldrig ägt fastighet i kvarteret men väl tomter i kv Lagmannen, nämligen Köpmangatan 19 och Storgatan 10. En förväxling har tydligen skett genom att ifrågavarande tomt i kv Onkel Adam på 1840—1850-talen ägdes av Wetterberghs efterträdare såsom regementsläkare P. J. E. Afzelius, stadsfullmäktiges första vice ordförande från 1863. Wetterbergh var 1845 borgerskapets ordförande och ordningsman samt Jämtlands Tidnings första redaktör s.ä.

Onkel Adams gård, se kv Onkel Adam.

O. P. Bergs gård heltomt i kv Lagmannen, motsvarande Köpmangatan 23 och Storgatan 14, har åtminstone från början av detta sekel sitt namn efter disponenten O. P. Berg, nu död, vars hustru förvärvade den på 1870-talet. Se även kv Lagmannen samt "Bergs gård eller Bergens".

Ordningsmannen kv Staden 1922. Efter stadens första ordningsman, apotekaren Samuel Perman, som på 1790-talet bebyggde och bodde å dåvarande tomten nr 1 i detta kv, Stortorget 1. Se Samuel Permans Gata.

Oskarsbron över Östersundet, se Östersundsbron.

Ostermansgården, Köpmangatan 44, efter ägaren från 1880-talet, majoren vid Jämtlands Hästjägarregemente Tell Osterman, även ägare till Änge gård. Bebyggelsen är nu helt ny.

Oxdrolet, f.d. hästfoderslätter ca 1 km SO Lillsjön.

Oxen kv Karlslund 1961.

Palmsstället, gård i Rannåsen, efter tidigare ägaren f.d. exekutionsbetjänten Aug. Palm.

Pantbanken kv Staden 1922. Namnet av Östersunds stads pantlånekontor, som från 1907, då staden förvärvade rörelsen av Östersunds Pantlåne-Aktiebolag, bedrev denna i grändhuset å Prästgatan 42.

Parken* Staden 1864. Namnet hänförde sig dels till nuvarande Kyrkparken kring gamla kyrkan, och dels till ett i 1864 års stadsplan i omedelbart sammanhang med nämnda park utlagt parkområde öster därom, omfattande allm. läroverkets hela område, kv Läroboken, före kvarterets utvidgning 1959, ävensom Rådhusgatan mellan nämnda kv och Kyrkparken. Namnet Parken bortföll genom 1881 års stadsplan.

Parkgatan* Odenslund 1919, Söder 1920. Erhöil 1928 namnet Furutorpsgatan.

Parkskolan, högstadieskola i kv Starren, Krondikesvägen 1, under uppförande 1962. Namnet fastställt av stadsfullmäktige 1960 på grund av skolans läge vid Fridgårdsparken mellan skoltomten och Krematoriet.

Passet Karlslund 1959, en kort återvändsgränd från Jaktstigen in i kv Björkbacka. Se Älgstråket.

Pastorn kv Staden 1922, efter pastor J. Bosén. Se Bosénsgården.

Pegasen kv Odenslund 1936. Namnet har föranletts av kvarterets läge invid Travarvägen.

Pekpinnen kv Staden 1922. Namnet efter det småskoleseminarium, som var beläget på Litsvägen 12 från 1909 tills seminariet på grund av 1931 års seminarieorganisation upphörde år 1933 med sin då 61-åriga verksamhet.

Per Erikssons stenhus, Prästgatan 37, uppfört på 1890-talet och ännu kvarstående, var på sin tid ett av stadens största bostadshus av sten. Arkitekt: A. E. Melander.

Per-Jons, gården Prästgatan 23 med dåvarande trädgårdarna Kyrkgatan 42—44, efter ägaren från 1850-talet traktören P. Ol. Jonsson. Se kv Traktören.

Per-Jonsbodarna, f.d. fäbodan i Torråsen, nu rivna, efter ägaren från senare hälften av 1800-talet fram till 1916 till det hemman i Mjälle nr 2, Frösön, dit fäbodarna hört, traktören P. Ol. Jonsson i Östersund.

Perjonskrogen, benämning på den enklare utskänkingslokalen i P. Ol. Jonssons värdshusrörelse Prästgatan 23. Se kv Traktören.

Per-Karlsbodarna, f.d. fäbodan i Torråsen. Efter en förutvarande ägare Per Karlsson i Östberg, Frösön.

Permansgården, Prästgatan 1, efter trävaruhandlaren Erik Emil Constantin Perman, Samuel Permans sonson, som förvärvade gården 1880. Det gamla bostadshuset vid gatan kvarstår ännu. Samma gård som Skogens.

Pernillagården, Köpmangatan 38, efter en släkting till ägaren på 1870-talet Andreas Nordenström. Kallades även Kalle-Pernillasgården. Bostadshuset kvarstår ännu.

Per-Olovs, gården Kyrkgatan 68, s.k. Stallarna. Efter ägaren under förra hälften av 1900-talet Per Olov Persson. Se kv Månadsmötet.

Persudden, en udde i Storsjön vid Lugnvik; se Persudden, gård.

Persudden, gård i Lugnvik på en udde i Storsjön mittför Kvarnvägens utmynnande i Lugnviksvägen. Efter ekonomidirektören Per Wikström i Östersund, som ägde och bebyggde gården, där han avled 1859.

Pilen kv Odenslund 1914, 1949 (utvidgat).

Pionen kv Odenslund 1914.

Piparmyrsveden, förr en stor svedja öster om Litsvägen och söder om gatorna Kläppevägen och Tannhöjdsvägen, sträckande sig i öster ett stycke in på Eriksbergs gård och i sin sydligaste del in på Karlslunds gård (av Odensala nr 1) ungefär till Färjemansgatan. Piparmyrsveden (1791—1798). Namnet efter "pipare" (musikanter) vid Jämtlands dragonregemente, bl.a. piparen Göran Johansson Bårgh, vilka åtminstone före 1720 och något år därefter voro placerade hos bonde på Odensala nr 1 enligt vad överstelöjtnanten G. Lund benäget meddelat.

Pipmyrsveden, en liten f.d. svedja vid kv Humlan i stadsdelen Norr. Kanske i samband med en pipmyra. Namnförklaring, se Piprörtjärnen.

Piprörmyran, samma som Avamyran. Intill nordvästra änden av Rannåstjärnen. Namnförklaring, se Piprörtjärnen.

Piprörtjärnen är namnet på den södra av de två små Rannåstjärnarna sydost om den största tjärnen. Utdikad omkring 1900 men uppdämd 1961. Namnet av växten "piprör" = vass (*Phragmites communis*).

Plånboken kv Staden 1922. Ägaren av gården Gröngatan 10 i detta kv i början av 1900-talet ansågs vara försedd med en synnerligen välspäckad plånbok.

Postgränd Staden 1928, från Strandgatan till Regementsgatan. Hette förut Södra Skolgränd. Vid gränden ligger å fastigheten Kyrkgatan 60 (tomt nr 2 i kv Djurläkaren) det år 1911 nybyggda posthuset, avsett även för telegraf- och telefonstation. Posten flyttade 1945 till nya posthuset Rådhusgatan 56.

Postgränd Norra och Södra* Se resp. Norra och Södra Postgränd.

Posthuset, Rådhusgatan 56, togs nyuppfört i bruk 1945. Jfr Postgränd och kv Postiljonen.

Postiljonen kv Staden 1922. Namnet i anknytning till det å Kyrkgatan 60 år 1911 nybyggda post- och telehuset, tillbyggt på Kyrkgatan 62 år 1962. Numera uteslutande centraltelestation. Jfr Postgränd.

Pressjärnet* kv Staden 1922. Efter en skräddare Helgesson som under lång tid kring sekelskiftet ägde gården Gröngatan 21 å detta kv och utövade sitt yrke där. Efter stadsplaneändring 1959 har namnet utgått och kv ingår nu i kv Läroboken.

Prästgatan Staden 1846, från Fältjägargränd till Grängsgatan. Namnet efter den år 1827 uppförda prästgården å Prästgatan 27, som utgjorde bostad för stadspredikanten intill 1902, då nya prästgården å Gröngatan 33 togs i bruk. Se Prästgården, gamla. Prästgatan hette förut Hantverkaregatan (1788).

Prästgården, gamla, uppfördes av staden 1827 på tomten Prästgatan 27 till bostad åt stadspredikanten. Angränsande tomt, (nu K.F.U.M.), Kyrkgatan 46, tillhörde även bostället såsom kryddgård. 1854 beslöt stadens invånare först att reparera boningshuset men senare att i stället försälja byggnaden.

Å auktion avgivet anbud ansågs för lågt, varför man än en gång beslöt att grundligt reparera byggnaden. Åtskilliga omständigheter, för vilka här ej kan redogöras, synas tyda på att boningshuset trots allt revs och att ett nytt uppfördes. Här skall blott nämnas, att arkitekten A. E. Melander, som själv ett eller annat år i början av 1850-talet gick i folkskola, som hölls i ett rum i prästgården, och vars far ägde och med sin familj bodde i gården närmast norr om prästgården, förfärdigat en teckning av denna, avbildad i "Gamla Östersund i bilder", sid. 15. En jämförelse mellan teckningen och Stadsmuséets äldsta fotografier av boningshuset visa mycket stora skilligheter i fråga om dimensioner, fönsterindelning m.m. När nuvarande hörnhuset på tomten vid Prästgatan byggdes i början av detta sekel, flyttades boställshuset och kvarstår ännu såsom grändhus på samma tomt.

Prästgården, nya, Artillerigatan 5, Gröngatan 33, byggdes 1902 till bostad åt dåvarande stadspredikanten (se d.o.), pastorsexpedition m.m. Ännu en byggnad inrymmande pastorsexpedition m.m. är 1962 uppförd på tomten.

Prästlotterna, vretlotter som varit anslagna till stadspredikanten på lön, men 1943 förvärvats av staden. Jfr Thulin: *Ecklesiastika boställen i Jämtland*.

Prästlottsgränd Söder 1936, från Brunflovägen till Lottgatan. Se Prästlotterna.

Psalmboken kv Staden 1922. Efter kyrkvärden i många år, skinnhandlaren m.m. Erik Johansson, som år 1914 först bebyggde tomten Artillerigatan 3 (Gröngatan 26).

Pumpmakarns, gård i Lugnvik, efter en pumpmakare Pettersson. Se Pumpmakarvägen.

Pumpmakarvägen Lugnvik 1958, den gata som går mellan Östersem 3¹⁷⁸ och Östersem 3²²² mot nordost till byggnadsplanens nordöstra gräns. Gatan har fått sitt namn efter en pumpmakare Pettersson, som ägt skiftet omedelbart norr om gatan. Han har anlagt ett stort antal brunnar och tillverkat därtill hörande pumpar för flera gårdar i denna del av Lugnvik.

Pumpstigen Erikslund 1952. Gata från Rågången till Gillevägen. Gatan leder till en för samhällets vattenförsörjning viktig pump vid gårdsägareföreningens tvättstuga.

Radiostationen i Östersund uppfördes 1926 i den då obebyggda södra delen av stadsdelen Karlslund i trakten av nuvarande kv Hinden och revs 1939, då sändaren flyttades något österut. 1957—1960 överflyttades sändningen successivt till den nuvarande stationen i Brattåsen, Frösö köping. Radiostationen av 1926 invigdes Trettondagsafton 1927 med en längre direktutsändning från Hotell Standards festsal.

Rahms Elektriska, dieselmotorverkstad, Montörvägen vid Odenkog.

Rannåsbacken, den långa backen från Rannåsbacken till lägenheten Tillfället på vägen till Lit.

Rannåsbäcken upprinner nära lägsta punkten på vägen till Stugun, söder om Östersunds Skyttegilles skjutbana, varifrån bäcken ledes i ett krongrike till Rannåstjärnen. Därifrån i NNO till Nifsåsvägen från Lugnvik. Den faller sedan ut i Semsån c:a 300 m Ö Inlandsbanan.

Rannåsen, bebyggelse på västra slutningen av Rannåsen. Förr kallad Rannåsvallen, se d.o. Namnets förled är mångtydig.

Rannåsen, skogsås nordost om Rannåstjärnen. Högsta höjd 407,3 m.

Rannåshöjden, se Rannåsen, skogsås.

Rannåsmyr, myr kring Rannåsbäcken från sammanflödet med Semsån och vidare mot sydost, dock ej ända till Rannåsen, enligt uppgift i Östersm. Kallas även Rannåsmyrorna. Äldre skrivformer: Rannåsmyra, Rannåsmyrne, Westra Ranåsmyra, Norr Ranåsmyra (1807—1809). Nu har man ej olika namn på myrens skilda delar.

Rannåstjärnen mellan Rannåshöjden och Tannhöjden. Utdikades omkring år 1900 men upp dämdes 1961. Har förutsättningar bli ett omtyckt sjöfågelvatten, vintertid försett med skridskobanor. Ranås Kärn (1778), även Rannåstjärnarna.

Rannåsvallen. Namnet avser numera bebyggelsen i Rannåsen, se d.o. Östra Rannåsvallen och Westra Rannåsvallen (1835—36).

Ravadrolet, f.d. slätter c:a 1 km NNO Björnsmyrkällan, se d.o. och Bil. A.

Redskapshandeln ("Redskapens") grovlagarhus, Bangårdsgatan 31, tillhörigt AB Östersunds Redskapshandel.

Regementsgatan Staden, Odenslund 1928, från Fältjägargränd förbi artillerikasernen till Odensängsplan. Hette förut Nygatan och, beträffande gatans fortsättning genom Odenslund, Södra Nygatan.

Regeringsgatan* Staden 1788. Erhöll 1865 namnet Drottninggatan (nuv. Samuel Permans Gata).

Rektorn kv Staden 1922. Efter rektorn vid högre allmänna läroverket 1857—1887 Abraham Sundberg, som ägde sydvästra hörntomten i detta kv, Köpmangatan 35. Sundberg hade fått binamnet "Atrox" (Den Barske), som möjligen ironiskt anspelade på hans, enligt utsago, i den ställningen alltför blida väsen. Nu ny bebyggelse.

Rekylvägen Odenslund 1954, gata sydväst om kv Karbinen, Mörsaren och Granaten. Gatan är i bägge ändar "igenproppad" av planteringar. Motsvarar den norr om Stuguvägen belägna delen av förutvarande Fredsgatan.

Remontvägen Odenslund 1954, gata från Rekylvägen till artilleriregementets förutvarande remonthage vid Galoppstigen.

Renen kv Karlslund 1943.

Repslagaren kv Staden 1922. Efter repslagaren J. W. Fröman. Se Frömans (gården).

Repslagare Frömans (-gården), se Frömans (-gården).

Repslagaregatan* Staden 1864, från nuv. Fältjägargränd till Grängsgatan med avbrott dock vid Kyrkparken, som enligt 1864 års stadsplan sträckte sig från Kyrkgatan till Övra Kyrkgatan (Gröngatan). Genom 1881 års stadsplan framdrogs Repslagaregatan även genom Kyrkparken, som minskades till nuv. omfattning. Repslagaregatan fick sitt namn efter de repslagarbanor, som före gatans framdragande norrut från dåv. Drottninggatan (Samuel Permans Gata) voro belägna på och invid gatumarken. Se även kv Repslagaren och Frömans (-gården). 1928 erhöll Repslagaregatan namnet Rådhusgatan.

Repslagarstigen Odenslund, Marielund 1943. Gata från Fagerbacken till Travarvägen. Gatans sydligaste del vid tomt nr 1 i kv Pegasen ligger inom stadsdelen Odenslund. Gatan leder förbi ett numera nedlagt repslageri, som i mindre omfattning bedrevs av repslagaren A. Gunnarsson på Repsлагarstigen 14—16 (stg. 704 och 704 A) åtminstone intill början av 1940-talet.

Resedan kv Odenslund 1914.

Residenset i kv Hövdingen (se d.o.). Landshövdingeresidens och säte för länsstyrelsen i Jämtlands län. Stadens äldsta bevarade stenhus, uppfört 1848 och senare tillbyggt. En vacker träbyggnad i samma kvarters sydvästra hörn var residens 1810—1847. Denna byggnad flyttades 1854 till Hasselbergsgården, Prästgatan 31 A och nedrevs 1906.

Residensgränd Staden 1865, 1878 (förlängning), från Strandgatan, förbi Residenset till Litsvägen.

Ridhuset vid Lövlunda, norr om ÖSK-stugan, tillhör Östersunds Ridklubb.

Riksbanken kv Staden 1922. Namnet av riksbankshuset å Storgatan 44, där avdelningskontoret inflyttade 1885 i det nyuppförda, sedermera påbyggda envåningshuset på den av staten förvärvade tomten. Avdelningskontoret som inrättats 1880, hade tidigare inrymts i förhyrda lokaler, nuv. Köpmangatan 44.

Riksbankshuset Storgatan 44. Se kv Riksbanken.

Ringtorget* Odenslund 1919. Erhöll 1928 namnet Torlandsplan.

Ringtorgsgatan* Odenslund 1919, från Ringtorget till Vattugatan. Erhöll 1928 namnet Torlandsgatan.

Ringvägen Odenslund 1919, Söder 1928, gata från stadsplanegränsen vid Centralstationen till Skolgatan. Söder-delen hette förut Södra Ringvägen. I samband med utarbetandet av stadsplaner för stadsdelarna Söder och Norr tänkte man sig att framdeles en gata av betydande bredd och försedd med planteringar skulle dragas från Centralstationen i samma sträckning som nuv. Ringvägen och i en sväng genom Odenslund ungefär till nuv. Fyrvallaknuten samt därifrån norröver, i det närmaste sammanfallande med då ännu ej utlagda Genvägen till nuv. Tannhöjdsvägen och sedan i västlig

riktning norr om fältjägerregementets kasernområde samt söder om Hovvallen och Fornbyn Jamtli till Storsjön. "Det blir utan tvivel en gång en utsökt promenad" anförde 1922 års gatunamnskommitté i motiven. Planen fullföljdes emellertid blott "styckevis och delt". Men namnet Ringvägen består! Jfr Norra Ringvägen och Södra Ringvägen.

Risgolven, förr slätter sträckande sig från Rannåstjärnens norra ända c:a 500 m åt väster. Risgolfva och Risgolfvan (1791—1800). Risgålfven (1824—1831). Namnet torde ha samband med bruket att på myrslätter såsom underlag för hö i hässjor eller stackar packa samman "golv" av ris.

Rismyran, stor myr väster Svensmyran, fortfarande risig.

Rismyrbäcken på Rismyran rinner n.o. till Gällersjön i Kyrkås socken.

Rismyrholmen, skogsholme, råmärke i stadsgränsen på Rismyran; se d.o. och Bil. A. Ris myr Holm, en sten af en alns längd $\frac{1}{2}$ bredd (i rågångsbeskrivning 1782).

Rismyråsen eller **Risåsen**, bebyggelse nära vägen till Stugun, nordväst om byn Gräfsåsen. Namnet efter Rismyran. Namnet Rismyråsen (nr 1—8) har även åsatts lägenheter, som avstyckats från fastighet under Odensala nr 13 och äro belägna på åsen.

Risslersgården, Köpmangatan 46 och Strandgatan 19, den senare tomten obebyggd. Efter gårdens ägare från 1880-talet, landssekreteraren P. G. Rissler. Nu ny bebyggelse vid Köpmangatan.

Risåsen, se Rismyråsen eller Risåsen.

Roséngården Odenslund, Brunflovägen 1, utbruten från del av Odensala nr 7, har sitt namn efter en av de allra första bebyggarna i Odenslund, häradshövdingen i Jämtlands östra domsaga J. J. Rosén, tidigare Östersunds första borgmästare (1858—1878). Gården, vars äldsta huvudbyggnad ännu står kvar bakom ett i nyare tid uppfört stenhus, kallades senare Thomsonsgården; se do.

Rudan kv Söder 1936.

Rutsved, f.d. slätter omfattande bl.a. delar av nuvarande kv Pekpinnen och Vesslan. Förleden är måhända ett personnamn.

Ryttargången Odenslund 1954. Gånggata från Remontvägen till Högåsparken.

Ryttartorphägnen (med Ryttarhägnen), åker i Östra Odensala mellan landsvägen till Brunflo och Storsjön, c:a 225 m öster om Odensalabäcken.

Ryttmästare Södermarks gård(en) Kyrkgatan 62, efter ägaren från 1870-talet, ryttmästaren vid Jämtlands Hästjägareråd Robert Södermark. Ny bebyggelse nu.

Rådhuset, ett monumentalt byggnadsverk, "något av det bästa, som av modern svensk arkitektur hittills framkommit", enligt tävlingsjuryn. Det är arkitekten F. B. Wallbergs främsta verk och stod färdigt hösten 1912.

Rådhusgatan Staden, Norr, Söder 1928, Odenslund (Odensvik) 1936; 1954 (förlängning). Från Inlandsbanan i norr förbi Rådhuset till stadsplane-gränsen i söder vid Krondikesvägen. Hette förut Repslagaregatan. Se detta namn samt kv Lagboken.

Rådhusplan Staden 1928, allmän plats väster om rådhuset.

Rådjuret kv Karlslund 1943.

Rådmannen kv Staden 1922. Efter rådmannen (1859—84) och handlanden N. G. Skogh, som ägde gården Prästgatan 1.

Rågången, gata i Erikslund 1952. Namnet hänför sig till det förhållandet att gatan skall följa den vid 1832 års laga skifte bestämda gränsen mellan hemmanen nr 7 litt. E och nr 5 i Västra Odensala by. Från Erikslundsvägen går gatan i nordostlig riktning.

Råskillnadsvägen Lugnvik 1958, gata från Äsvägen mot nordost till norra gränsen mellan Östersem 3¹³⁹ och Östersem 3¹⁶¹. Vägen sträcker sig till huvudriktningen parallellt med och ej långt ifrån den gamla stadsgränsen mot Ås socken.

Räkan kv Söder 1952.

Räntmästaren kv Staden 1922. Efter lanträntmästaren O. P. Hellberg (1815—1886) som ägde gården Strandgatan 16.

Räven kv Karlslund 1943.

Röda Lyktan kv Staden 1922. Stadens första yrkesfotograf av någon betydelse, Anders Olson, f. 1840, ägde på 1890-talet gården Regementsgatan 12. Kvartersnamnet anspelar på den röda mörkrumsbelysningen. Tack vare Olsons förkärlek för stads- och landskapsbilder finns nu i behåll ett icke ringa antal värdefulla, skickligt utförda panorama- och andra fotografier från staden vid slutet av 1860-talet och några decennier därefter.

Rödhamnen kv Odenslund 1960.

Rödingen kv Söder 1922.

Rödstjärten kv Odenslund 1952.

Röjarplan Marielund 1943, allmän plats invid Röjarvägen. Se detta namn.

Röjarvägen Marielund 1943, gata från Brunflovägen till Odensalagatan. Namnet hänsyftar på att denna gata var den första gata, som i anslutning till den under 1920-talet påbörjade livliga bebyggelsen på Marielundsområdet utfördes inom området.

Rönnen kv Odenslund 1914.

Sahlstedt-Torpet, samma som Lugnet; se d.o.

Sal(gården) i Ö. Odensala nr 12 enligt uppteckning av FLEMSTRÖM. Samma som Sal-Persgården. Namnet Sal nu mindre känt, men vitsordas bl.a. av f. stadsfullmäktigeledamoten Karl Eriksson, född på fädernegården Erik Larssagården (samma som Sal). Namnförklaring se Odensala.

Sal-Persgården i Ö. Odensala nr 12 vid gränsen mot Torvalla i Brunflo socken, efter Per Jonsson-Sal, som ägde gården till 1873. Samma som Erik-Larsagården. Se d.o. och Sal(gården). Torparen och f. hästjägaren Jonas Sal i Odensala, som erhållit avsked 1817 "för hemmansbruks skull", inropade gården 1840 på exekutiv auktion efter avlidne Gunnar Karlsson. (Meddelat av Gustaf Lund.)

Samuel Permans Gata Staden 1928, Karlslund 1939. Från Strandgatan över Stortorget till Genvägen vid Tennishallen. Hette förut Drottninggatan (1865) och dessförinnan Regeringsgatan (1788). Namnet efter apotekaren Samuel Perman (1760—1839), borgmästarson från Vänersborg, som efter 1787 avlagd apotekarexamen erhöll 1788 privilegium på apoteket i Östersund samt burskap i staden. Först 1794 inflyttade Perman själv och apoteket från Västbyn å Frösön till Östersund, där Perman 1791 börjat bygga på dåvarande tomten nr 1, numera tomt nr 3 i kv Ordningssmannen, Stortorget 1. Perman var borgerskapets ordförande och ordningsman, med närmast en magistrats uppgifter, under större delen av perioden 1794—1830. "Klok, rådsnar och myndig satte han i hög grad sin prägel på detta tidsskede". En minnestavla uppsattes 1926 av Föreningen Gamla Östersund å det 1960 rivna huset i kv Ordningssmannen och har återuppsatts på det å tomten 1961 uppförda nya huset vid Stortorget.

Samuel Permans gård Stortorget 1. Se Samuel Permans Gata.

Sandbergs garveri, nu rivet, på sydöstra delen av tomten nr 3 i kv Garvaren, Köpmangatan 4. Ägdes av garvaren A. G. Sandberg, som drev rörelsen fram på 1880-talet, varefter den fortsattes några år av sonen Gustaf Sandberg.

Sandgatan* Odenslund 1919, från Ringtorget till korsningen mellan Fältvägen och Fredsgatan tvärs igenom ett sandtag väster om Odenslunds begravningsplats. Efter stadsplaneändringar 1953 och 1954 har Sandgatan helt utgått ur stadsplanen.

Sandström & Ljungqvist, bilreparationsverkstad m.m. Rådhusgatan 90—94.

"Sapientia Duce" ("under visdomens ledning"), kallas ibland det gamla läroverkshuset efter en devis på dess fasad mot Kyrkgatan. Se Gamla läroverket.

Sarven kv Söder 1936, 1954.

Seminariet, f.d. småskoleseminarium, se kv Pekpinnen.

Semsbäcken, samma som Semsån; se d.o.

Semsån rinner från Tysjöarna genom Östersem till viken i Storsjön norr om Persudden. Namnförklaring, se Östersem.

Semskällan, en f.d. "hälsokälla" norr om och nära intill Semsån. Enligt rådmannen A. P. Fjellmans anteckningar om Östersund på 1830-talet hade provinsialläkaren i länet, Per Rissler (1781—1866), vid källan inrett ett brunns-

hus samt ordnat för brunnsdrickning och för gästernas trevnad. En s.k. wurstvagn avgick dit från staden varje morgon under brunnsäsongen.

Semså Sägverk och Hyvleri i Lugnvik vid Äsvägen, c:a 500 m norr Semsån.

Semsåviken, vik i Storsjön norr om Persudden i Lugnvik, där Semsån mynnar ut. Ang. namnets förled, se Östersem.

Settern kv Karlslund 1959.

Sextifemman, gården Prästgatan 65, bebyggd med nuvarande stenhuset i början av 1900-talet. Har även kallats Tiomannagården; se do.

Sigridstorp, gård i Bössan (se d.o.) SO Kånkbacken. Enligt gårdens ägare John Berglin fick gården sitt namn efter hans mor Sigrid omkring 1920, då föräldrarna köpte stället, som förut hette Gråbodarna.

Sigärdsbäcken, se Sigärdsmyrbäcken.

Sigärdsmyran, f.d. slätter i Torvalla, Brunflo socken, i fastighetsregistret betecknad med litt. ae, är ett för delägarna i hemmanet Östra Odensala nr 12 i Östersund samfällt, triangelformigt utskifte (urfjäll, enklav) om c:a 4,5 hektar vid den punkt där gränserna för Kyrkås socken, Torvalla och Ope byar i Brunflo socken sammanträffa. Avståndet från stadsområdets östligaste punkt (vid Gräfsåsen) till Sigärdsmyran i OSO är c:a 3,5 km. Se Inledning under Stadsområdet (slutet) samt Bil. A. Namnet Sigärdsmyran vitsordas från Gräfsåsen, Ope och Odensala nr 12. Annat namn ej känt där. Området är nu skogbeväxt.

Sigärdsmyrbäcken eller, mindre vanligt, Sigärdsbäcken, på Sigärdsmyran; se d.o. Rinner norrut mot Gällerån.

Siken kv Söder 1922.

Siktet, förr fäbod c:a 200 m S östligaste gården i Kånkbacken, nu helt skogbeväxt. Namnförklaring, se Bössan.

Sillen kv Söder 1936.

Sippan kv Odenslund 1928, vid Brunflovägen. Namnet har överflyttats från ett äldre kv Sippan, se nedan.

Sippan* kv Odenslund 1914. Har utgått genom stadsplaneändring 1926. Ingår i Odenparken (västra delen). Se föreg. kv. Sippan.

Sjukstugan i Odenslund, Brunflovägen 43, f.d. epidemisjukhus, inrättat av Brunflo och Frösö socknar, var i verksamhet omkring 1900—1918, då vid inkorporeringen staden övertog huset.

Sjöbacken vid hamnen mittför Samuel Permans Gata. Vintertid omtyckt kälkbacke för småbarn, sommartid hamnplats för hydroplan.

Sjödrollet, en åker vid Lillsjön. Drol = sidlänt skogsslätter.

Sjögatan* Staden 1788. Ersattes 1864 med namnet Strandgatan.

Sjöströms garveri, nu rivet, på sydvästra delen av tomten nr 3 i kv Garvarn, Köpmangatan 4. Ägdes på 1870- och 1880-talen av garvaren E. D. Sjöström, som nedlade rörelsen på 1890-talet.

Sjötorget 1788. Beläget mittför nuv. Samuel Permans Gata, väster om Strandgatan. Namnet på 1788 års tomtfördelningskarta. Sjötorget är liksom större delen av området i övrigt mellan järnvägen och Storsjön ännu icke intaget i stadsplan. Jfr Södra Sjötorget.

Sjöviksbacken Lugnvik 1961, gata från Sjöängsvägen ned till Lugnviksvägen och den väster därom belägna viken av Storsjön.

Sjövägen Odenslund (Odensvik) 1936, gata från Minnesgårdet till Skogsvägen; följer Storsjöstranden.

Sjöåkern, benämning på åkrar vid Storsjön på flera hemman i Odensala.

Sjöängen Lugnvik 1961, allmän plats på ömse sidor om Lugnviksvägen mellan Storsjön och Mellanriksbanan. Parkens sydligaste del vid Storsjön når i söder fram till den gamla stadsgränsen mot Lugnvik i Östersem, Ås socken.

Sjöängsvägen Lugnvik 1961, gata från förutvarande stadsgränsen, parallellt med Mellanriksbanan, genom Sjöängen till en ännu icke namngiven väg ledande till Akervägen.

Skallran* kv Odenslund 1914. Utgått genom stadsplaneändring 1949. Ingår i Östra Kyrkogården.

Skavjärnet kv Staden 1922. En av de första bebyggarna inom kvarteret i början av 1900-talet, på Gröngatan 25, var körsnären Anton Staverfelt. Kvarternamnet har hämtats från ett inom körsnärstrycket använt verktyg.

Skettmyran (Skitmyran), förr myrslätter c:a 400 m SSV Kånkbacken. Skettmyra och Sketmyran (1835—1836). Namnet känt ännu.

Skidbacksvägen Karlslund 1939, gata från Kläppvägen till Eriksbergsvägen. Gatan går mitt över en förut av barn använd skidbacke.

Skidspåret Karlslund 1962, gata som från Eriksbergsvägen följer den urgamla s.k. Odensala- eller Kläppvägen fram till nuvarande stadsplanegränsen omkring 75 m söder om Östersunds Skidlöparkklubbs sportstuga. På grund av nyare, genare vägförbindelser och fäboddriftens nedläggande på Tannhöjden, där vägen går fram, har den samfällda vägen ej på länge underhållits, men den har i stället åtminstone sedan sekelskiftet varit en omtyckt och flitigt anlita väg för friluftsfolk på skidor.

Skiftesvägen Odenskog 1948, 1961, gata från Odenskogsvägen till Hagvägen. Namnet är ett gruppnamn som syftar på Odenskogsområdets uppodlande i senare tid.

Skiljegränd Staden 1928 mellan kv Fröjden och Ångern norr om Odenparken. Gränsen mellan gamla staden och Brunflo socken gick rätt genom kv Fröjden parallellt med denna gränd.

||

Skinnhandlaren kv Staden 1922. Namnet efter ägaren av heltomten Prästgatan 15 och angränsande Kyrkgatan 34 i detta kv under senare delen av 1800-talet Jonke Persson. Kvarteret, särskilt nämnda tomt, var under många decennier centralpunkten för Gregoriimarknadens betydande skinnhandel.

Skjutbanan kv Staden 1922. Namnet efter en permanent skjutbana, som under lång tid i senare hälften av 1800-talet var inrymd i en särskild träbyggnad på Storgatan 50.

Skogens, gården Prästgatan 1. Efter gårdens ägare på 1870-talet rådmannen och handlaren N. G. Skog. Samma gård som Fermansgården.

Skogsfrun kv Odenslund 1954.

Skogsskiftena (skogslotterna). Se under Stadsplanerna i Inledning.

Skogsskiftet kv Staden 1927, vid Odenslundsvägen. Se även kv Liljan. Namnet minner om de skogsskiften, som jämte kryddgård, kålhage och vretlott under stadens äldre skede tilldelades varje byggnadstomt men som alltefter stadens tillväxt omvandlades till byggnadstomter. I detta kv ingår en del av förutvarande skogsskiftet litt. DD, förr anslaget på lön till stadsbarnmorskan.

Skogsvägen Odenslund (Odensvik) 1936, gata norr om Odensviksskogen, från Rådhusgatan till Övre Järnvägsgatan öster om järnvägen samt från Nedre Järnvägsgatan väster om Järnvägen till Storsjön.

Skogarbacken, slangartat namn på plats å Sjötorget för cirkus och andra marknadsnöjen intill sekelskiftet.

Skojargården i Odenslund. Se Grågården.

Skolgatan Odenslund 1900, Marielund 1943, från Stuguvägen till Travarvägen i Marielund. Gatan leder förbi folkskolan i kv Linnéan, som togs i bruk 1899. Se även Skolgatan, Staden.

Skolgatan* Staden 1788. Erhöll 1846 namnet Kyrkgatan, sedan den nyss färdiga kyrkan invigts nyåret 1846. Jfr Skolgatan, Odenslund.

Skolgränd* Norra och Södra. Se resp. Norra och Södra Skolgränd.

Skolhus. Se Centrala Verkstadsskolan, Fagervallsskolan, Folkskolan på Spruthustomten, Gamla läroverket, Gamla skolan, Högre allmänna läroverket, Högre Tekniska läroverket, Karlslundsskolan, Lindahlsskolan, Lugnviksskolan, Norra skolan, Odensalaskolan, Odenslundsskolan, Parkskolan, Södra skolan, Västra skolan, Östersunds kommunala flickskola, Östersunds praktiska realskola.

Skorpionen kv Söder 1922.

Skottvallsgränd Odenslund (Odensvik) 1936, från Bangårdsgatan över järnvägen till Storsjön. Eleverna vid stadens läroverk samt skarpskyttekåren hade förr i tiden sina skjutövningar här i närheten.

Skraken, kv Odenslund 1936.

Skyttepaviljongen, Östersunds Skyttegilles, vid Gillets skjutbana öster om Erikslund.

Skyttestigen, gata i Erikslund 1952, öster om stg 324, 325 och 333, från Rågången till Gillevägen. Namnet hänför sig till läget mellan förlängningarna av två skjutbanor, Östersunds skyttegilles och Norrlands artilleriregementes.

Slakteriet kv Staden 1922. Från mitten av 1800-talet till långt in på 1900-talet har slakterirörelse bedrivits i detta kv.

Slakthuset i Lägden, Genvägen 3, med charkuterifabrik drives av Jämtlands läns slakteriförening.

Slingan* kv Odenslund 1914. Utgått genom stadsplaneändring 1949.

Slingervägen Odenslund 1954. Gata från Odlarvägen till Tegelbruksvägen. Namnet har valts m.h.t. gatans slingrande och i Östersund tämligen ovanliga sträckning.

Slipen, en länge nyttjad, för några år sedan nedlagd slip vid Minnesgärdet för upphalning och reparation av Storsjöbåtarna.

Släggstigen Odenslund 1958, gata från Nyängsvägen till Hyggesvägen. Se Nyängsvägen.

Smeden Rosdahls (gård), Kyrkgatan 84, efter ägaren från 1880-talet, smeden Reinhold Rosdahl.

Smithens, gården Storgatan 23, efter ägaren, handlanden D. C. Smith, som här bedrev en omfattande handelsrörelse till sin död 1887. Rörelsen leddes därefter av änkan Wendela Smith och senare av äldste sonen, bankdirektören Oscar Smith. Bebyggelsen är i stort sett oförändrad.

Småbodarna f.d. fäbodrar i Odensala, 1 km söder om Spikbodarna.

Smågövikdrolen, f.d. slåtttrar vid södra delen av Göviken. Smågövikdrola (1791—1800), Giövik drola (1778), Små Göwiksdrolen (1824—1831).

Småskolseminariet, f.d., se kv. Pekpinnen.

Småstugevägen* Odenslund 1943, gata som ledde förbi det med småhus bebyggda kv Alen. Namnet ersatt med Vattugatan 1947.

Småängena (Lieutenants Boställes Små Ängen). Två f.d. ängen Ö och V Kånkbackflon; se d.o.

Smörblomman* kv Odenslund 1914. Utgått 1954.

Snickare Uhlins, Storgatan 46, efter ägaren i senare hälften av 1800-talet N. Uhlén. Huset vid Storgatan kvarstår, delvis förändrat.

Snäckan kv Söder 1936, 1954.

Snöklockan* kv Odenslund 1914. Utgått 1954.

Sodenstiernagården, Köpmangatan 56, efter Östersunds förste "civila" postchef, postinspektoren Elof Sodenstierna, vilken ägde gården från 1860-talet och förestod postkontoret i det kvarstående lilla gatuhuset, som ännu företer märken efter öppningen till brevlådan.

Solbergsbacken, del av gamla Odensalavägen från ÖSK-stugan till Litsvägen, mittför Solbergslägden. Omtyckt utförslöpa. Kallas numera ibland Lövlundabacken.

Solbergsbodarna, f.d. fäbodan på norra delen av Tannhöjden. Samma som Caspolinsbodarna. Se do.

Solbergsgården, Prästgatan 58, efter ägaren, slaktaren Anders Solberg och efter honom sonen Per (Pelle) Solberg, som här hade slakterirörelse av stor omfattning.

Solbergslägden (uttalas: läjden), ängsmark utgörande tredje skiftet, kallat Bolägdan, om c:a 40 har av 1¼ tld Odensala nr 8 litt. D, beläget nordväst om ÖSK-skidstugan. Namnet efter ägaren från 1876 slaktaren Anders Solberg i Östersund och efter honom sonen Pelle Solberg, vilka tidvis hade kreatursdrifter samlade här. Köpebrev och lagfartsbevis för A. Solberg ha stävningen Bolägdan.

Soldathemmet, Gröngatan 16 (Samuel Permans Gata 17). Äges och drives av Föreningen soldaternas vänner i Östersund. Jfr Doktor Warodells gård.

Solhem, gård öster om gamla Odensalavägen vid sydöstligaste hörnet av Lövbergaparken. Ligger på platsen för f.d. Anders-Paulusbodarna. Se d.o.

Solliden, se Jämtlands läns centralsanatorium Solliden samt Tuberkulos-sjukstugan Solliden.

Sollidenvägen Karlslund 1959, gata från Genvägen vid Tennishallen till grindstugan vid Centralsanatoriet Solliden.

Solrosen kv Odenslund 1914.

Soludden, gård, förut kafé, Lugnviksvägen 83. Ett äldre namn är Per-Nils(as).

Solögat kv Odenslund 1914, 1954.

Soptippen, se brandgropen, stadens.

Sotargården, Prästgatan 5 (och 7), efter stadens sotare, bl.a. en Bengtsson, "Sotar-Manne" m.fl. som bodde där en längre tid. Samma som Boséngården. Nu rivet.

Spadstigen Odenslund 1958, gata från Nyängsvägen till Hyggesvägen. Se Nyängsvägen.

Sparbankshuset vid Samuel Permans Gata 7 och 9. Den västra delen, Prästgatan 21, vid Stortorget uppförd 1915 och den östra delen, Kyrkgatan 40, år 1954. Namnet efter Jämtlands läns Sparbank, grundad 1847.

Sparboken kv Staden 1922. Namnet lär syfta på gårdsägare i kvarteret i gången tid, som genom utpräglat sparande kunnat bebygga eller förvärva fastigheter i kvarteret.

Spettstigen Odenslund 1958, gata från Nyängsvägen till Hyggesvägen. Se Nyängsvägen.

Spiggen kv Söder 1947.

Spikbodarna, f.d. fäbodan till Odensala nr 9, omkring 1200 m ostnordost Lillsjön. Kallas även Spikis. Omtyckt utfärdsväg för friluftsfolk. "Gam-malt" har man i Odensala sagt, att en soldat Spik skulle ha slagit sig ned i Spikbodarna — därav namnet. Enl. Gustaf Lund: "Ur Kyrkås sockens militära historia" i Jämten 1961, sid. 118—126, mönstrades rustmästaren Per Rospiggs från Lungre i Kyrkås socken son Jöns Persson, med soldatnamnet Spik år 1686 vid Kungsgården på Frösön av Karl XI. Spik var anställd vid Brunflo kompani och gifte sig 1690 med Segrinn Larsdotter från Brunflo. Jfr Spikgården. — En sägen berättar, att vägen Odensala—Spikbodarna var så stenig, att kärrornas trähjul gingo sönder och måste spikas i hop i Spikbodarna, innan man kunde fortsätta.

Spikgården i Östra Odensala. En meddelare har uppgivit att man förr smitt spik där (FLEMSTRÖM). Uppgiften har ej nu kunnat bekräftas i Odensala. Jfr Spikbodarna.

Spikis, slangartad benämning på Spikbodarna. Se d.o.

Spjutbäckmyran, förr en oregelbunden ägofigur i nordöstra hörnet av f.d. torplägenheten Lugnviken. Se d.o. Ägan sträckte sig till större delen mellan nuvarande gatorna Apotekarvägen och Pumpmakarvägen, och dess östligaste del låg ungefär 100 m väster om Inlandsbanan. Spjutbäckmyra (1807—1809). Namnet Spjutbäck lever ej nu, men förmodas avse någon genom dräneringar uttorkad bäck, som avlett vatten från Spjutbäckmyran. Möjligen minner namnet om på platsen förr i tiden gillrade älgspjut, enligt FLEMSTRÖM.

Spjutbäcksved, förr en oregelbunden ägofigur i nordvästra hörnet av f.d. torplägenheten Lugnvik. Se d.o. Ägan omfattade större delen av det söder om Apotekarvägen och väster om Mellanriksbanan vid Storsjön belägna området av f.d. Wikandersgården, numera Svärds (gård). Jfr Spjutbäckmyran.

Spruthuset, ett envåningshus vid Samuel Permans Gata 13, på nuvarande tingshustomten; uppfördes efter det folkskolan på tomten brunnit ned 1881. I Spruthuset förvarades brandsprutorna m.m. utom ångsprutan, som uppställdes i särskilt spruthus vid hamnen, försett med högt slangtorn.

Staben kv Staden 1922. Namnet efter VI. arméfördelningens stab som, tidigare förlagd i Härnösand, flyttades hit i oktober 1910. Stabsexpeditionen inrymdes först i förhyrda lokaler i huset å Storgatan 53 i detta kvarter, och från 1918 i stabsbyggnaden å Storgatan 47, som Kronan inköpte. Sedan

staben, numera Andra militärbefälsstaben, år 1945 inflyttat i det då färdigbyggda stabshuset å Kyrkgatan 53, disponeras huset å Storgatan 47 av Östersunds försvarsområdesstab.

Staden, en av de fem stadsdelar vari staden nu (1962) är indelad. Stadsdelen begränsas i söder av Grängsgatan, i väster av Statens Järnvägars område längs Strandgatan, i norr av Fältjägargränd och i öster av en bruten linje, som följer Litsvägen, Biblioteksgatan, Genvägen, Stuguvägen, Brunflövägen till Grängsgatan.

Stadsbryggan, en klappbrygga vid hamnen där stadsborna förr utförde sin klädtvätt.

Stadsbäcken, som även kallats Östersundsbäcken, ombesörjde avrinningen från den öster om Litsvägen belägna Björnmyran; se d.o. Vid en punkt ungefär mitt på nuvarande gården Litsvägen 25 rann bäcken rätt västerut ned genom de nuvarande kvarteren närmast norr om Residensgränd. Efter en kort sväng in på kv Ordningsmannens nordvästra hörntomt begav den sig ut i Residensgränd och följde den ned till Storsjön. Vid vårfloden kunde man använda en liten kvarn i bäckens nedersta lopp. År 1846 påbörjades bäckens utdikning genom att leda den ned i en timrad trumma. Samtidigt utdikades Björnmyran genom Krondiket; se d.o.

Stadsgården, Köpmangatan 24 och Strandgatan 9 förvärvades av staden 1874. Redan 1866 hade staden av ägaren järnhandlaren J. Lindberg förhyrt rum i gården för rådhusrätten och magistraten. Nu blev gården stadens rådhus tills det nya togs i bruk hösten 1912. Huvudbyggnaden har nu (1962) rivits.

Stadshotellet, se kv Gästgivaren.

Stadshuset, en ibland använd benämning å den 1962 rivna huvudbyggnaden på Stadsgården. Se d.o.

Stadshustomten kallades förr vanligen den vid 1788 års tomtindelning till rådhusomt avsatta tomten nr 7, sedermera nr 82, på nuvarande Stortorgetssydöstra hörn.

Stadskvarnen, en f.d. "kallkvarn" i Odensalabäcken, där stadsbor förr i tiden malt.

Stadskällaren, Prästgatan 17 och Kyrkgatan 36, heltomt i kv Kopparslagaren. Namnet åsyftar såväl fastigheten som den där från 1850-talet och fortfarande bedrivna restaurangrörelsen. 1880—1901 hade rörelsen dock namn efter fastighetens ägare och utskänkningsrörelsens innehavare, såsom Johanssons källare, Lindbloms (källare). Se även Lillkrogen.

Stadsmuséet är numera benämning på det gamla biblioteket, där Föreningen Gamla Östersund inrett ett stadsmuseum 1959. I översta våningen har staden inrett en skulpturhall för Olof Ahlbergs verk.

Stadspredikanten kv Staden 1922. Prästgården (nya) är belägen å Gröngatan 33 resp. Artillerigatan 5 i detta kvarter. Östersunds stad, som tillhörde Brunflo församling ända till 1912, hade egen stadspredikant från 1820 till 1907, då befattningen omvandlades till komministratur. Titeln stadspredikant är av särpräglad slag och lär icke ha förekommit annorstädes i landet än i Östersund och en annan stad. Fr.o.m. 1913 bildar staden eget pastorat.

Stadsskogen, var förr en sammanfattande benämning på skogstrakterna norr om Fältjägargränd mellan nuvarande Äsvägen och Litsvägen, varest stadsborna hade sina kor på bete ännu på 1870—1880-talen.

Stadstorget* Staden 1788. Namnet på 1788 års stadsplan. Ersattes på samma års tomtfördelningskarta med namnet Stora Torget (nu Stortorget).

Stakasved, förr slätter väster om den gamla Odensalavägen på Tannhöjden, c:a 350 m söder ÖSK-stugan.

Stallkvasten kv Staden 1922. Namnet i anledning av de handelsstallar som voro belägna på Gröngatan 7 i detta kv, se Stål-Olle-gården.

Stallvägen Odenslund 1961, gata från Fagerbacken till Vattuvägen öster om kv Körsvennen. Stallvägens förlängning söderut inom travbaneområdet går förbi områdets fem häststallar.

Stapelmohrs Väg Karlslund 1939, gata från Fältjägargränd vid Lillskogen till Biblioteksgatan. Namnet till minnet av stadens borgmästare 1879—1916 Isidor von Stapelmohr (1849—1916) som under det betydelsefullaste skedet i stadens utvecklingshistoria nedlade utomordentliga förtjänster vid ordnandet av stadens angelägenheter på mångahanda områden.

Starren kv Odenslund 1914, 1955 (ändr.).

Stegelstubben vid Stegelgrinden, ett rämärke intill och på norra sidan om fäbodvägen från Östersem till Nifsåsen. Se Vellamsmon.

Stenbiten kv Söder 1936.

Stenhuggarvägen Lugnvik 1956, gata från Mellanriksbanan över Äsvägen till Inlandsbanan. Namnet efter en stenhuggare O. E. Carlberg som först byggde på platsen, troligen i början av detta sekel.

Stenstigen Karlslund 1948, 1959 (förlängning), gata i kv Byalaget väster om Björkbacka, från Sollidenvägen till Eriksbergsvägen.

Stenstur-bovallen, f.d. fäbod c:a 350 m VNV Spikbodarna. Stenstur Bowalln, Stensturbowalln (1833—34). Namnets innebörd är okänd.

Stilla Vägen* Odenslund 1928, gata söder om Östra kyrkogården. Har utgått genom stadsplaneändring 1949.

Stjärtmesen kv Odenslund 1960.

Stoet kv Karlslund 1961.

Stolpkällan, rämärke, samma som Björnsmyrkällan. Se d.o. Namnet kan härledas från att själva råpunkten i den stora kalkkällan markerats med

i densamma nedsatta stolpar. "...till Biörnsmyr källa, uth wid Wellams mohn, därest stäcker finnas på fyra ställen korssvijs satte i kiällan med sex och toloff skurur i huggit" (1668) i Jämtlands och Härjedalens diplomatarium I, nr 117).

Stora Station, se Östersunds Centralstation.

Stora Torget*, se Stortorget.

Storgatan Staden 1788, 1846, från Fältjägargränd över Stortorget till Gränsgatan. På 1788 års tomtindelningsskarta skrevs: Stora Gatan.

Storlienvägen Lugnvik 1958, gata från Åsvägen strax norr om korsningen med Inlandsbanan, efter en kort båge österut fram till Råskillnadsvägen. Storlienvägen avses att såsom lokalgata ingå i europaväg E 75 i dess planerade sträckning genom Lugnvik. Vägen går till största delen över icke stadsplanlagt område söder om tätbebyggelsen Lugnvik.

Stormhatten kv Odenslund 1954. I kv ingår delar av kv Dagggåpan, Enen och Murgrönan.

Storrönningen, f.d. slätter i Kånkbacken, halvvägs mellan dessa gårdar och gränsen mot Kläppe by i Kyrkås socken.

Storsjöleden, Lugnevägen 1, norr om sjuksköterskeskolan, är numera landstingets mödrahem. Hemmet uppfördes 1938 av länets Barnavårdsförbund som skänkte anläggningen till landstinget fr.o.m. 1948. Namnet torde ha inspirerats bl.a. av utblicken över Storsjön och slutningen ned mot sjön.

Storsjön, den femte i storleken av vårt lands sjöar, bildar det nuvarande stadsområdets gräns i väster och sydväst. Stadens gräns i vattnet finns angiven på generalstabskartor och, beträffande det s.k. Lugnviksområdet, å den vid dess inkorporering med staden återopade kartan. Äldre skrivformer: Stoor siön (1645—46 på karta över Jämtland och Härjedalen av Olof Tresk och T. H. Hædreus). Stoor Siön (1646 på J. Chr. Stenkyfts karta över vissa socknar i Jämtland), Store Siöön (1675 på Per Örneklaus karta över Jämtland m.m.), Stoorsjön (1731 på Nils Stolpes karta "ifrån Sundsvall till Frösön i Jemteland"), Storsjön (1766 på Hans Bjurs karta över Storsjön, bearbetad av Joh. Törnsten). — Det har sedan länge antagits, att Storsjön i ett äldre skede haft annat namn. Märkligt har därför varit att på en av O. Schallrooth år 1679 upprättad karta — "Genneral Lands Cort" — över Stora Kopparbergs hövdingedöme med Härjedalen och Jämtland nu finna namnet Frus Siön i st.f. Storsjön och Frusiöskantz i st.f. Frösö skans. Namnen äro på kartan mycket tydligt skrivna, och namnet Frus Siön avser det breda Storsjöflaket väster om sunden. Som man kunnat vänta, är detta äldre namn ett kultnamn. Frus Siön skall utan tvivel uppfattas som "Frös-sjön". Förleden är alltså gudanamnet Frö som i Frösön. Namnet "Frös-sjön" kan ha levat kvar sedan heden tid men så småningom fått vika för det banala Storsjön. — Även Härjedalen har ett uråldrigt namn Frösjön på en sjö 1 mil S Tännäs kyrkby. Namnet upptages ännu så sent som på Olof Abraham Burmans karta över Härjedalen av år 1801. På Christoffer

Stenklyfts karta över Jämtland och Härjedalen 1686 skrives namnet Frösön. Än idag lever namnet i folkmun men har på nutida kartor förvanskats till Fredsjön, dock med utloppet Fröstaån. Invid Frösjön ligger Frösjöberget, där man funnit och delvis undersökt en kultplats 1933. Ang. Frösjön i Härjedalen, se INGEBRIKT BERGMAN i Jämten 1934, s. 233—5.

Storskolan i kv Contubernium. Se Högre allmänna läroverket.

Storsved, förr en svedja på ömse sidor om den gamla Kläpplandsvägen mellan Genvägen och ÖSK-stugan. Storsved omgav den hälft av denna landsvägsdel, som var närmast ÖSK-stugan.

Storsvelunden Söder 1928, 1961, allmän plats väster om Rådhusgatan, belägen jämte en del angränsande kvarter på en svedja, som i gamla tider kallades Storsve(d). På grund av stadsplaneändring 1953 har parkområdet jämte Magasinsgränd och kv Krabban ingått i ett nybildat kv, likaså med namnet Krabban. Sedan kv Harren vid Brunflovägen 1935 i stadsplan utlagts till parkområde, har detta 1961 åsatts namnet Storsvelunden. Jfr kv Krabban och Harren.

Stortorget Staden 1788, 1928. Namnet upptaget på 1788 års tomtindelingskarta och skrevs Stora Torget till 1928. Jfr Stadstorget.

Strandbergsgården, Storgatan 32, efter möbelhandlaren A. Strandberg, som ägde gården från 1870-talet. Husen kvarstå renoverade.

Strandgatan Staden 1846. Före 1846 hette gatan Sjögatan och utgick i norr från nuv. Brogränd. Genom 1881 års stadsplan förlängdes gatan i norr till nuv. Fältjägargränd. I söder torde Strandgatan böra anses nå fram till Brunnsgränd.

Strumpan, f.d. hästfoderslätter c:a 800 m SV Gräfsåsen.

Strömmingen kv Söder 1936.

Stubbsved (jan), år 1750 upptagen som slått till "Östersundet".

Stuguvägen Staden, Odenslund 1928, 1961 (förlängning), gata från Grindplan till Fyrvallaknuten och därifrån till Norrlands artilleriregementes övningsfält, där den utmynnar i vägen till Stugun, även den kallad Stuguvägen. Jfr Odenslundsvägen.

Stål-Erikgården på tomt nr 2 i kv Auktionisten, Prästgatan 14. Namnet efter auktionisten Erik Andersson-Stål, som ägde gården på 1870-talet. Gården kallades senare Gulles (se d.o.). Enligt en meddelare, N. P. Agerberg, bodde Erik Stål även en tid i fastigheten Prästgatan 4, som lär ha kallats Stål-Erikgården.

Stål-Ollegården, namn på olika gårdar, som tillhörde O. Stål, en under senare hälften av 1800-talet i staden verksam, synnerligen driftig häst- och kreaturshandlare. Se Stål-Ollegården, Gamla och Nya.

Stål-Ollegården, Gamla, på tomt nr 2 i kv Hästhandlaren, Rådhusgatan 34. Namnet efter ägaren, häst- och kreaturshandlaren O. Stål. Gården kalla-

des även Stål-Ollegården, Edegården och Hammerdalsgården. Jfr Stål-Ollegården och Stål-Ollegården, Nya.

Stål-Ollegården, Nya, var vid olika tidsskeden benämning på häst- och kreaturshandlaren O. Stål tillhöriga gårdarna på dels tomten nr 4 i kv Sparboken, Rådhusgatan 9, och dels tomten nr 4 i Stallkvasten, Gröngatan 7. Kallades även Stål-Ollegården. Jfr Stål-Ollegården och Stål-Ollegården, Gamla.

Ståndraden kv Staden 1922. På detta område, som numera disponeras av Norra folkskolan, plögade i långa rader uppställas de salustånd, som vid marknaderna användes på Stortorget.

Stövaren kv Karlslund 1959.

Sulkyn kv Odenslund 1960, nordväst Travbanan.

Sundbergsgården, Köpmangatan 37, se kv Rektorn.

Sundinsgården, Storgatan 16, vid Stortorget, efter ägaren från mitten av 1800-talet, konditorn P. E. Sundin. Nu helt ny bebyggelse.

Svarthålet, förr odlingsmark sydost om och nära intill centralsanatoriet Sollidens huvudbyggnad.

Svartmesen kv Odenslund 1960.

Svartsluten, f.d. fäboddar med odlingar, nu helt skogbeväxta, c:a 1200 m ONO Lillsjön. Dit ledde en präktig kärrväg från färgaren J. O. Holmbäcks i Östersund lantgård i Ö. Odensala. Denna väg, ännu farbar, lät Holmbäck bryta under senare hälften av 1800-talet. Namnet Svartsluten säges ha samband med en omfattande skogsbrand för länge sedan mellan fäbodarna och Torvallagränsen på ett område kallat Jordbrånan; se d.o. Skogsbranden upphörde när den nådde till fäbodarna, kvarlämnande ett stort, svartbränt område.

Sveagatan* Söder 1920. Erhöll namnet Rådhusgatan 1928. Jfr Odensviksgatan.

Svedbergsgården, Hantverksgatan 21, efter ägaren i början av 1900-talet, guldsmeden C. G. Svedberg.

Svensmyran, myr, f.d. myrslätter, strax väster om rāmärket Rismyrholmen; se d.o. och Bil. A. Herr Major Ihres Swens myra (1782).

Svensmyrfuran, ett rāmärke c:a 600 m NV rāmärket Rismyrholmen; se d.o. och Bil. A. Avsåg en tall på Svensmyran. Swens myr furu. En gammal furustubbe uti Swens myran (1780).

Svensmyrsundet, en mindre myr mellan Svensmyran och Rismyran; se dessa namn.

Svingeln* kv Odenslund 1914. Har utgått ur stadsplan genom stadsplaneändring 1926.

Svärdfeldts, gården Stuguvägen 36 och Hantverksgatan 39, dubbeltomt i kv Solölgat, efter gårdens ägare och bebyggare i början av seklet, styckjunkaren T. I. Svärdfelt.

Svärdss, gård i Lugnvik. Samma som Wikanders. Se d.o.

Svärta kv Odenslund 1936.

Synagogan kallades på 1880-talet huset Thoméegränd 7, vars bottenvåning innehöll den lilla gudstjänstlokal, som den dåvarande judiska församlingen i Östersund använde. Församlingens föreståndare Salomon Levinsson med familj samt ännu en jedefamilj bodde i den övre våningen. Gården kallades vid den tiden och även senare "Judegården". I samband med byggandet av Jämtländska Tvärbanan inflyttade till Östersund så många judiska af-färsmän av olika slag, att staden enligt en undersökning av C. Vilh. Jacobowsky blev den relativt sett kanske juderikaste av landets städer. Där-efter flyttade de nästan alla härifrån igen.

Syrenen kv Odenslund 1914.

Syrgasfabriken, Minnesgårdsgränd 3, tillhörig Norrlands Gas AB.

Sågbaracken, se Östersunds Ångsåg.

Sågbäcken söder om Kånkbacken rinner förbi stadens f.d. brandgrop. Förr fanns en såg i bäcken.

Sångsvanen kv Odenslund 1936.

Sädesskäppan kv Staden 1922.

Sälgen kv Odenslund 1914.

Sätessbyggningen var gängse namn å manbyggnaden på Odensalahög. Se d.o.

Säven* kv Odenslund 1914. Utgått genom stadsplaneändring 1949. Ingår i Östra Kyrkogården.

Sävströms, gården Prästgatan 54, efter ägaren från mitten av 1880-talet, gelbgjutaren F. L. Sävström, som i gårdshuset hade en mekanisk verkstad till långt in på 1900-talet.

Söder, en av stadens fem stadsdelar. Den omslutes av Grängsgatan, Brunflo-vägen, Odensviksvägen, Bangårdsgatan, Skottvallsgränd och Statens Järn-vägars område utefter järnvägen. Till stadsdelen Söder höra dessutom all-måna platsen Minnesgårdet samt kv Vattenverket.

Södertorg, Söder 1920, mellan Rådhusgatan och kv Alen vid Brunflovägen.

Södra Brogränd* Staden 1865, 1878 (förlängning) från Strandgatan till Lits-vägen, parallellt med och närmast söder om nuv. Brogränd. Erhöll 1928 namnet Färjemansgatan.

Södra Nygatan* Odenslund 1919, namn å Nygatans fortsättning genom Odenslund. Erhöll 1928 namnet Regementsgatan.

Södra Nygränd* Staden 1865, 1878 (förlängning) från Strandgatan förbi Gustav III:s Torg, begränsande detta i söder, till Regementsgatan. Erhöll 1928 namnet Thoméegränd. Jfr. Norra Nygränd.

Södra Postgränd* Staden 1865, 1878 (förlängning) från Köpmangatan vid dess korsning med Strandgatan till dåv. Repslagaregatan (nuv. Rådhusgatan) vid Grindplan. Erhöll 1928 namnet Brunnsgård. Jfr. Norra Postgränd.

Södra Ringvägen* Söder 1920. Erhöll 1928 namnet Ringvägen. Se detta namn.

Södra Sjötorget* Staden 1864. Namnet, som hänförde sig till södra delen av nuv. Tullparken, har strukits på 1865 års stadskarta.

Södra Skolan, folkskola i kv ABC-boken, Rådhusgatan 33 och 35, togs i bruk 1894. Har senare påbyggt med en våning.

Södra Skolgränd* Staden 1865, 1878 (förlängning) från Strandgatan till Regementsgatan, söder om och förbi Östersunds Elementarläroverk, nu kallat Gamla Skolan i kv Contubernium. Gränden erhöll 1928 namnet Postgränd. Hette före 1865 Södra Trädgårdsgatan.

Södra Trädgårdsgatan* Staden 1788, från dåv. Sjögatan (Strandgatan) till Skolgatan (Kyrkgatan). Erhöll 1865 i samband med förlängning söder om Östersunds Elementarläroverks skolhus till nuv. Rådhusgatan, namnet Södra Skolgränd (nuv. Postgränd).

Tackan kv Karlslund 1961.

Tagelbäcken i Odensala. Se Tavelbäcken.

Talgoxen kv Odenslund 1960.

Tallarna kv Staden 1922. Kv har fått sitt namn efter en vacker liten dunge av högstammiga tallar i nordvästra hörnet av gården Regementsgatan 5. Dessa tallar äro det enda kvardröjande naturminnet inom den egentliga staden (före inkorporeringar). Se även Talldungen.

Talldungen Staden 1928, allmän plats vid kv Tallarna vid Regementsgatan. Namnet efter på platsen ännu kvarstående tallar. Se även Tallarna.

Tallen* kv Odenslund 1914. Utgått genom stadsplaneändring 1953.

Talltitan kv Odenslund 1960.

Tallåsliden, Tallåsvägen 4, är Jämtlands läns landstings upptagningshem för barn, uppfört 1953.

Tallåsvägen Karlslund 1939, gata från Björkbackavägen till Lignells väg. Namnet efter den i närheten belägna låga tallåsen.

Taltrasten kv Odenslund 1949.

Tandsveden, förr en svedja på ömse sidor om gamla Kläpplandsvägen, c:a 150 m från Genvägen. Namnet förmodligen i anslutning till Tannhöjden, på vars västra sluttning platsen ligger.

Tanne. Fr.o.m. 1952 införlivades med Östersund bl.a. ett antal fastigheter utgörande delar av fyllnadsjord i Kånkbacken och Rannåsen under Tanne m.fl. byar i Frösö köping. Namnet av Tand = en udde, egentligen något utspänt (av tänja); enligt P. OLSSON. Dock mycket ovisst.

Tannhöjden är sedan gammalt namn på den breda, till största delen barrskogsklädda ås, som utgör den egentliga stadens "ryggstöd" i öster och nordost. Denna ås börjar ungefär vid Norrlands artilleriregementes övningsfält och sträcker sig i huvudsakligen nordlig riktning mellan Långmyran i öster och Björnmyran, därå egendomen Karlslund anlades, i väster, till den plats, där landsvägen till Lit nära Rannåsbäcken passerar Långmyran. Tannhöjdens högsta punkt 408 är belägen ungefär 300 m sydost om Östersunds Skidlöparklubbs skidstuga vid Lägden. Tannhöjden (1824—1831).

Tannhöjdsvägen Karlslund, Norr 1939, gata från Äsvägen (nya) förbi och norr om Fältjägarregementets kasernområde till Genvägen. Gatan är ännu ej utlagd inom stadsdelen Norr (1920). Se Tannhöjden.

Tattargården, se Grågården.

Tavelbäcken, den numera obetydliga bäcken strax väster om Odensalaskolan. Äldre skrivformer: Tafvelbäcken (1791—1800), Tafwelbäcken (1824—1831). Kallas nu för tiden även Tagelbäcken. Namnet Tavelbäcken erinrar enligt P. OLSSON troligen som många andra "tavel"-namn om bruket på katolska tiden, då man vid vägen på lämpliga ställen uppsatte kors och bilder av religiöst innehåll för deras räkning, som ej kunde komma till kyrkan. Den gamla pilgrimsvägen gick fram här över Östersundet till domkyrkan i Trondheim.

Taxen kv Karlslund 1961.

Teatern, se Godtemplarhuset i kv Logen.

Tegelbruksvägen Odenslund 1943, 1954. Gata från Skolgatan till Odlarvägen och stadsplanegränsen vid Östra Kyrkogårdens sydvästra hörn. Namnet erinrar om ett i närheten tidigare beläget tegelbruk. Hette förut Vattugatan.

Tegelplan Odenslund 1958 vid kv Rödhakens norra hörn vid Tegelbruksvägen och i närheten av den brännugn för tegel som i början av 1900-talet fanns på Tottängeområdet.

Tekniska Läroverket, se Högre Tekniska Läroverket.

Telehuset, centraltelestation, Kyrkgatan 60—62, se kv Postiljonen.

Tempelriddarnas gård Strandgatan 11, tillhör Tempelriddarorden i Östersund och innehåller ordenslokaler m.m.

Tempohuset, vanlig benämning på det fastighetskomplex i kv Djurläkaren mellan Prästgatan och Kyrkgatan, som inrymmer varuhuset Tempo i varuhuskedjan med samma namn, tillhörig Ahlén & Holm. Husets första etapp uppfördes 1939 och den nuvarande, av annan fastighetsägare, 1960.

Tennishallen, Genvägen 21, uppfördes av en privat sammanslutning 1936, förvärvades av staden 1950 och användes nu om förmiddagarna av allm. läroverket, flickskolan och folkskolan för gymnastik samt om eftermiddagarna för tennissport.

Thaléns, namn på gården Prästgatan 17 och Kyrkgatan 36 samt den där bedrivna källarrörelsen. Namnet efter ägaren från 1848, källarmästaren och rådmannen Olof Thalén, som tidigare några år före 1850 haft rörelsen i sin gård Prästgatan 15.

Thalénsbacken. Namnet torde åsyfta Residensgränd väster om Prästgatan. Rådmannen och källarmästaren O. Thalén ägde kring mitten av 1800-talet gårdarna Prästgatan 15 och 17 på ömse sidor om Residensgränd.

Thoméegränd Staden 1928, från Strandgatan till Regementsgatan. Hette förut Södra Nygränd. Namnet till minnet av den initiativrika landssekreteraren i länet A. J. Thomée, bl.a. skapare av Jämtländska kommunikationsleden från Sundsvall till Verdalsören i Norge, som invigdes 1863 men nedlades efter några få år.

Thomsonsgården Odenslund, Brunflovägen 1, efter ägaren intill 1918, häradshövdingen i Jämtlands östra domsaga Joh. Thomson, på sin tid municipalstämman i Odenslund första ordförande (1899—1910). Gården kallades tidigare Rosésgården; se d.o.

Thulehuset, affärs- och bostadshus vid Gustav III:s Torg, Kyrkgatan 45. Namnet efter ägaren Thulebolagen, numera Försäkrings AB Thule, som byggt huset 1954.

Thuressons Villa, Strandgatan 6, efter ägaren och bebyggaren 1896, byggmästaren Alfred Thuresson.

Tian, gård i Ö. Odensala nr 10; se Mårtens.

Tiasgården, Prästgatan 18, efter ägaren i slutet av 1800-talet, Mattias Andersson, kallad "Tias".

Tibasten kv Odenslund 1955.

Tillfället, plats med bebyggelse söder om och invid landsvägen till Lit, NV Rannåshöjden. Tillfället är gammalt namn. Det uppges att lasskörarna till Strömsund — ofta 30—40 i följd — efter den långa raka uppførsbacken från Rannåstjärnen gärna stannat för vid Tillfället, strax efter vägkröken: de hade "tillfälle" att vila där. Har möjligen haft binamnet Fläcken.

Timjan* kv Odenslund 1914. Utgått genom stadsplaneändring 1949. Ingår i Östra Kyrkogården.

Tingsgatan Odenslund 1900, från Brunflovägen till Bryggargränd vid Ängeparken. Gatan har sitt namn därav att mangårdsbyggnaden på Änge gård under några år kring sekelskiftet användes som tingsställe för Brunflo tingslag.

Tingshuset i Ängeparken i Odenslund, en för sin tid ståtlig, nu riven manbyggnad på f.d. Änge lantegendom. Användes några år kring sekelskiftet som tingsställe för Brunflo tingslag. Jfr Änge Gård.

Tingshuset, Samuel Permans Gata 13 och Rådhusgatan 40, innehåller kanslier, domsal m.m. för Jämtlands norra, västra och östra domsagor. Togs i bruk 1939.

Tiomannagården, Prästgatan 65, lär i sista etappen ha byggts av en krets av tio personer. Kallas numera Sextifemman.

Tjalmargatan Söder 1936, från Brunflovägen till Bangårdsgatan. Gatan vetter mot Tjalmarsundet i Storsjön mellan Andersön och Bynäset. A. E. Behm hävdar att "benämningen tjalmar är lapsk och betyder sund" (Jämten 1924: 61). Sund heter på lapska tjålme. Intill för några få årtionden sedan ha lapparna vid renflyttningar från västra sidan av Storsjön till skogs-trakterna öster därom och ned till Bottenhavets kust ibland drivit hjordarna genom Tjalmarsundet. En sådan rendrift från Tjalmarsundet till Brunflovikens iakttog förf. från södra frösöstranden för c:a 25 år sedan.

Tjuren kv Karlslund 1961.

Tofsmesen kv Odenslund 1960.

Torgbrinken Söder 1928, kort gata från Brunflovägen till Södertorg. Även trafikleden utmed torgets södra sida plägar kallas Torgbrinken.

Torlandsgatan Odenslund 1928, 1954, 1958 (förlängning), från Mariavägen till Fagerbacken. Jfr Tortängsmyran.

Torlandsmyran, nu utdikad, se Tortängsmyran.

Torlandsparken Odenslund 1954 mellan kv Fjällviolen, Åkerviolen, Kastanjen och Linden. Jfr Tortängsmyran.

Torlandsplan* Odenslund 1928, allmän plats. Hette förut Ringtorget (1919). Har utgått genom stadsplaneändring 1953 och ingår i Torlandsparken. Jfr Tortängsmyran.

Torplägen, f.d. slätter vid förra bostället Lugnet, nu inom I 5:s kasernområde. Se Lugnet och Sahlstedtorpet.

Torråsbäcken. Namnet avser avloppet från Torråstjärnen och lär användas i stället för Helvetesbäcken; se d.o.

Torråsen eller Torråsbyn, bebyggelse nordost om Rannåshöjden. Området, som tidigare var avradsländ, gemensamt för vissa byar i Frösö socken och Odensala by i Brunflo socken, införlivades med Östersund fr.o.m. 1952. Fynd från vikingatid har gjorts i Torråsen. Det sägs, att Torråsgubben eller Tor i Torråsen varit den förste invånaren. Han tävlade i rikedom med Nifsåsgubben i Nifsåsen. En julmorgon infunno de sig i ottan med sina hästar helt silversmida, den ena — ovisst vilken — hade dock ej silversöm i hästskorna, vilket den andre hade, och förlorade tävlingen. — Ett ödesgotz i Taråsen (1568), Torråsen (1780).

Torråsflon den stora myren NO Torråsbyn.

Torråsgatan, bygata i Torråsen.

Torråsskolan, f.d. skolhus i Torråsen. Skolan nedlagd 1940.

Torråstjärnen, tjärrn c:a 1 km SV Torråsbyn. Torrlagd 1919—21. Åter upp-
dämd hösten 1961. Mindre vanligt namn är Fågeltjärn.

Torsgatan Söder 1920, från Frejagatan till Furutorpsgatan, mellan kv Har-
ren och Gäddan.

Tortansmyran, utdikad myr i Övre Odenslund. Jfr Tortängsmyran. Namnet
syftar möjligen på tidigare förekomst av högväxt tolta (*Mulgedium alpi-*
num), som ansetts vara ett utmärkt boskapsfoder.

Tortansmyränget är kanske identiskt med nuvarande Tottänge. Tortans-
myränge (1824—31).

Tortjärnsmyran, nu utdikad; se Tortängsmyran.

Tortängsmyran, åren 1846—47 utdikad myr i övre Odenslund, nu inom stads-
plan och till största delen bebyggd. Namnet förekommer i "Contract mel-
lan Directionen för utdikning af Björn- och Tortängsmyrorna i Odensala
samt Drängen Pehr Jonsson derstädes", upprättat 1846. Har även kallats
Tortans- eller Tortjernsmyran (1791), Tortansmyran (1804), Tortansmyran
och Tårtansmyren (1824—1831), Torlandsmyran en slätter (1791—1800) —
det sistnämnda troligen fel för Tortansmyran (FLEMSTRÖM). Se d.o.

Torvallagatan* 1919 Odenslund. Namnet efter Torvalla by i Brunflo socken,
angränsande stadsområdet. Erhöll 1928 namnet Odlarvägen.

Tottansmyran uppges förekomma som namn på Tortängsmyran. Se d.o.

Totten Odenslund 1928, allmän plats vid korsningen av Skolgatan och Fu-
rutorpsgatan. Den vackra kullen ligger väster om s.k. Tottänge. Se d.o.

Tottänge, jordområde i övre Odenslund, vilket i början av 1900-talet utbröts
från Odensala nr 8 och genom k. brev den 30 dec. 1910 lades till dåvarande
Odenslunds municipalsamhälle. Ang. namnet, se Tortängsmyran.

Tottängegatan Odenslund 1919, 1955, från Odensalagatan till Torlandsgatan.
Se Tottänge.

Tottängen Odenslund 1930, allmän plats vid korsningen av Odensalagatan
och Katrinelundsvägen. Se Tottänge.

Tovassveden (Tovassvedjan), en svedja c:a 700 m V rämärket Hällebräcken.
Se bil. A.

Traktören kv Staden 1922. Efter traktören P. Ol. Jonsson, som från 1850-
talet ägde tomterna Prästgatan 23 vid Stortorget samt dåvarande trädgårds-
tomterna Kyrkgatan 42 och 44 och bedrev värdshusrörelse i hus på tomten
vid Stortorget till början av 1880-talet. Gården brann ned 1877 men åter-
upbyggdes och kvarstår ännu (1962) i ungefär samma skick.

Trappgränd Söder 1962 från Lottgatan samt mellan kv Stenbiten och Strömmingen till Rådhusgatan. Genom trappor vid grändens anslutning till Rådhusgatan är gränden stängd för genomfartstrafik.

Travaren kv Odenslund 1960, nordväst Travbanan.

Travarvägen Odenslund 1936 och Marielund 1943. Gata från Brunflovägen vid Odenvallens idrottsplats till Odensalagatan. Tillfartsled till Östersunds travbana.

Travbanan vid Krondikesvägen, mellan Östersunds stads förråd och Folkets park, togs i bruk 1936. Äges av Jämtlands travsällskap. Kallas även Travet.

Trefaldighetskällan i Lugnvik, en efter (nya) Åsvägens framdragande uttorkad kalkkälla, var belägen helt nära Åsvägen, c:a 50 m söder om Källsprångsvägen och intill den kärr- och timmerväg från Lugnviksvägen till Tysjöarna, varav spår ännu kunna skönjas väster om Åsvägen. Enligt en meddelare, Gunnar Eriksson i Lugnvik, född där, användes namnet Trefaldighetskällan i hans barndom.

Trekanten Karlslund 1939, allmän plats mellan gamla och nya vägen till Lit, där gatorna Litsvägen och Genvägen sammanträffa. Namnet efter platsens form. Först 1949 intogs Trekanten i fastställd stadsplan, varvid platsen betydligt minskades genom att mark togs i anspråk för kv Fjällämmeln.

Trädgård Östersunds stads, i Lägden, Genvägen 5, anlades år 1937.

Trädgårdsgatan* Norr 1920. Från Tysta Vägen till Rådhusgatan. Gatan fick sitt namn av de numera nedlagda handelsträdgårdarna från senare hälften av 1800-talet och ett par decennier in på 1900-talet, vilka voro belägna norr om denna gata, bl.a. Edv. Guldbrandsons och A. F. Forsells. Erhöll efter stadsplaneändring 1928 namnet Trädgårdsvägen. Se d.o.

Trädgårdsvägen Norr 1928, gata från Kyrkgatan vid Lasarettet till Rådhusgatan. Ännu ej färdigbyggd. Hette förut Trädgårdsgatan. Se d.o.

Träffen kv Staden 1922. Området var före byggandet ett omtyckt tillhåll för diverse löst folk.

Trädgårdsgatan, norra och södra.* Se resp. Norra och Södra Trädgårdsgatan.

Tuberkulossjukstugan Solliden uppfördes av landstinget å det område där Jämtlands läns Centralsanatorium Solliden (se d.o.), byggdes 1930, och användes för vård av tuberkulossjuka 1910—1929, då Centralsanatoriet kom till. Sjukstugan inreddes då till personalbostäder.

Tullen kv Staden 1922. Efter det i kv belägna tullhuset. Se Tullhuset.

Tullgatan Staden 1928, från Strandgatan norr om tullhuset till Stuguvägen vid Odenparken. Se Tullhuset. Hette förut Norra Postgränd.

Tullhuset i kv Tullen, Köpmangatan 58, uppfördes av staden 1887—1889.

K. Maj:t hade nämligen 1883 medgivit staden nederlagsrätt under förutsättning att staden tillhandahöll ett nederlagsmagasin med tullpackhus och expeditjonslokal.

Tullhusparken* Staden. Södra delen av parken hette förut en kort tid (1864—65) Södra Sjötorget. Namnet Tullhusparken synes icke ha blivit fastställt av stadsfullmäktige. Det ersattes 1928 av namnet Tullparken, som utgått 1961. Se detta namn.

Tullparken* Staden 1928. Hette förut Tullhusparken. Parken har sitt namn efter det där belägna tullhuset, tidigare kallat tullpackhuset. Se Tullhuset. Enär området utgör ett kvarter, benämnt kv Tullen, beslöt stadsfullmäktige 1961, att namnet Tullparken skulle utgå ur namnbeståndet.

Tullvakten kv Staden 1922. Efter tullvaktmästaren G. Hallström som på 1870- och 1880-talen ägde och bodde å Storgatan 40 och 42.

Tulpanen kv Odenslund 1914.

Tunstigen Karlslund 1948, gata i kv Byalaget sydväst om kv Björkbacka.

Tupptorpet, nu rivet, se Larstorpet. Namnet Tupptorpet uppges möjligen komma av att man höll mycket höns där.

Tusengården, Prästgatan 10, nu riven, var bebyggd med två små bostadshus. Gården lär ha fått sitt namn på grund av det stora barnantalet i gården.

Tusenskönan* kv Odenslund 1914. Namnet utgick 1949 och kv hänfördes till kv Kanonen samt senare samma år till kv Pilen.

Tvåbladet kv Odenslund 1954.

Tvärgatan* Odenslund 1919, 1939 (ev. blivande förlängning norrut). Har utgått genom stadsplaneändring 1949.

Tvättstugan i Odensskog tillhörig Östersunds stad, Odenskogsvägen 20.

Tysta Vägen Norr 1920, gata från Arkivvägen, öster om Norra Kyrkogården till Lasarettet. Vägens tidigare sträckning söderut genom Lasarettet till infarten för gående vid Fältjägargränd kallades även Tysta Vägen.

Täteln* kv Odenslund 1914. Utgått 1954.

Törnrosen kv Odenslund 1914.

Törnstens Gränd Staden 1928, från Kyrkgatan vid Gamla Kyrkan till Strandgatan. Hette förut Kyrkgränd. Gränden har fått sitt namn till minnet av den lärde lantmätaren Johan Törnsten (1738—1796), Per Wargentins betrodde astronom, som upprättade och utstakade den första stadsplanen för Östersund, fastställd av Konungen 1788. Törnsten styrde staden de första åtta åren. "Som stadens verkliga planläggare och förste styresman har han — — nedlagt så stora förtjänster, att han med tacksamhet bör ihågkommas av nutidens och framtidens östersundsbor". (BROMÉ)

Uddmyran, myr c:a 500 m S Nilsvallen. Åddmyran (1833—34).

Undromsbodarna, f.d. fäbodrar i Nifsåsen, som tillhört Undroms by i Rödöns socken. Fr.o.m. 1954 införlivades området med Östersund. Förleden i namnet Undrom av prep. "under" enligt P. OLSSON. Efterleden sannolikt av "hem". Äldre skrivformer: I Unnerim (1420); I Vndrim; Wndrem; I Undrum.

Ungdomsgården inrättades på initiativ av Ungdomsrådet i Östersund först år 1948 i stadens fastighet Samuel Permans Gata 17, den s.k. Warodellska gården, men flyttades 1959 till f.d. Livénska Villan vid samma gata nr 16, numera tillhörig staden.

Uttern kv Karlslund 1943.

Vadmalsväven kv Staden 1922. Efter ägaren av hela detta kvarter vid Samuel Permans Gata från slutet av 1800-talet köpmannen K. Axel Carlsson, som bl.a. i lång tid bedrev förmedling av vadmalsfabrikation genom att av lantbor mottaga ull som sändes till fabrik för tillverkning av garn, varav ulleverantören vävde vadmal. Även byteshandel och liknande ullaffärer bedrevs i stor omfattning. Ny bebyggelse nu.

Vallmon kv Odenslund 1914.

Vallmyränget, f.d. slåtter strax söder Kånkbackvallen.

Vallråken, f.d. slåtter strax söder Kånkbacken.

Vallvägen, gata i Odenskog 1948, 1961, från Skiftesvägen till stadsägoområdet 1363. Jfr Skiftesvägen.

Wardens, gården Gröngatan 8, efter fältjägaren Per Ward, som förvärvade tomten 1883 och bebyggde den.

Vargen kv Karlslund 1943.

Vargmyran nära Torråsen, en myr strax öster om korsningen mellan landsvägen till Lit och vägarna från denna landsväg till Torråsen och Kånkbacken.

Vargmyran (Kånkbacks Vargmyra), myr vid Sigridstorp vid vägen till Lit.

Vargmyrsluten, f.d. slåtter i Kånkbacken, belägen intill Vargmyran, se d.o.

Warodells, se Doktor Warodells.

Wasséngården Köpmangatan 26, efter ägaren från 1870-talet urmakaren Petrus Wassén. Gathuset revs 1962. Jfr kv Handelsmannen.

Vassdrolet, odlad mark vid Lillsjön. Drol = sidlänt skogsslätter.

Vassmyran, myr vid Lillsjön.

Vattenverket kv Söder 1962. Disponeras av stadens vattenverk.

Vattugatan Söder 1920, Odenslund 1919, 1947, från Bangårdsgatan, förbi Odensängsplan vid Brunflovägen till Odensalagatan. Gatudelen mellan Odensalagatan och artilleriets övningsfält erhöi 1943 namnet Tegelbruksvägen samt delen mellan Brunflovägen och Odensalagatan namnet Småstugevägen. Sistnämnda namn utbyttes 1947 åter mot Vattugatan.

Vattumyran, myr c:a 800 m Ö Spikbodarna.

Vattumyrdrolet, f.d. slätter vid Vattumyran; se d.o. Drol = sidlänt skogsslätter.

Vellamsmon. Äldsta belägg för namnet finnes i ett brev av 1385 om gränsen mellan Nifsåsen och Semsbyn, åberopat vid Rödöns tingslags hösting 1684 (i Jämtlands och Härjedalens diplomatarium I nr 117). "...derifrån till Biörnsmyhr källa, uth wid Wellams mohn" (1668); "...till Wellamsmohn i öster ifrå myhran" (Glothmyran), (1385 och 1578); "I berörde mohn wid bäcken nord om broändan löper Nifsåhsskogen, Samby och Onsahla skoghen ihopa" (troligen referat av Sembornas påstående vid tinget 1684). De i domboken nämnda platser och råmärken: Furuholmen, Sandholmen, Glothmyran, Handskhällan, Stege(l)stubben, Björnsmyran och Wellamsmohn ha alla kunnat säkert lokaliseras. Vad därvid framkommit tyder med stor sannolikhet på, att med Wellamsmohn åsyftades trakten vid Björnsmyrkällan och möjligen nordost därom till på andra sidan (Rannås-)bäcken "nord om broändan". Denna bro var antagligen en kavelbro på sankmarken kring bäcken samt bro över denna. Endast Björnsmyrkällan och Vellamsmon ligga inom Östersunds område. Av ifrågavarande namn leva ännu Sandholmen och Björnsmyrkällan, Handskhällan (varav man dock nu endast minns och använder efterleden Hällan, som består av en upprätt jordfast sten), samt Stegelstubben vid Stegelgrinden. Om Stegelstubben, råmärke vid fäbodvägen från Östersem till Nifsåsen, berättar en sägen, att Nifsåsgubben, som bjudit hem Kånkbacksgubben till Jul, knuffade ner denne i en brunn, där han omkom, varefter Nifsåsgubben till straff "steglades på Stegelstubben". En meddelare berättar (1962), att han och hans kamrater i barnåren brukade s p r i n g a genom Stegelgrinden, "för det var något hemskt med den platsen". Ang. Vellamsmons läge, jfr Björnsmyrkällan. Äldre skrivformer: Wellamsmohn (1385, 1578, 1668 och 1684 i Jämtlands och Härjedalens diplomatarium I nr 117). Wällomsmon (1824—31). Jfr Vellomsdrolet. Namnet har måhända samband med "velamsrot", dialektord för valerianarot, en allmänt förekommande läkeört — även på denna lokal — som använts alltsedan 1000-talet i droger m.m. Denna skogstrakt, till stor del bestående av tallmo, sträcker sig ungefär från Björnsmyrkällan c:a 1½ km mot söder.

Vellomsdrolet, förr slätter c:a 1200 m S Björnsmyrkällan. Andra skrivformer: Wilhelmsdrol (före 1790), Wilhelm Drole(t) (1791), Wellomsdrole (1781—1800), Wälloms drole (1824—1831). Drol = sidlänt skogsslätter. Ett långsmalt område, i sin helhet beläget inom Vellamsmon.

Verkmästargränd Söder 1936, från Rådhusgatan till Midgårdsgatan; söder om industrikvarteret Snäckan. Genom stadsplaneändring 1954 utlades delen Midgårdsgatan—Bangårdsgatan till kvartersmark.

Verkstaden kv Staden 1922. Sedan gammalt ha verkstäder av olika slag funnits inom detta kvarter, såsom vagnmakeri, smedja, skrädderi och snickerifabrik.

Verkstadsbacken Söder 1952, gata söder om Verkstadsplan. Se detta namn.

Verkstadsgatan* Söder 1920. Erhöll 1928 namnet Förlandsgränd. Jfr Verkstadsplan och Förlandsgränd.

Verkstadsplan Söder 1928, allmän plats vid Ringvägen, öster om förutvarande Östersunds mekaniska verkstad, numera Bilbolagets verkstad.

Verkstadsskolan, se Centrala Verkstadsskolan.

Vesslan kv Karlslund 1943.

Westlindersgården, Stuguvägen 18, nu riven, efter ägaren 1890—1903, framtidne seminarieriktorn N. P. Westlinder.

Westringgården, Prästgatan 33, efter gårdens ägare i slutet av 1800-talet A. Westring. Det lilla hörnhuset kvarstår ännu.

Vickern* kv Odenslund 1914. Har utgått genom stadsplaneändring 1953.

Viden kv Odenslund 1914.

Wikandersgården i Lugnvik; se Apotekarvägen.

Wikéngården, Köpmangatan 21, efter ägaren på 1880-talet, handlanden P. Wikén. På denna tomt i nordvästra hörnet byggdes enligt traditionen, troligen 1789, den första gården i den nya staden av karduanmakaren (garvaren) Johan Thelberg.

Vilan Karlslund 1939, allmän plats i korsningen av Litsvägen och Karlslundsvägen.

Vilhelmsdrolet, se Vellomsdrolet.

Villa Björkhem, nu restaurang Hov inom Fornbyn Jamtli. Se Björkhem.

Villagatan* Söder 1920, från Brunflovägen vid Katrinelunden till Rådhusgatan. Erhöll 1928 namnet Katrinelundsvägen.

Viggen kv Odenslund 1936.

Vildgåsen kv Odenslund 1936.

Vingården, förr odlad mark strax norr om nu rivna gården Furulund. Förleden "vin" betyder "fågellek" och gäller alltid platser, där skogsfågeln brukar spela (FLEMSTRÖM). Traditioner om fågellek på detta område äro dock icke kända.

Vingärdeskällan, en kallkälla, troligen ca 500 m NNO Vingårdans nordligaste del. Gammalt rämärke invid och SO Vingärdesmyran. Ang. namnet, se Vingården.

Vingärdesmyran, myr c:a 600 m SV Mickelsgårdsbodarna. Ang. namnet, se Vingården.

Vinkelhaken Odenslund 1961, en L-formad gata från Tegelbruksvägen till Torlandsgatan, mellan kv Blåhaken och Kungsfågeln. Jfr Blå Torget.

Violen* kv Odenslund 1914. Utgått genom stadsplaneändring 1926. Ingår i kv Fröjden i Staden.

Voltvägen, gata i Odenslund och Odenskog 1948, 1961 (förlängning) från Odenskogsvägen till Krondikesvägen. Leder till Travbanans volt.

Vretlotterna, Norra och Södra, även kallade Lotterna, Norra och Södra. Därmed betecknades den donationsjord utanför stadsplaneområdet, som nu i stort sett motsvarar resp. stadsdelarna Norr och Söder. Se under Stadsplanerna i Inledning.

Vålsved, förr en svedja vid platsen för Krematoriet Hoppets Kapell.

Våtmyran, ett litet område som synes ha varit beläget strax nordost om östra landfästet för bron över Östersundet. Våtmyra (före 1790).

Väpplingen* kv Odenslund 1914. Namnet utgick 1949 och kv hänfördes till kv Kanonen samt senare samma år till kv Pilen.

Västerbyn och Väst i byn = Västra Odensala.

Västra Odensala, se Odensala, Västra.

Västra skolan, se Gamla skolan.

Västra station vid järnvägens korsning med Samuel Permans Gata. Kallas även enbart Västra eller, mindre vanligt nu, Anhalten, se d.o.

Yxstigen Odenslund 1958, gata från Nyängsvägen till Hyggesvägen. Se Nyängsvägen.

Zetterbergska huset på en tomt på Stortorgetts nordöstra del uppfördes 1804 av kyrkoherden, teol. d:r Gustaf Wilhelm Zetterberg och var stadens första stenhus. Fastigheten, som av Zetterberg inrättats som fideikommiss, inköptes av staden, sedan fideikommissnaturen avlysts genom K. Maj:ts utslag den 22 dec. 1863. Huset revs någon tid efter inköpet.

Z-huset, Prästgatan 32, med varuhus m.m., uppfört 1960. Namnet an knyter till länsbokstaven Z.

Åkare Svenssons, gården Storgatan 45, efter ägaren från 1880-talet, åkaren A. Svensson, som här hade åkerirörelse i stor omfattning med vackra både hästar och åkdon.

Åkeriet kv Staden 1922. Stadens första åkeri öppnades på tomt i nordöstra hörnet av detta kvarter, Kyrkgatan 70, och åkeri fanns där ännu i 1920-talets början.

Åkerigaraget, ekon. förening, Montörvägen 23 vid Odenskog, en större garagebyggnad för anslutna lastbilsåkare i Östersund.

Åkerviolen kv Odenslund 1954.

Åkervägen Lugnvik 1958, gata från Lugnviksvägen vid Östersem 3⁵⁵ i söder, i en båge österut över den först brutna åkermarken i Lugnvik till Lugnviksvägen vid Östersem 1⁴ i norr.

Åkervägen* Odenslund 1943, vid egendomen Odensäng. Har utgått genom stadsplaneändring 1949.

Ålderdomshemmet i nuv. kv Björkbacka, norr om Sollidenvägen, blev stadens första, särskilt för ändamålet uppförda ålderdomshem. Det byggdes 1893 på det s.k. Ekbergska hemmanet 1/10 mtl Odensala nr 1, då inom Brunflo socken, vilken fastighet med därå uppförd villa staden inköpt av landskamreraren C. H. Ekberg. År 1961 byggdes i samma kv ett nytt ålderdomshem bestående av tre stenbyggnader. Den gamla byggnaden kvarstår ännu men skall rivras. Om tidigare byggnader för slutna ålderdomsvård, se Lugnet och Gammalhäktet.

Ålderdomshemmet i Odensala — på hemmansdel inom nr 8 — utgjorde intill inkorporeringen med staden 1918 fattiggård för Brunflo socken men överläts därvid till staden och nyttjades såsom barnhem intill 1926. Samma gård som Holmkvistgården; se d.o. Har även kallats Barnhemmet.

Ålen kv Söder 1922.

Ångbryggeriet, se Östersunds bryggeriaktiebolag.

Ångern kv Staden 1927, 1949 (delning). Hette förut kv Vippan i Odenslund, 1914. Omkring år 1905 försålde staden till Kronan för utvidgning av Norrlands artilleriregementes kasernområde ett jordstykke motsvarande tomt nr 2 i detta kvarter, nu ingående i kv Artilleristen. Därigenom förhindrades sedermera framdragning av Återvändsgränd till Odenparken (övre). Namnet antyder att stadens myndigheter ansåg sig ha skäl att ångra försäljningen. 1949 förordnade magistraten att återstoden av kv Ångern (tomterna nr:ris 1, 3, 4 och 5) skulle bibehålla detta namn. Jfr kv Artilleristen.

Ånäset, förr slätter c:a 800 m väster om dammen vid Rannåstjärnens utlopp. Andra skrivformer: Årnäset (1778), Ånäs slätter och Ånäs myran (1824—1831), Åsnäset (1791—1800).

Ånässlätten, se Ånäset.

Åsgrinden. Norr om Göviken fanns förr en grind över gamla landsvägen till Ås, nuvarande Lugnviksvägen, vid stadens gräns mot Ås före Lugnviksområdets inkorporering. Jfr Östersundsgrinden.

Åslundsgården, Köpmangatan 52 och Strandgatan 22, nu riven, ägdes från 1840-talet av postiljonen Olof Åslund och efter honom av dottern Märta Åslund. Den kände, framstående, nu bortgångne hästmålaren Acke Åslund var född på denna gård.

Åsmans magasin vid hamnen ungefär i Gränsgatans tänkta förlängning, efter trävaruhandlaren G. Åsman, som där hade upplag för trävaror.

Åssjön, del av Storsjön, delvis utanför Lugnvik. Förleden efter sockennamnet Ås.

Åsviken, del av Storsjön, delvis utanför Lugnvik. Se Åssjön.

Åsvägen (nya) Lugnvik 1956 och 1958 (förlängning) från Rådhusgatans korsning med Inlandsbanan, genom tätbebyggelsen Lugnvik till stadens gräns mot Ås socken. Färdigbyggd 1951. Jfr Gamla Åsvägen.

Åsvägen* Norr 1920. Stadsfullmäktiges beslut 1920 torde åsyfta att Köpmangatangens förlängning norr om Fältjägargränd skulle benämnas Åsvägen "inom denna stadsdel" (Norr). På registerkartan upptogs emellertid namnet Köpmangatan även för ifrågavarande gatudel. Namnet Åsvägen för nämnda gatudel har utgått genom beslut 1956. Jfr Köpmangatan, Gamla Åsvägen och Åsvägen (nya).

Återvändsgränd Staden 1928, söder om artillerikasernen, från Regementsgatan till tomten nr 2 i kv Ångern. Grändens namn talar för sig självt.

Åvallen, en staden tillhörig fastighet mellan Semsån och Kvarnängen i Lugnvik med en byggnad innehållande samlingshall m.m. och huvudsakligen avsedd för invånare i Lugnvik.

Älgen kv Karlslund 1943.

Älgstråket Karlslund 1959, 1962 (förlängning), gata från Drevstigen till Jaktstigen vid kv Stoet. Uppslag till namnet Älgstråket, liksom till gatunamnen Drevstigen, Jaktstigen och Passet samt till flertalet kvartersnamn i detta område, det s.k. Eriksbergsområdet, har givits av förekomsten av tydliga relikter av s.k. älggropar (fångstgropar för älg) några meter norr och nordost om norra gaveln av manbyggnaden på egendomen Karlslund.

Änge Bryggeri, se Bryggaregatan.

Änge Gård var förr en stor lantegendom, del av Odensala nr 5, med en för sin tid ståtlig manbyggnad i nuvarande Ängeparken i Odenslund, uppförd på 1840-talet av handlaren Nils Wikström. Till gården hörde bl.a. tegelbruk med oxvandring — på platsen för nuvarande Odenslunds folkskola — samt, ej långt från gården ångbränneri, senare bryggeri; se Bryggaregatan, Odenslund. Änge gård ägdes från 1870-talet av konsuln Lars Glas, vars måg, majoren vid Jämtlands Hästjägarkår Tell Osterman med familj bodde där. Senare ägdes eller beboddes gården av patron Hj. Löwenadler från 1882, chefen för Jämtlands Hästjägarkår, generallöjtnanten G. A. Bråkenhielm, chefen för Jämtlands Fältjägarkår, överstelöjtnanten, sedermera översten H. L. von Hohenhausen m.fl. Det berättas, att livsföringen på gården var herrgårdslignande och högreståndsmässig med rikt sällskapsliv och eleganta festligheter. Man hade "ekipage med granna, ljusbruna hannoveranare och livréklädd kusk" och t.o.m. negerbetjänt till jämtarnas häpnad och pigornas förskräckelse. Gården lär tidigare hetat Hårdänge (Carl Lindberg). Gården förvärvades av Brunflo kommun 1898 och av Östersunds stad i samband med inkorporeringen fr.o.m. 1918. Manbyggnaden användes några år kring sekelskiftet såsom tingshus (se Tingshuset i Ängeparken) och senare en tid som småskola samt revs omkring 1947.

Ängegatan Odenslund 1900, 1954 (förlängning) från Brunflövägen vid Södertorg till Krondikesvägen. Se Änge Gård.

Ängeparken Odenslund 1919, allmän plats mellan Skolgatan, Ringvägen och Bryggargränd. Se Änge Gård.

Änget, odlad mark i Gräfsåsen, se Hårdänget.

Ängskaveln* kv Odenslund 1914. Utgått 1954.

Ärtan* kv Odenslund 1914. Utgått genom stadsplaneändring 1949.

Öhrlingsgården, f.d. heltomt på Köpmangatan 34 och Strandgatan 14 efter ägaren från 1860-talet, handlaren J. A. Öhrlings änka Edla Öhrling. En minnestavla på gårdshuset vid Köpmangatan vittnar om att den store uppfinnaren John Ericsson bott där en tid. Se John Ericsson-huset.

Öne Löjtnantsboställes Rismyra (1782). Namnet av f.d. bostället vid Öneberget på Frösön, nu Frösö sjukhus område. Se Rismyran.

Önet (Öne). Fr.o.m. 1952 införlivades med Östersund bl.a. ett antal fastigheter utgörande delar av fyllnadsjord i Torråsen under Önet och Mjälle by i Frösö köping. Öne betyder "ödegården".

Öringen kv Söder 1922.

Örtan* kv Odenslund 1914. Utgått 1955. Ingår i Fridgårdsparken.

Östberg. Fr.o.m. 1952 införlivades med Östersund bl.a. ett antal fastigheter utgörande delar av fyllnadsjord i Rannåsen och Torråsen under Östbergs och Mällbyns byar i Frösö köping.

ÖSK-Stugan, Östersunds Skidlöparklubbs sportstuga med kafé m.m. i ett skogsbyn mot väster på norra delen av Tannhöjden, där den gamla samfällda Odensalavägen förenar sig med den forna allmänna vägen från Östersund till Kläppe och Lit.

Österbyn och Öst i byn = Östra Odensala.

Östersem, by i Ås socken, fr.o.m. 1954 delvis införlivad med Östersund. Äldre skrivformer för namnets efterled: Samby (1385 i Jämtlands och Härjedalens diplomatarium I, nr 117), Siem (1441), Seym, Wester Seemb (1622), Sambyboerne, Sambboerne (1684 i nyss anf. arbete I, nr 117). Av "saer" = sjö, och "hem", enligt P. OLSSON. På nutida språk: "Östra Sjögården".

Östersund, se i början av denna ortnamnsförteckning.

Östersundet, sundet mellan Frösön och staden, någon gång (Krigskollegium 1677) kallat Brunflo färjställe. I ordergivningen rörande belägringen av Frösö skans 1657 nämnas både Östersundet och Västersundet, det senare numera kallat Rödösundet. Detta benämnes Västersundet även på Stenklyfts karta av 1646 och annorstädes. Östersundet har i äldre tid även benämnts Odensalasundet. Den stora stråkvägen genom Jämtland har sedan uråldrig tid gått över Östersundet, och pilgrimsskaror drog under medeltiden fram här på vallfart till Nidarosdomen. Jfr Östersundet eller Östra Sundet samt Östersundsbron.

Östersundet eller Östra Sundet, det år 1750 till skatte inlösta kronoavradsland, som jämte hemmanet Odensala nr 6, bägge fastigheterna i Brunflo socken, av Kronan förvärvats och upplåtits till stadsanläggningen. Var upplåtet till färjemännen, innan bron över Östersundet uppförts 1712. Jfr Östersundet.

Östersundsbron, bro över Östersundet. Runstenen vid västra landfästet på Frösösidan, vilken daterats till mitten av 1000-talet, förtäljer bl.a. att Östman, Gudfasts son, "lät göra denna bro". Brons beskaffenhet och öde äro okända. På 1500-talet fanns dock blott färja. Bro på pålar byggdes 1711—1712, raserades under islossningen 1753 och återuppbyggdes 1754. Samma öde drabbade denna bro 1840. Den träbro, som därpå uppfördes, ersattes med en järnbro på stenkistor, vilken invigdes 1897 av Oscar II, åtföljd av kronprins Gustaf, varvid enligt brobyggnadskommitténs rapport till landstinget Konungen täcktes bestämma, att till hugfästande av besöket bron skulle kallas "Oscarsbron". Det blev också brons namn tills den nuvarande bron invigdes 1936. Det vanligaste namnet på denna bro har blivit "Frösöbron". Officiellt, bl.a. hos Vägförvaltningen, heter den "Bron över Östersundet".

Östersunds bryggeriaktiebolag — förut Östersunds Ångbryggeri — har sin anläggning i stadsområdet vid Storsjön. Anläggningen är i övrigt omgiven av bangårdsområdet. Bryggeriet anlades på 1880-talet.

Östersundsbacken, samma som Stadsbacken. Se d.o.

Östersunds Centralstation, stadens järnvägsstation, uppförd 1879, vid Jämtländska Tvärbanan — som i sin helhet invigdes 1882 — och utgångspunkt även för Inlandsbanan, vars etapp Östersund—Strömsund öppnades 1912. Vanligt namn å stationen har efter uppförandet 1888 av Anhalten (Östersunds Västra) vid nuv. Samuel Permans Gata varit Stora Station, numera dock i regel Centralen.

Östersunds Församlingsgård, söder om och invid Nya Kyrkan, på dess område (kv. Braxen), togs i bruk hösten 1962. Den inrymmer samkvämsvåning för bl.a. minnesstunder i samband med begravningar, lokaler för konfirmationsundervisning, hobbyrum för äldre och för ungdom m.m.

Östersundsgrinden. I "Stadens staket" — så kallades inhägnaden runt det ursprungliga stadsområdet — var en grind där vägen till Brunflo passerade staketet vid gränsen mot Brunflo socken. Grinden kallades Östersundsgrinden och fanns ungefär på nuvarande Grindplan. Jfr Åsgrinden.

Östersunds kommunala flickskola, Rådhusgatan 23 och Gröngatan 22, byggdes 1894 av Östersunds Flickskolebyggnadsaktiebolag i två våningar och påbyggdes en våning 1916. Bildad 1884 av medborgare i staden drevs skolan i enskild regi under namnet Elementarläroverket för kvinnlig ungdom till 1889, då namnet ändrades till Östersunds elementarläroverk för flickor. 1884—1894 inrymdes skolan i dåvarande gamla folkskolhuset på Stortorgetets sydöstra del, se Lindahlsskolan. 1934 övertogs läroverket av staden och ombildades till kommunal flickskola.

Östersunds lasarett disponerar kv Lasarettet och Garvaren, det förra för olika sjukvårds- och andra institutioner, däribland Östersunds Epidemisjukhus vid Kyrkgatan — uppfört år 1929 och senare tillbyggt — samt Jämtlands läns landstings sjuksköterskeskola vid Tysta Vägen — invigd

1954 — och det senare kv för läkarbostäder. Jfr kv Garvaren. Stadens första sjukvårdsinrättning, som möjligen kunde förtjäna namnet lasarett, inrättades i slutet av 1820-talet i det från Kungsgården på Frösön inflyttade karaktärshuset på överstebostället, vilket hus återuppfördes på nuv. kv Garvaren. 1850 stod ett nytt lasarett färdigt öster om det gamla, mellan Köpmangatan och nuv. lasarettets mittparti. Nästa nybyggnad, öster om förra lasarettet, togs i sin helhet i bruk 1905, varefter omfattande till- och påbyggnader flera gånger ägt rum.

Östersunds Mekaniska Verkstad, grundad 1876 och uppförd på platsen för nuv. Bangårdsgatan 2—4 — Bilbolagets Verkstad — var på sin tid en av de största bland stadens fåtaliga industrier. Efter några motiga år i början övertogs driften 1881 av lantbrukaren N. P. Holmer i Odensala m.fl. och 1893 av dennes son I. O. Holmer, som lyckades arbeta upp verksamheten. Denna sysselsatte 50—60 arbetare och man framställde i huvudsak sågverksmaskiner av olika slag, turbiner m.m. samt levererade bl.a. till Finland, t.o.m. till Petschora på Fiskarhalvön vid Norra Ishavet. 1903 brann den grundligt renoverade verkstaden ned, förlikning med staden i dess rättegångar mot lagfarna ägare av s.k. donationsjord utanför stadsplan — verkstadens jord var av detta slag — drog ut på tiden. Holmer flyttade till annan ort och startade där i samma bransch. Andra där togo vid här uppe, bland dem AB Svenska Maskinverken, men 1928 nedlades driften.

Östersunds-Postens hus, Biblioteksgatan 15 (Kyrkgatan 52), uppfördes 1930 av Östersunds-Postens Tryckeri AB. Tidningen grundades 1877.

Östersunds praktiska realskola i kv Laxen, Rådhusgatan 74, togs i bruk år 1952. Skolhuset inrymmer även handelsgymnasium, folkskola ("Laxenskolan") och yrkesskola.

Östersunds stads Centralförråd, se Centralförrådet.

Östersunds stads Trädgård, se Trädgård.

Östersunds Travbana, se Travbanan.

Östersunds västra station vid järnvägens korsning med Samuel Permans Gata. Kallas även enbart Västra eller, mindre vanligt nu, Anhalten, se d.o.

Östersunds Ängsåg, nedlagd ängsåg vid Storsjön mitt emellan Vattenverket och Ängbryggeriet, var i verksamhet omkring sekelskiftet. En f.d. arbetarbostad — "Sågbaracken" — står kvar på området. Jfr Carlsviks Ängsåg.

Österängen Söder 1928, allmän plats väster om Nya Kyrkan. Belägen på Österänge som på 1700-talet utgjorde slåttermark för ägarna av Odensala hög.

Österänget, se Österängen. Österänge, Öster Änge (1775).

Öst i myran, ett myrlänt område söder om den äldre staden, vilket sedermera ingick i det femte kvarteret Myran. Se d.o.

Östra Kyrkogården Odenslund, såsom specialområde redovisat i fastighetsregistret på grund av beskrivning i år 1949 av K. Maj:t fastställd stadsplan. Utgör område för begravningsplats och därmed sammanhängande ändamål. Brunflo kommun anlade redan före 1911 på kommunen tillhörig, artilleriregementets övningsfält angränsande mark av Änge Gård en för byarna Västra och Östra Odensala samt Odenslunds municipalsamhälle gemensam begravningsplats öster om samhället, vilken gemenligen benämndes Odenslunds Kyrkogård. Först efter inkorporeringen fr.o.m. 1918 kom så småningom namnet Östra Kyrkogården i allmänt bruk. Jfr Norra Kyrkogården.

Östra Odensala, se Odensala, Östra.

Östra Sundet, se Östersundet eller Östra Sundet.

Överbäcken, se Nysvedalsbäcken.

Överloppsjorden vid Strandgatan. Så benämnes alltsedan utstakningen av 1788 års stadsplan den icke utskiftade donationsjorden utanför stadsplanens västra kvartersgräns vid dåv. Sjögatan, nu Strandgatan, som tomtägarna vid gatan redan tidigt på 1800-talet inhägnat med godkännande av Konungens Befallningshavande, med föreskrift dock av K. Maj:t 1840, att instängningen icke finge lägga hinder i vägen för framtida reglering enligt stadsplanen.

Överänget, f.d. slätter i Nilsvallen. Var ett "övre" änge i förhållande till Främmeränget, från Gräfsåsen sett. Kallas även Nörderänget. Änge = skogsslätter av viss beskaffenhet.

Övningsfältet för Norrlands Artilleriregemente, beläget nordöst om Östra Kyrkogården, kallades vanligen Körfältet medan regementet, intill 1954, var hästanspant. Jfr kv Artilleristen.

Övra Kyrkgatan* Staden 1864. Erhöll 1878 namnet Gröngatan. Se även Parken och Gröna Gången.

Övre Järnväggsgatan Odenslund (Odensvik) 1936, öster om och invid järnvägen, från Skottvallsgränd till Skogsvägen.

Gatunamnslängd för Östersund

Innehåller den 1 oktober 1962 gällande, officiellt fastställda namn å gator och andra allmänna platser, de senare markerade med x.

Stadsdelsnamn efter de i längden upptagna namnen förkortas sålunda: St=Staden, N=Norr, S=Söder, Od=Odenslund, Ka=Karlslund samt namn å tätbebyggelser utom stadsplan: Ma=Mariehund, Og=Odenskog, Er=Erikslund och Lillänge, Lk=Lugnvik.

Gator i gräns mellan stadsdelar eller tätbebyggelser redovisas här i namnhänseende såsom tillhörande å ömse sidor angränsande områden.

Anläggärvägen Lk	x Fridgårdsparken Od	Hästhagsvägen Ka
Apotekärvägen Lk	Furutorpsgatan S Od	x Högsparken Od
x Arkivbacken N	Fyrvallaknuten	Högåsvägen Od
Arkivvägen N	St Od	Jaktstigen Ka
Artillerigatan St	Fältjägargränd	Kalkkällvägen Er
x Badhusparken 1)	St N Ka	Karbinvägen Od
Bangårdsgatan S Od	Färjemansgatan	Karlslundsvägen Ka
Biblioteksgatan St	St Ka	x Katrinelunden Od
Ka	Förlandsgränd S	Katrinelundsvägen
Björkbackavägen Ka	Galoppstigen Od	S Od
Bondegatan S	Genvägen St Ka	x Kilen Od
Brogränd St	Giljaregränd St	x Killingbacken Ka
Brunflovägen St S Od	Gillevägen Er	Kilvägen Ma
Ma	x Gläntan Ka	Kläppevägen Ka
Brunnsgränd St	x Grindplan St S	Krondikesvägen
Bryggargränd Od	Grindstugvägen Ka	Od Ma 3)
Bäckvägen Ma	Grundläggargränd	Krumhornet Ka
Chaufförvägen Og	Od	x Kullen Ka
Drevstigen Ka	Gränsgatan St S	Kvarnvägen Lk
Eriksbergsvägen Ka	Gröngatan St Od	Kyrkgatan St N
Erikslundsvägen Er	x Gustav III:s Torg St x	Kyrkparken St
Fabriksgatan S	Hackstigen Od	Källsprångsvägen
Fagerbacken	Hagvägen Og	Lk
Od Ma Og	Hamngatan St	Köpangatan St N
Fagervallsgränd	Hantverksgatan	Lignells Väg Ka
S Od	S Od	x Lillskogen Ka
Folkskolvägen Lk	Hemvägen 2)	Lillängevägen Er
Fornbyvägen N	Hovvallsgränd N	Linnégatan Od
Frejagatan S Od	Hyggesvägen Od	Litsvägen St Ka
Freskvägen Od	Hårdängegatan Od	Lottgatan S
Fridgårdsgatan Od	x Hästhagen Ka	Lugnevägen N

Lugnviksvägen Lk ³⁾)	Ryttargången Od	x Tallåsplan Ka
x Långlotten N	Rådhusgatan	Tallåsvägen Ka
Lägdevägen Ka	St N S Od	Tannhöjdsvägen N Ka
Läroverksgränd St	x Rådhusplan St	Tegelbruksvägen Od
x Lövbergaparken Ka	Rågången Er	x Tegelman Od
Mariavägen Od	Råskillnadsvägen	Thoméegränd St
Marielundsvägen Ma	Lk	Tingsgatan Od
Midgårdsgatan S	x Röjarplan Ma	Tjalmargatan S
Midvägen Lk	Röjarvägen Ma	Torgbrinken S
x Minnesgården S	Samuel Permans Gata	Torlandsgatan Od
Minnesgårdsgränd S	St Ka	x Torlandsparken Od
Montörvägen Og	x Sjötorget ¹⁾)	Torsgatan S
x Museiplan N	Sjöviksbacken Lk	x Totten Od
Myrstigen Od	Sjövägen Od	Tottängegatan Od
Nedre Järnvägsgatan	x Sjöängen Lk	x Tottängen Od
Od	Sjöängsvägen Lk	Trappgränd S
Nyängsvägen Od	Skidbacksvägen Ka	Travarvägen Od Ma
x Odenparken St	Skidspåret Ka ³⁾)	x Trekanten Ka
Odensalagatan Od Ma	Skiftesvägen Og	Trädgårdsvägen N
Odenskogsvägen	Skiljegränd St	Tullgatan St
Og ³⁾)	Skogsvägen Od	Tunstigen Ka
x Odensviksskogen Od	Skolgatan Od Ma	Tysta Vägen N
Odensviksvägen	Skottvallsgränd	Törnstens Gränd St
S Od Ma	S Od	Vallvägen Og
x Odensängsplan Od	Skyttstigen Er	Vattugatan S Od
Odensängsvägen Od	Slingervägen Od	Verkmästargränd S
x Odenvallen Od	Släggstigen Od	Verkstadsbacken S
Odlarvägen Od	Sollidenvägen Ka	x Verkstadsplan S
Passet Ka	Spadstigen Od	x Vilan Ka
Postgränd St	Spettstigen Od	Vinkelhaken Od
Prästgatan St	Stallvägen Od	Voltvägen Og Od
Prästlottsgränd S	Stapelmohrs Väg Ka	Yxstigen Od
Pumpmakarvägen Lk	Stenhuggarvägen Lk	Åkervägen Lk
Pumpstigen Er	Stenstigen Ka	Åsvägen Lk
Regementsgatan	Storgatan St	Återvändsgränd St
St Od	Storlienvägen Lk ³⁾)	Ålgstråket Ka
Rekylvägen Od	x Storsvelunden S	Ångegatan Od
Remontvägen Od	x Stortorget St	x Ångeparken Od
Repslagarstigen Ma	Strandgatan St	x Österängen S
Residensgränd St	Stuguvägen St Od	Övre Järnvägsgatan
Ringvägen S Od	x Södertorg S	Od
	x Talldungen St	

1) På hamnområdet utom stadsplan.

2) Utom stadsplane- eller tätbebyggelseområden.

3) Delvis utom stadsplane- eller tätbebyggelseområden.

Kvartersnamnslängd för Östersund

Innehåller fastställda namn å kvarter enligt den 1 oktober 1962 gällande stadsplaner.

Ang. förkortningar, se gatunamnslängden.

Abborren S	Byalaget Ka	Gråhunden Ka
ABC-boken St	Bävern Ka	Gräsanden Od
Alen Od	Bönboken St	Grävlingen Ka
Apotekaren St	Centrum St	Grönkullan Od
Arken St	Contubernium St	Gullvivan Od
Arkivet N	Djurläkaren St	Gårdvaren Ka
Artilleristen St	Doppingen Od	Gäddan S
Aspen Od	Drevern Ka	Gärdsmygen Od
Astern Od	Eken Od	Gästgivaren St
Auditören St	Ekorren Ka	Göken Od
Auktionisten St	Eldröret Od	Hagtorn Od
Baggen Ka	Elritsan S	Handelsmannen St
Barberaren St	Eriksberg Ka	Haren Ka
Biblioteket St	Fagervallen S	Hasseln Od
Biet N	Filialbanken St	Haubitsen Od
Björkbacka Ka	Filosofen St	Hinden Ka
Björken Od	Fjällkon Ka	Hingsten Ka
Björktrasten Od	Fjälllämmeln Ka	Hjorten Ka
Björnen Ka	Fjällviolen Od	Humlan N
Blindsillen S	Flädern Od	Hummern S
Blåhaken Od	Forellen S	Hyacinten Od
Blåklinten Od	Fotbjden St	Hyveln St
Blåklockan Od	Fåfångan St	Häggen Od
Blåmesen Od	Fältjägaren N	Häradshövdingen St
Boktryckaren St	Färgaren St	Häradsskrivaren St
Borgens St	Fölet Ka	Härbärgat St
Borgmästaren St	Förgätmigej Od	Hästhandlaren St
Borgmästarlotten St	Förklädet St	Hästhoven Od
Brandenburg St	Förskinnat St	Hövdingen St
Brandsprutan St	Garvaren N	Idegranen Od
Braxen S	Gersen S	Iden S
Brudsporren Od	Geten Ka	Igelkotten Ka
Bryggaren St	Göttingen N	Illern Ka
Buntmakaren St	Granaten Od	Instrumentmakaren St

Jämthunden Ka	Löjan S	Räntmästaren St
Järven Ka	Magistern St	Räven Ka
Kalven Ka	Majoren St	Röda Lyktan St
Kaptenen St	Majsen Od	Rödhamnen Od
Karbinen Od	Mangeln St	Rödingen S
Kastanjen Od	Minken Ka	Rödstjärten Od
Killingen Ka	Monopolet St	Rönnen Od
Klövern Od	Motboken St	Sarven S
Knipan Od	Motorn N	Settern Ka
Knäroten Od	Mullvaden Ka	Siken S
Kokboken St	Museet N	Sillen S
Koltrasten Od	Musslan S	Sippan Od
Konvaljen Od	Myggan N	Skavjärnet St
Kopparslagaren St	Myrstacken St	Skinnhandlaren St
Korallroten Od	Myrten Od	Skjutbanan St
Krabban S	Månadsmötet St	Skogsfrun Od
Krickan Od	Mården Ka	Skogsskiftet St
Kronofogden St	Mörsaren Od	Skorpionen S
Kräftan S	Mörten S	Skraaken Od
Kungsfågeln Od	Nejlåkan Od	Slakteriet St
Kålhagen St	Nejonögat S	Snäckan S
Kärrmesen Od	Norsen S	Solrosen Od
Körsvennen Od	Näckrosen Od	Solögat Od
Lagboken St	Nässlan Od	Sparboken St
Lagmannen St	Onkel Adam St	Spiggen S
Laken S	Ordningssmannen St	Staben St
Lammet Ka	Oxen Ka	Stadspredikanten St
Lapphunden Ka	Pantbanken St	Stallkvasten St
Lappmesen Od	Pastorn St	Starren Od
Lasarettet N	Pegasen Od	Stenbiten S
Lavetten Od	Pekpinnen St	Stjärntmesen Od
Laxen S	Pilen Od	Stoet Ka
Lekatten Ka	Pionen Od	Stormhatten Od
Linden Od	Plånboken St	Strömmingen S
Linnéan Od	Postiljonen St	Ståndraden St
Ljungen Od	Psalmboken St	Stövaren Ka
Lodjuret Ka	Rektorn St	Sulkyn Od
Logen St	Renen Ka	Svartmesen Od
Lommen Od	Repslagaren St	Svärten Od
Lutfisken S	Resedan Od	Syrenen Od
Långan S	Riksbanken St	Sångsvanen Od
Långreven St	Rudan S	Sädesskäppan St
Läkarboken St	Rådjuret Ka	Sälgen Od
Läkaren St	Rådmannen St	Tackan Ka
Läroboken St	Råkan S	Talgoxen Od

Tallarna St
Talltitan Od
Taltrasten Od
Taxen Ka
Tibasten Od
Tjuren Ka
Tofsmesen Od
Traktören St
Travaren Od
Träffen St
Tullen St

Tullvakten St
Tulpanen Od
Tvåbladet Od
Törnrosen Od
Uttern Ka
Vadmalsväven St
Vallmon Od
Vargen Ka
Vattenverket S
Verkstaden St
Vesslan Ka

Viden Od
Viggen Od
Vildgäsen Od
Åkeriet St
Åkerviolen Od
Ålen S
Ångern St
Älgen Ka
Öringen S

